

VODOVOD ZA KOPRIVNIK — V okviru praznika občine Kočevje so v ponedeljek, 2. oktobra, odprli vodovod za vas Koprivnik na nerazvitim območju občine. Na slovesnosti sta govorila predsednik občinske skupštine Kočevje Alojz Eržen in direktor Kmetijskega gospodarstva Kočevje Janez Žlindra. Ob tej priložnosti je predsednik skupštine podelil priznanje plaketo Zbora odposlancev netetu Rog iz Željin (ki je tudi nastopil na tej prireditvi). Član kolektiva G. Franc Stalcer pa je prerezal trak in tako odprl novi koprivniški vodovod. Foto: F. Primec

Slovenija je država

V sredo, 27. septembra 1989, so delegati skupščine Slovenije sprejeli novo slovensko ustavo. Z njo je naša ožja domovina prvič v svoji zgodovini postala politično in gospodarsko suverena država, nova ustava pa je hkrati tudi slovo od realnega socializma. V četrtek na ulicah slovenskih večjih mest ni bilo tankov in specialcev, s čimer pa se zdaleč ni rečeno, da se je slovenska pomlad prelevila v razkošno poletje, ali celo, da v Jugoslaviji zmaguje demokracija, čeprav je res, da je bilo to, kar se je v zadnjem času s strani Srbije in njenih traktoristov dogajalo Sloveniji, odlična lekcija vsem tistim v naši Jugi, ki še ne verjamejo, da se v njihovih republikah lahko pripete najrazličnejše reči. Da pa je ta vednost vendarle vse bolj v obliki in glavah, potrjujejo bolj ali manj sramežljive proslavenske opredelilne predstavnikov Hrvaške, Bosne in Hercegovine, svojo politično kariero pa je na ta način postavilo na kocko tudi nekaj Albancev, Makedoncev, zgodovina pa bo pomenila tudi pravičniški nastop črnogorskega aristokrata Veljka Mićunovića.

Slovenija bi v Jugoslaviji zanesljivo že včeraj dobila večjo podporo, če bi bilo našim sodržavljanom jasno, da z ustavnim dopolnilom o samoodločbi s

pravico do odcepitve in združitve nikamor ne odhajamo. Določilo je samo zavarovalna polica k pogodbi, ki so jo z Avnojem sklenili jugoslovanski narodi in narodnosti. Avnoj precejšnje-mu delu današnje Jugoslavije ni najbolj pogodu, kosovska izkušnja pa je pokazala, da je treba natančneje določiti tudi, kako in kdaj lahko po hiši v miru dela red JLA. Enako pomembna sta amandmaji, ki preprečujeta ogrožanje slovenske in Sloveniji in slovensko gospodarsko samostojnost.

Ob slovenski zmagi z ustavnimi dopolnili (zmaga je neizpodbitna tudi, če bi slovenski narod in državo zbrisali s planeta) je potrebno poudariti nekaj reči.

Nova ustava je izraz volje slovenskega naroda, ustava se je pisala od spodaj navzgor in ne od zgoraj navzdol. Da je bilo temu tako, ima velike in zgodovinske zasluge združena slovenska opozicija. Morda ni nikoli v zgodovini našega ljudstva o svobodi in demokraciji razmišljalo toliko pametnih glav. S pametjo in svojim narodom pa tokrat ni bila skregana tudi slovenska oblast. Po tako imenovani zmagi z zvezo ustavo je bila veliko bolj modra in previdna, zavedajoč se, da ena vrata morajo ostati odprta. Tako je prišlo do srečne trojne ali celo

četverne zveze: to, kar je slovenski narod že dolgo želel in čutil, je opozicija oziroma alternativa opredelila, SZDL in skupščina pa izpeljali.

Največje breme pa je pri vsem tem prevzela Zveza komunistov Slovenije. Med Scilo (narod in alternativa) in Karibdo (načelo demokracije) centralizma v zdaj že prosrbsko-unitaristično večinski ZK Jugoslavije slovenski komunisti niso hoteli odigrati vloge kvizlingov. Milan Kučan ni postal Rahman Morina, slovenski komunisti lahko po beograjski neposlušnosti bolj kot kdajkoli stavijo na dejstvo, da so vodilna politična sila na sončni strani Alp. S podporo ali brez podpore preostanka jugoslovanskih komunistov.

Seveda je slovenska Partija ob vsem tem toliko na trdnih tleh, da ve, kje bi bila brez Kučana. Njena nadaljnja vloga, moč in ne nazadnje ugled so odvisni od ljudi, ki bodo sčasoma zamenjali karizmatičnega tribuna, kaže, da je izbrana ekipa, ki bo znala prislusniti narodu in se kaj naučila od alternative, če že ne kar sodelovala z njo. Ob takem razvoju dogodkov bo prej ali slej v Beogradu zastavljeno vprašanje, koliko je Zveza komunistov Slovenije sploh še del Zveze komunistov Jugoslavije. Morda na to lahko posredno odgovorim z vprašanjem: zakaj ne bi smela neka partija storiti tega, kar je storila njena država? To pa seveda ni edino vprašanje, ki si ga bomo zastavili med čedalje bolj vročo bitko za Jugoslavijo, ki bo avnojska, unitaristična ali pa je celo sploh ne bo več.

M. BAUER

»Preizkusili«
bodo svoja
stališčaNovomeški sindikat o
»gradbeni aferi«

NOVO MESTO — Informacijo o ustavitvi kazenskega postopka zoper Boštjana Kovačiča in Jožeta Preskarja v tako imenovani gradbeni aferi je pretekli torek obravnaval tudi novomeški občinski sindikalni svet. Ker je bila to zadnja točka dnevnega reda in je nekaj članov sejo medtem že zapustilo, svet zaradi nesklepnosti ni mogel o tem sprejeti nikakršnih stališč, seveda pa so prisotni o zadevi dokaj temeljito razpravljali.

Predsednik sveta Nace Štamcar je pojasnil, da je predsedstvo sindikalnega sveta konec avgusta ocenilo, da ni razlogov za spremembo sklepov in ocen iz leta 1987. Sindikat se je takrat tako ogradil od kazenskega postopka, pri čemer je menil, da je že ta dovolj za negativne vplive na opravljanje javne funkcije. Ocene o pogodbi, sklenitvi le-te pa so nastale iz razprav med ljudmi. Zaradi takega stališča je predsedstvo tudi ocenilo, da zadeve ni potrebno spet na široko obravnavati. Tudi v skladu z enim od sklepov predsedstva OK SZDL Novo mesto, ki so jih prisotni podprli, pa je med navzočimi vendar nekako prevladalo mnenje Jožeta Kovačiča, da je svet dolžan opraviti preizkus takratnih sindikalnih stališč in ocen, ne zato, ker bi komu karkoli očitali, ampak zato, ker je to red v normalni pravni državi, da se vidi, če je bilo treba narediti, kar so in če je bilo narejeno prav. Menili so, da lahko to naredijo tudi potem, ko bo občinska skupščina, ki bo razpravljala o tem (danes!), že mimo.

Več razpravljalcev je tudi menilo, da bi bilo prav in pošteno, da bi Boštjan Kovačič in tista sredstva javnega obveščanja, ki vztrajno vsiljujejo tezo o novomeškem političnem obračunu, to tezo argumentirali, dokazali, kdaj in zakaj je obračunal in v kakšni sredi. Predsednik Štamcar in sindikalni delavci, ki so bili na teh mestih že takrat, pa trdijo, da za to dokazov ni in jih ne more biti, ker zahrbtnih političnih igrar ni bilo.

Z. L.-D.

NAGRADE ZA

KAKOVOST

LJUBLJANA — V delovni organizaciji TTG Slovenijaturist so pred dnevi razglasili rezultate vsakoletnega ocenjevanja gostinskih obratov in enot prometne dejavnosti TTG. Na podelitvi priznanj, ki so jo organizirali delavci postajnega gostišča v Dolenjskih Toplicah, so kot najboljši v posameznih ocenjevalnih skupinah prejeli nagrade: postajni bife v Pulju, postajni bife v Pivki, obrat družbene prehrane na Jesenicah in gostišče Kozje. Med posamezniki so iz gostinske dejavnosti prejeli priznanja Marjana Smrdel iz Divače, Zofija Mikolič iz Ljubljane, Mira Firm iz Maribora in Novogoričanka Franja Žgavc. Pri ocenjevanju vlakov so podelili prvo mesto zelenima vlakoma na proгах Maribor—Ljubljana—Maribor in Murska Sobota—Ljubljana—Murska Sobota.

ENEGA PODJETJA
ŠE NE BO

ŠENTJERNEJ — V obeh Iskrinih tozilih v Šentjerneju in v tozdu v Kostanjevici so se dalj časa skrbno pripravljali na združitve in ustanovitve novega podjetja s 1.445 zaposlenimi. Pričakovati je bilo, da se bodo delavci izrekli za takšno podjetje, a se niso. Na referendumu konec septembra je večina v kostanjeviškem tozdu in v tozdu Upori v Šentjerneju sicer glasovala za združitve in za oblikovanje novega močnega podjetja iz okviru bodoče organiziranosti Iskre, medtem ko je bila v tozdu Hipot »za« le slaba tretjina delavcev. Čeprav so vodilni (tudi na podlagi temeljitih analiz poslovanja in poslovnih možnosti v prihodnosti) prepričani o pravilnosti takšne rešitve, referendumu zaenkrat ne bodo ponavljali.

Kljub pričakovanjem, da se bodo upniki opredelili do konca septembra, se to ni zgodilo niti še do sedaj. Tenelov sanacijski program je dobil ta ponedeljek podporo na notranjih samoupravnih organih. Iskra Commerce pa je verificiral tržni del le-tega, torej potrdil sprejem odgovornosti za Tenelovo npradajo na tujem in domačem trgu, medtem ko bi za del poskrbela Tenelova komerciala. S strani člana kolegijskega vodstva sozda Iskre, odgovornega za programe, imajo verificiran tudi program. S strokovno službo Skupnosti za zaposlovanje je narejen program razreševanja kadrovskih pro-

• Problem je sedaj v tem, da je Tenel ostal brez manevrskega poslovnega prostora, da mu zmanjkuje sapa. Že dva meseca ni dobil nobene nove finančne podpore, stroški pa rastejo in v septembru so naredili za četrtno manj, kot so načrtovali. Brez takojšnje finančne injekcije se bo proizvodnja v 10 do 14 dneh povsem ustavila, tako zaradi hudo motene oskrbe kot zaradi plač. Kaže, kot da je že 17. oktober Tenelov dan D, do takrat je treba pod skrajno nujno rešiti vrsto zadev. Če ne bo tako, tudi Longar misli, da mu tam ni več mesta.

blemov do konca leta 1990. Takšen elaborat je sprejel delavski svet in so ga dostavili bankam. Še odprto vprašanje, ali postopoma ali z radikalnim posegom rešiti vprašanje 100 odvečnih delavcev, pa po Longarjevih besedah za cel projekt ni odločujoče.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

MISLI

• Ustava ni to, kar je zapisano v brnaste in marmorne plošče, ampak to, kar je zapisano v srcih ljudi. (Rousseau)
• Pri nas je tako leglo zajedalskih duš, da za državni grb predlagam uš. (Menart)
• Če te ne berejo, ne pišeš. (Menart)

NOVI DEVIZNI TEČAJI

Tečajna lista št. 188
z dne 2. oktobra 1989

država	valuta	tečaj velja za	za devize, efektivno, čeke, kreditna pisma in poštne nakaznice		
			nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	29136	29180	29223
Avstrija	šiling	100	284163	284590	285016
Kanada	dolar	1	31890	31938	31985
Danska	krona	100	513208	513979	514749
Finska	marka	100	875050	876365	877679
Francija	frank	100	590108	590995	591881
ZR Nemčija	marka	100	2000901	2003907	2006912
Grčija	drahma	100	22780	22815	22849
Irski	funt	1	53293	53374	53454
Italija	lira	100	2738	2743	2747
Japonska	jen	100	26893	26934	26974
Kuvajt	kv. dinar	1	126849	127040	127230
Nizozemska	gulden	100	1771998	1774660	1777321
Norveška	krona	100	541620	542434	543247
Portugalska	escudo	100	23626	23662	23697
Švedska	krona	100	582810	583686	584561
Švica	frank	100	2311301	2314774	2318246
V. Britanija	funt	1	60522	60613	60703
ZDA	dolar	1	37474	37531	37587

Naša anketa

Groza, imenovana stečaj

Stečaj. V kapitalizmu to ni nič strašnega, vsak dan odmrne na stotine podjetij, ki ne prinašajo več dobička, vendar se zaradi tega ne treseta sistem in svet. Vsak dan namreč tudi nastane množica novih podjetij, večjih ali manjših. V realističnem delu sveta stečaj vsaj donedavna ni bil možen. Jugoslavija je bila še včeraj globoko v tem taboru in spominimo se samo, koliko zapletov je bilo in je še vedno okrog stečaja Lika Savinja, ki je nekako nosil slovensko stečajno zastavo. Dosti bolje ni niti s Tomosom, z napovedanimi stečaji Iskrinih tozlov itd. Vse z njimi se dogaja tako, kot da je stečaj katastrofa. In za naš sistem, ki bi sicer rad bil tržni, pa mu to še ne gre prav hitro in dobro od rok, je stečaj še vedno katastrofa. A če hočemo neizbežne spremembe, razvoj, potem bo treba priti do sprejemanja stečaja, kot to delajo v kapitalizmu na razvitem Zahodu. Seveda to pomeni tudi stalno rojevanje novih programov oz. podjetij (tega sedaj še hudo manjka tudi v Sloveniji, kaj šele drugje po Jugoslaviji), ki bodo sposobna konkurenčne borbe na trgu, pa skrb za delavce, ki ne morejo kar ostati na cesti brez vsega.

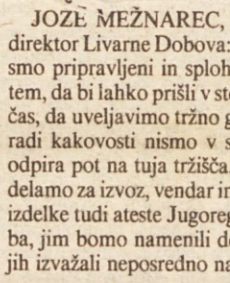

JANKO PRIŠLAC, mesar v Metliki: »Kmetijstvu gre že vsekoli težko, tako da smo navajeni vsega hudega, da bi šla zadru-ga v stečaj, se pa res ne bojimo. Je pa ta nevarnost precej večja za razne fabrike, in to je za delavce, ki že tako malo zaslužijo in slabo živijo, hudičovo težko. Nasploh so prišli hudi časi. To, da smo že skoraj vsi v stečaju, pa se pozna tudi pri nas v mesnici. Prodaja se je močno zmanjšala in ljudje sprašujejo le po cenejših vrstah mesa.«

BOJAN VIPAVEC, predsednik občinskega sindikata iz Črnomlja: »Stečaj je za sindikat eden najtežjih problemov. Izkušnje kažejo, da potem, ko je stečaj izglasovan, sindikat tam nima nobene moči več, zato je treba, kar se le da, narediti prej. V naši občini takih problemov še nismo imeli, lahko pa do stečaja pride prej ali slej. Če bi se to primerilo v kakšni večji organizaciji, potem bi bil to za našo občino strašen udarec. Za nas Iskra ali Belt pomenita več kot Tam za Maribor ali za Ljubljano Litostroj.«

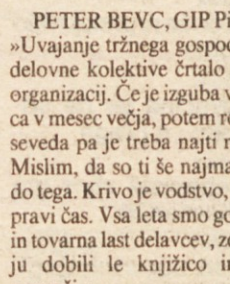
ADOLF MRVAR, miner pri GG Kovečev toz Rog: »Stečaj za podjetja, ki slabo gospodarijo, bi morali uvesti že zdavnaj, pa ne bi bili v tako težki gospodarski krizi. Za stečaj pa gotovo ni kriv delavec. Vodstvo mora biti pravo in pametno. Brez dobre komande podjetje ne more uspešno poslovati. Ob stečaju pa se bo pojavilo še mnogo vprašanj. Eno glavnih je, kaj z delavci. Gotovo jim je treba zagotoviti delo in kruh, saj so oni najmanj krivi za propad podjetja.«

JOŽE MEZNAREC, strojni inženir in direktor Livarne Dobova: »Na nove ukrepe smo pripravljeni in sploh ne razmišljam o tem, da bi lahko prišli v stečaj. Res je zadnji čas, da uveljavimo tržno gospodarstvo. Zaradi kakovosti nismo v skrbeh in ta nam odpira pot na tuja tržišča. Posredno veliko delamo za izvoz, vendar imamo za nekatere izdelke tudi ateste Jugoregistra in če bo treba, jim bomo namenili del zmogljivosti in jih izvažali neposredno na Zahod.«

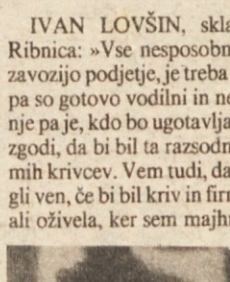
MARTA GOLE, delavka v Zmaji Mokronog: »Če bi šla naša delovna organizacija v stečaj, bi si pomagala, kot bi vedela in znala. Najprej bi iskala delo v drugi tovarni, če ga ne bi bilo, pa bi poskusila z delom doma kot kakšna kooperantka. Za tovarno, ki si nikakor ne opomore, pa je nasploh bolje, da gre v stečaj. Če človek dela, potem bi moral zaslužiti, drugače nima smisla hoditi v službo. Zdi pa se mi prav, da firma v stečaju poskrbi za delavce.«

PETER BEVC, GIP Pionir Novo mesto: »Uvajanje tržnega gospodarstva bo mnoge delovne kolektive črtalo s spiska delovnih organizacij. Če je izguba v podjetju iz meseca v mesec večja, potem res ni druge rešitve, seveda pa je treba najti rešitev za delavce. Mislim, da so ti še najmanj krivi, da pride do tega. Krivo je vodstvo, ki ne najde rešitve pravi čas. Vsa leta smo govorili, da so stroji in tovarna last delavcev, zdaj naj bi ob stečaju dobili le knjižico in nekaj socialne pomoči.«

MARTIN SLAPŠAK, vodovodni inštalater pri Komunalni Sevnica: »Seveda mi ne bi bilo vseeno, če bi zvedel, da mora moje podjetje v stečaj, čeprav se mi zdi, da je to za dejavnost posebnega družbenega pomena, ki ima na skrbi vodovode, kanalizacije, pogrebne storitve itd., zelo malo verjetno. Menim pa, da bi bil ta razsodnik še slabši od samih krivcev. Vem tudi, da bi mene takoj vrgli ven, če bi bil kriv in firma ne bi nič trpela ali oživela, ker sem majhna riba.«

IVAN LOVŠIN, skladiščnik v Riko Ribnica: »Vse neposobneže in barabe, ki zavozijo podjetje, je treba vreči na cesto. To pa so gotovo vodilni in ne delavci. Vprašanje pa je, kdo bo ugotavljal krivce. Lahko se zgodi, da bi bil ta razsodnik še slabši od samih krivcev. Vem tudi, da bi mene takoj vrgli ven, če bi bil kriv in firma ne bi nič trpela ali oživela, ker sem majhna riba.«

MARICA MIRKOVIČ, skupinovodja v Lisci, Senovo: »Stečaj je nekaj najhujšega, kar lahko doleti podjetje. Ne znam si predstavljati, kaj bi bilo, če bi šla v stečaj Liska. To bi bila tragedija, za vse te ljudi bi moral nekdo poskrbeti, kratkotalno vreči na cesto jih ni mogoče. Zase mislim, da bi to še nekako prestala. Znam šivati in bi se preživljala na ta način. Mislim, da bo le bolje, če se bomo vsi skupaj bolj potrudili pri delu, kot pa stvari prignali do množičnih stečajev.«

Se bliža dan D za Iskro Tenel?

Zajamčene plače in negotovost pripeljale do prekinitve proizvodnje — Do 17. oktobra naj bi bilo na zahteve delavcev vse jasno okrog Tenelove usode

NOVO MESTO — Izredno težak položaj tozda, negotovost za prihodnost, 160 delavcev z odločbo za čakanje na delo doma (na srečo jih počasi zaposlujejo druga podjetja), najmanj 260 odvečnih delavcev in le zajamčeni osebni dohodki, so zelo napeto ozračje v novomeški Iskri Tenel v četrtek, 28. septembra, pripeljali do prekinitve dela oz. do izsiljenega sestanka. Za naprej so se potem dogovorili, da proizvodnje ne bi ustavljali, ampak se o stiskah in zahtevah delavcev dogovarja stankovni odbor.

Kolektiv Tenela, ki z zamudo prejema zajamčene osebne dohodke, zahteva za septembra povečanje osebnih dohodkov vsaj na povprečje sozda Iskra, izplačilo pa zahtevajo do 17. oktobra, v nasprotnem bodo spet štrajkali in to pred občino. Do 10. oktobra zahtevajo opredelitev upnikov glede Tenela in v

zvezi s tem tudi zagotovitev denarja, potrebnega za to, da bo Tenel posloval naprej. Duhovni ivo Longar mora do 17. oktobra tudi pripraviti predlog za sodelovanje z neko konzultantsko hišo glede notranje organiziranosti, v okviru takega projekta bi potem tudi na novo postavili kadrovske strukture.

Socialistična republika Slovenija
OBČINA NOVO MESTO
KOMITE ZA DRUŽBENI RAZVOJ

Številka: 320-015/80-8
Datum: 3. 10. 1989

OBVESTILO VINOGRADNIKOM

ROK TRGATVE

Komite za družbeni razvoj občine Novo mesto določa v soglasju s pristojnim občinskim upravnim organom občine Trebnje, na podlagi 5. člena zakona o vinu in drugih proizvodih iz grozdja in vina (Uradni list SRS, št. 16/74) rok trgatve srednje zoritvenih sort na območju občine Novo mesto in Trebnje, in sicer od

7. oktobra 1989 dalje

1. Od tega datuma naprej lahko vinogradniki pričnejo s trgatvijo srednje zoritvenih sort: kraljevine, modre frakinje, rume-nega plavca in belega pinota.
2. Za sorte, ki ob trgatvi ne bodo dosegle normalne sladkorne stopnje, predlagamo popravek sladkorne stopnje z dodajanjem sladkorja v meжах, ki jih določa zakon o vinu.
3. Rok trgatve ostalih poznih sort grozdja bo objavljen naknadno v Dolenjskem listu.

Predsednica:
DARINKA SMRKE

kmetijska zadruga krka
NOVO MESTO

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB
NOVO MESTO, Cesta komandanta Staneta 10

Splošni sektor —
delavski svet DSSS

razpisuje
prosta dela in naloge

vodja pospeševalne službe (delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi)

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da imajo visoko ali višjo šolsko izobrazbo kmetijske smeri s 3 oz. 5-letnimi izkušnjami na področju vodenja kmetijskega pospeševalnega dela,
- da izpolnjujejo pogoje po družbenem dogovoru o kadrovski politiki občine Novo mesto.

Kandidat bo izbran za 4 leta.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o strokovni izobrazbi ter opisom delovnih izkušenj v 8 dneh po objavi na gornji naslov. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

Kmetijstvo

• Kdor krčmarja napaja, v Krko vodi nosi.
• Pri vinu kupuj, pri vodi prodajaj!

VODNIK V KUPČIJI

Odkupne in prodajne cene v M-Agrokombinat Krško:
MPG bodo v Agrokombinatu samo je ta teden plačevali po sedanjih cenah, prihodnji teden pa je že pričakovati nov skok cen. Tako so ta teden odkupovali MPG ekstra klaso za meso po 100.000 din za kilo, 1. klaso po 97.000 din za kilo, 2. klaso po 94.000 din za kilo. Povečala se je tudi cena za prodajo govejih polovic 145.000 din na 165.000 din za kilo. A kot rečeno, že te višje cene veljajo samo še ta teden. Močno so poskočile tudi cene prašičev, in sicer na 80.000 do 90.000 za kilo žive teže, poskočila pa je tudi cena telet na 70.000 do 75.000 din za kilo žive teže. Pravijo, da se sedaj še plača kupiti svinjske polovice, ki bodo brez nog in glave še po 210.000 din za kilo, in ne pričakujejo skok cen.

NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so prodajali solato po 15.000 din kilo, radič po 15.000 do 20.000, malancane po 25.000, krompir po 7.500 do 8.000, korenje po 12.000, črno redkev po 14.000, kumare po 25.000, stročji fižol po 30.000 ter cvetačo in česen po 30.000 din kilo. Hruške so veljale 22.000, jabolka 14.000 do 17.000, grozdje 30.000 in mandarine 50.000 din kilo. Jajce je bilo 5.500 din. Za lonček smetane so kupci odšteli 40.000 in za kilogram skute 60.000 din. Kilo lešnikov je bilo moč dobiti za 100.000 din in kilogram orehovitih jedrc za 250.000 din.

Kmetijski nasveti

Kako preprečiti ketozo

Ketoza je bila nekdanji gost revnih kmetij in sebenjščin, na katerih je primanjkovalo dobre živalske krme, zdaj pa obiskuje predvsem bogate hleve. Že to kaže, da gre za nesorazmerje v prehrani, za presnovo bolezen prežvekovalcev, ki jo poleg neusklajene prehrane lahko izzove tudi prevelika poraba silaže, zlasti delno pokvarjene.
Tudi na dolenjskih kmetijah se delež silaže v krmnem obroku verjetno še povečuje, opazna pa je tudi težnja k večji proizvodnosti živali, zato lahko pričakujemo več obolenj. Zato bo koristno, če povzamemo sestavek veterinarskega strokovnjaka mag. Ivana Kudra iz celjskega Novega tednika, predvsem tisti del, ki govori o tem, kako je mogoče ketozo pravočasno preprečiti.
Za ketozo zdaj velja, da je bolezen najboljših molznic, torej živali, ki so v čredi najbolj zaželeni. Živali zbolijo, ko je na vrhuncu laktacije, ni pa uravnoteženo krmiljena. V njenem vampu se sprožijo kvarni biokemični procesi, poveča se raven hlapnih maščobnih in ketogenih kislin, kar povzroča upadanje sinteze glukoze in njenih predhodnic. Kravji organizem potrebuje za tvorbo enega litra mleka kar 40 do 60 g glukoze, ki se v mlečni žlezi spremeni v laktozo. Če glukoze ni dovolj, je organizem prisiljen uporabljati druge vire energije, to pa na koncu izzove ketozo.
Za živinorejca praktika je važnejše od same fiziologije to, kako naj žival obvaruje bolezen. Dobro je upoštevati nekaj naslednjih navodil. Krave ob telitvi naj ne bodo mršave niti predebele. Zagotoviti jim je treba naravno prehrano z ustreznim dodatkom prebavljivih ogljikovih hidratov, maščo-

va v obroku pa ne sme presegati 5 do 6 odst. Bolezen pospeši tudi hitra sprememba v prehrani. Delež surove vlaknine v krmi ne sme biti manjši od 18 do 20 odstotkov, vsebnost surovih beljakovin pa naj bo med 15 in 18 odst. Izogibati se je treba silaži, ki vsebuje veliko maslene kisline, živali pa morajo dobiti dovolj mineralov in vitaminov ter se morajo tudi dovolj gibati.

NOVO!
Dicuran forte
načrtovan uspeh

Parada krav v spodbudo rejcem

S sobotne razstave dolenjske plemenske živine — Mlečnost naših krav je še pod slovenskim povprečjem — Podelili priznanja Zadrudne zveze Slovenije

BAJNOF POD TRŠKO GORO — Kmetijski zavod Ljubljana je skupaj z zadrugami v Novem mestu, Trebnjem, Črnomlju in Sevnici pripravil regijsko razstavo in prodajo plemenskega goveda rjave pasme. V štirinajstih letih je to šele tretja razstava in prva, ki je bila organizirana na pobudo pospeševalcev Dolenjske.

Po besedah inž. Alojza Zupančiča je tržna proizvodnja mleka v zadnjih 15 letih dosegla velik skok zlasti tam, kjer so bili urejeni kooperacijski odnosi in pospeševalna služba. Tako je bilo na območju Dolenjske in Bele krajine leta 1974 odkupljeno 10 milijonov, v lanskem letu pa že 28 milijonov litrov mleka. »Vseeno pa še ni vse narejeno, saj je povprečna mlečnost rjave pasme na Dolenjskem med najnižjimi v Sloveniji in je za 400 kg mleka manjša, kot je slovensko povprečje za to pasmo. Za to je krivo tudi nerazumevanje vodstva zadrug, ki ne dojamajo dovolj dolgoročnosti pomena kontrolne službe in selek-

cije. Kljub nekaterim slabšim podatkom rejskega dela v dolenjskih organizacijah lahko optimistično gledamo na nadaljnje rejsko delo,« je v drobni knjižnici, ki so jo izdali ob razstavi, zapisal inž. Alojz Zupančič.

Sobotno prireditev pred večnamenskimi prostorom srednje kmetijske šole Grm je pričel predsednik Zadrudne zveze Slovenije Leo Frelih. »Nezadržno se nam bližajo časi, ko prodaja ne bo več tako netvegana kot doslej. Obdobje večjega povpraševanja od ponudbe je za nami. Prav v teh razmerah je nujno ponovno oživiti pozabljeno načelo samopomoči. Predvideni novi zakon o zadrugah na zvezni in republiški ravni odpira možnost samoorganiziranja kmetov po lastni volji. Ustava in zakon ponovno uvajata zadrudno lastništvo kot lastništvo zadrudnikov, v katero se država ne bo vmešavala. Ustvarja tudi možnosti za vračanje lastnine, ki so jo zadrudniki imeli v upravljanju in je bila kasneje odtujena,« je ob podelitvi pri-

znani najboljšim slovenskim kmetovalcem in kmetijskim strokovnjakom podelal Leo Frelih.

• Med enainvajsetimi dobitniki priznanj so bili štirje dobitniki tudi z našega območja: Janez Kastelic iz Mirne Peči, Anton Zidar iz Ribnice in Ivan Knez iz Krškega ter inž. Jože Maljevič iz Metlike. Osrednji del prireditve je bilo ocenjevanje krav. Kar 47 so jih pripeljali na ogled. V kategoriji starejše prvesnice je bila najbolje ocenjena Soča rejca Franca Pusta iz Hudenj v trebanjski občini. V drugi skupini je »miss« postala krava Cilka, last Antona Murglija z Daljnega Vrha. Največ krav je bilo v tretji kategoriji; zmagala je Nela lastnika Janeza Mikliča z Gorenjih Kamenc, ki je bila od vseh razstavljenih krav tudi najvišje ocenjena. V isti kategoriji sta nekaj manj točk zbrali kravi Janeza Kastelca z Malega Vrha in Vinka Kocjana z Butoraja v črnomaljski občini.

Na koncu so prodajali telice novejših pasem. Lastnike so zamenjale za 30 do 40 milijonov dinarjev.

J. PAVLIN

KRAVJA MIS — »Noge lepe, vime veliko, krava, kakršno si le želimo. To je tip za Dolenjsko. V enem letu je dala desetkrat več mleka, kot ima lastne teže,« je bilo povedano pri predstavljanju krave Nele lastnika Janeza Mikliča z Gorenjih Kamenc. Na sliki: najboljši kravi na razstavi je okoli vratu obesil zvonec predsednik Zadrudne zveze Slovenije Leo Frelih. (Foto: J. Pavlin)

- Boj se sladkega človeka, pa tudi presladkega vina.
- Najboljše vino se pije tam, kjer ne raste.

Dodatek, ki v silaži ubija »slabe« bakterije

Suresil vsebuje poži-ralce klostridijev

Vsa »umetnost« siliranja v svojem bistvu sestoji v tem, da v silažni masi spodbudimo razmnoževanje mlečno-kislinskih bakterij in zavremo razmnoževanje maslenokislinskih. Vendar to včasih ne gre, maslenokislinske bakterije v boju zmagajo, silaža se kvari ali celo povsem prodade. Živinorejci poskušajo obvarovati silažo, zdaj pa bo ob znanih načinih na voljo še novost — biološki dodatek, ki so ga izdelali v nekem britanskem podjetju s katerim je mogoče popraviti že napadeno silažo.
Dodatek vsebuje organizme, imenovane klostridifagi, ki imajo to lastnost, da v silaži ubijajo prav neželjene bakterije maslenokislinskega vrenja, klostridije. S tem omogočijo življenjski prostor konkurenčnim mlečnokislinskim bakterijam. Te se potem bolj veselo množijo in pravilno konzervirajo kisla s pomočjo prijetno dišeče mlečne kisline.
Novost, ki se imenuje suresil, je na trg ponudila britanska družba Microbial Development Ltd. v različnih koncentracijah, v zrni ali tekočega. Namenjen je za izboljšanje katerekoli živalske krme, ki jo lahko kisamo. Aduktiv dodajamo s kalibrnim aplikatorjem. (Sodobno kmetijstvo)

TRIKRAT VEČ MRTVIH

LJUBLJANA — Po republiških podatkih je bilo v Sloveniji v prvem polletju na kmetijah 24 nezgod pri delu s traktorji ali skoraj polovico več kot lani. V njih je bilo mrtvih 12 ljudi, kar je trikrat toliko kot lani. Smrt je največkrat kosila med traktoristi, ki so bili stari 25 do 34 let, analiza nesreč pa je pokazala, da so bili krivci zanje skoraj brez izjeme vozniki traktorjev sami.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Letos potrebna poprava mošta s sladkorjem

Ob koncu prvega tedna v oktobru bomo pobrali v glavnem vse bele sorte grozdja, saj se že pojavlja, močnejša gniloba, zlasti pri kraljevini in šiponu. Konec drugega tedna v oktobru (okrog 15.) pa pride na vrsto trgatve najbolj razširjene sorte dolenjskih vinogradnikov — žametne črnine, glavne sorte priljubljene cvička. Zaradi pozne peronosporje je tudi ta sorta tu in tam že začela gniti, zato s trgatvijo prav tako ne kaže čakati preko sredine oktobra.

Kljub lepemu vremenu sredi septembra, ki je delno povečalo sladkobo in pri žametovki povzročilo lepo barvanje grozdja, vse meritve sladkorja kažejo, da je odstotek v grozdju preskromen. Game in portugalka sta dosegli v povprečju le okrog 13% sladkobe, pa tudi druge sorte ne kažejo, da bi je pridobile toliko, kot je za primerno, pitno vino potrebno. Za povprečno namizno vino je potrebno, da ima 9% alkohola, za kvalitno belo vino pa 10 do 11%. Tako bi moral mošt za vino z 9% alkohola imeti okrog 15% sladkobe, za vino z 10 do 11% alkohola pa nad 16,5%. Toliko pa večina letošnjega skromnega pridelka grozdja nima. Zato bo treba mošt z dosladkanjem popraviti.

Potrebne so meritve sladkobe mošta

V zadnji številki Dolenjskega lista nam je mag. Julij Nemanic opisal, kako vestno merijo sladkobo grozdja od države določeni in plačani kontrolorji v Švici. Ti obiščejo vsakega vinogradnika v zidanici. Pri tem vinogradniku z nasveti po-

magajo. Poleg cen določajo tudi predtrgatev in glavno trgatve.

Pri nas tega načina meritve sladkorja po vinogradih ni in ga najbrž tudi ne bo. Vendar je merjenje sladkobe, preden mošt začne vreti, nujna pri vsakem vinogradniku, ki sam predeluje grozdje v mošt in vino. Posebno letos, ko bodo vinogradniki večino pridelanega grozdja sami prešali, je zaradi pravilnega dosladkanja potrebno najprej vedeti, kako sladke je naravni mošt, in šele nato mošt dosladkati do ustreznne stopnje (1,25 kg sladkorja za dvig 1% sladkorja v 100 l mošta). Med vinogradniki je veliko takih, ki imajo eno ali drugo moštno tehniko. Društvo vinogradnikov Dolenjske je pred leti po podružnicah društva razdelilo večje število moštne tehnice. Vsi ki jih hranijo, naj izmerijo sladkobo mošta tudi sosednjim vinogradnikom. Zato tudi pri nas ne bo težko izmeriti slad-

• Vinogradnike ponovno opozarjam, naj, če ima grozdje ob trgatvi 20% in več gnilobe, mošt (tudi iz rdečega grozdja) razsluzi-že tako, kot je bilo v tej rubriki že večkrat opisano.

kobo mošta takoj po prešanju oziroma drozganju v kadi. Na pamet in po okusu ni mogoče pravilno sladkati. Kdor nima ene ali druge moštne tehnice, naj si jo sposodi pri sosedu. Tu lahko vinogradnikom veliko pomagajo kletarji področnih vinskih kleti, ki naj v času trgatve obiskujejo vinogradnike po zidanicah in jim na podlagi meritve sladkorja v moštu svetujejo, kako naj pridelek z dosladkanjem izboljšajo. Izšolani strokovnjaki so ne glede na odkup pridelka dolžni pomagati pridelovalcem za boljši pridelek vina. Sodim, da bo vsak vinogradnik rade volje sprejel strokovno pomoč in nasvete pri predelavi grozdja v vino.

T. DOBERŠEK

Jesenska setev — začetek vrstenja

Ker ni več akcije za pridelavo pšenice, naj o vsem odloči ekonomska logika — Nujno je, da zdaj poljedelci bolj poskrbijo za pravilno kolobarjenje

Jesenska setev pomeni na njivah začetek vrstenja rastlin, obenem pa tudi začetek proizvodnje poljščin na kmetiji. Ker smo tik pred setvijo žit, je prav, da razmislimo o vrstenju kultur, da si naredimo načrt potrebne krme za živino, pa tudi načrt tržnih poljščin.

Letos se ne vodi več družbena akcija za pridelavo pšenice, kajti ta naj bi bila vključena v normalno trženje na kmetijah. Kot kmetije moramo gledati, da na njivah vzdržujemo rodnost tal ali pa jo celo izboljšujemo. To pa je možno le z dobrim kolobarjenjem. Pri tem naj se vrstijo okopavine, žita, detelje ali travnodeteljna mešanica, je odvisno predvsem od potrebe krme za živino. Cilj vsake kmetije naj bi bil vključiti čimveč kmetijske zemlje v njive in njivski kolobar. Pridelati je treba čimbolj kvalitetno osnovno krmo za živino. Predvsem naj bodo v njej v čimbolj ugodnem razmerju škrob in beljakovine. Veliko napako delajo kmetje, ko si pridelajo za krave molznice samo koruzno silažo, poleg tega pa še koruzne storže za močno krmo. Tako imajo nekatere kmetije pod koruzo od 60 — 80 odstotkov njiv ali celo 90 odst. To bo popravimo tako, da sejemo koruzo samo za silažo, zrnje koruze pa zamenjamo z zrnjem ječmena, ki je boljše in ga je lažje pridelati. Ječmen gre tudi zgodaj z njive, nakar lahko sejemo strnišni dosevek. Na ta način zmanjšamo delež koruze v kolobarju, ki nadomesti žito z dosevkom po spravilu. Tako dobimo skupno več krme in boljše.

V zadnjih dveh letih pa je bil preizkušen tudi ozimni grah s pšenico v mešanici. Grah je metuljica (kakor detelja), ki v tej mešanici zelo ugodno vpliva na rodnost zemlje. Pridelek suhega zrnja je večji od pšenice ali ječmena. Glede na to, da je mešanica zelo dobra (okrog 20 odst. beljakovin), da ima obilen pridelek zrnja ter da ima posevek zelo ugoden vpliv na rodnost tal, se bo taka mešanica hitro širila.

večjih stroškov. Tu je potrebno nekaj več dela, predvsem pa več znanja in opazovanja. Razlika med agrotehniko za pridelek 3.000 kg pšenice ha in 5.000 kg pšenice/ha je v stroških le ta, da je potrebno za pridelek 5.000 kg pšenice na hektar le 100 do 200 kg dušika več ter 0,5 do 1 litra več fungicida na hektar. To pa poplača že 400 do 500 kg pšenice.

Inž. TONE HROVAT
Kmetijski zavod
Ljubljana

ZA DOLENJSKO PRIPOROČENI SORTNI IZBOR

Sorta	Kakovostni razred	Višina slame	Čas zorenja	Občutljivost na
1. NS — rana	II — B ₁	Visoka	zgodnja	pepelasta plesen in mraz
2. Nizija	I — B ₁	nizka	zgodnja	pepelasta plesen in slabe rastne razmere
3. Zagrebčanka 2	III — B ₂	nizka	srednje	rjavenje plevic
4. Džerdanka	II — A ₂	srednje	srednje	rjavenje plevic
5. Marija	I — B ₁	nizka	pozna	pep. plesen
6. Sana	III — C ₁	srednje	pozna	pep. plesen
7. Balkan	I — A ₂	visoka	srednje	pep. plesen
8. Pitoma	I — B ₁	srednje	pozna	pozno setev
9. Zvezda	I — B ₁	srednje	pozna	pep. plesen
10. Dukat (za mešanico z grahamom)	II — B ₂	nizka	pozna	pozno setev

Ozimni ječmen

1. ROBUR šestredni, srednje nizki, srednje zgodni, občutljiv na listno pega vosti in pepelasto plesen
2. ANTARES šestredni, občutljiv na pep. plesen in poleganje
3. SLADORAN dvoredni, srednje nizki, zgodni, manj občutljiv na boleznin in poleganje

Pri jesenski setvi je potrebno upoštevati tudi na razkuževanje v primeru setve domaćega semena. Pšenica se priporoča razkuževati z BAYTAN-om 0,2 kg/100 kg pšenice. Ječmen pa je nujno razkužiti z VITAVA-X 0,2 kg/100 kg ječmena. Razkužujemo v betonskih mešalcih.

Po setvi je možno pšenico ali ječmen tudi zaščititi proti plevlom, že v jeseni. Posevke poskropimo z DICIRAN — FORTE, ki deluje na travne plevelce, širokolistne plevelce in tudi proti smolencu. Tako spomladanskega s herbicidi ni potrebno, kakor tudi ne čakanja na ugodne temperature.

- Zatira istočasno vse širokolistne semenske in travne plevelce.
 - Čas za škropljenje lahko izbirate, od setve pa vse do razraščanja žita spomladi.
 - Ni omejitve glede temperature in razvoja žita.
- Dicuran forte... najbolj gospodarna rešitev proti plevlom v žitu. Zato v vaši zadrugi zahtevajte dicuran forte.

KER JE PAČ TEDEEN OTROK

...e: občinska Zveza prijateljev mladosti Metlika pripravlja za novoletno veselje akcijo Podari igračo prijatelju. Na zamisel, da bi otroci odrabljene, ohranjene igrače darovali v skupni igračni hiši, ki jo bodo podarili vrtcu ali posameznemu otrokom, ki zaradi previsokih stroškov igrače ne morejo do njih.

Črnomaljski drobir

SEPARATISTI — Nespodbiten dokaz, da so Slovenci separatisti in da se ho-jejo odepiti od »majke Jugoslavije«, je bilo viden na starem pročelju Kol-jeve hiše v Črnomlju, kjer lepo piše, »da imajo tam veliko zalogo »pive z Graca«.

OBČINSKI »STAKOR« — Črno- maljske družbene dejavnosti so na psu in- digne bo slo tako naprej, bodo telebne še s- kuznega čuka. Z veliko težavo so ta teden za- plemenkost dvignili prispevno stopnjo, eno s- piznjih v Sloveniji. Ko so o tem prvič z- pravi ali na izvršnem svetu, stvar ni- tola skozi. O tem se je javno izjasnil vsak iz- izvršnega sveta in gospodarstveniki go- bili odločno proti. »Jaz pa sem za povi- danje,« se je postavil eden od načelnikov ob- činskih oddelkov, »čeprav bodo gos- podarstveni rekli, da sem občinski »sta- kor«. Dvajset let nas že vrag jemlje, vsem nam je jasno, da moramo kljub vsemu »reševati«.

VRÓCE OGREVANJE — Za okto- bra bodo stanovalci v črnomaljski občini plačali za 42 odstotkov. Ker pa nesreča ni- pride sama, se je s tem mesecem odražilo tudi ogrevanje. Za kvadratni meter v družbenem stanovanju bo treba 6282 dinarja, potem pa se bo zadeva kak mešček podražila glede na rast mate- rialnih stroškov in inflacijo. Bivanje v to- nem stanovanju je sedaj tako drago, da se plača biti čimveč doma, da bi za svoj de- nar tako čimveč iztržili.

Drobne iz Kočevja

VEDNO VEČ TATIČEV — Vsak dan z videti, kako trgovke love okoli trgov- nice, ki pa so običajno tako urnih nog, da ni ni uspešen. Nekateri pa za »sport« de- jo v trgovinah le škodo, da nagajajo tr- govkam. Tako v eni izmed trgovin se ved- no niso odkrili neznanega storilca, ki le dvija in odnaša zamaške s steklenic z- ganimi pijačami in sirupi.

ZGUBLJEN V GOZDU — Pred kratkim se je začelo polharjenje. Polharji živijo marsikaj nenavadnega, saj jim jo- zno zagode hudič, ki polhe pase. Tisto hudič se je masčeval polharjem tako, da je obdelal s seboj ne le polhe, ampak tudi ženi- voh polharjev, ki sta z možema odšli na- pustolovski poljši lov. Ko sta se polharja na ogledu škrljnic vrnila k ognju, žena ni- mo. Nekaj časa sta čakala, nato pa odšla na- pov so sosedo, prijatelje in znanke, ki- so napotili na iskanje v gozd z raznimi- rmi, naker se je v glavnem vse srečno- ončalo.

KJE PARKIRATI? — Poročali smo že, da je Komunalna lepore urečila Kidričevo- lico, parke, parkirišča itd. Trgovci v tej- lici pa se pritožujejo, da stanovalci stolp- ce parkirajo svoje jeklene konjičke prav- red njihovo trgovino in tako onemogoča- parkiranje kupcem. Posebno ob sobo- nih zjutraj tu ni prostega mesta. Bi pa lah- ko stanovalci parkirali na novem parki- rišču za stolpniki ob Rinži, ki so tudi namenjena predvsem tem stanovalcem.

Ribniški zobotrebci

HUŠJI OD TURKOV — Nekdanji ribniški grad je bil mogočna trdnjava, ki je- ni tudi za Turke (pre)trd oreh. Danes je- hranjen le del gradu, v katerem je med- drugim tudi muzej. Turki zdaj ribniškega- zidat več ne ogrožajo, ga pa zato poznani- urilci, ki so že nekajkrat poškodovali sta-- ni in vse časti vedno ključavnico na graj- nem stolpu. Ker je ne morejo odpreti, se- naščujejo tako, da v odprtino za ključ za-- vajo razne tujke, ki onemogočajo odkle-- vanje in zahtevajo popravilo.

OSLOVKA POLITIKA — Na zadnji- jski zbor občine Ribnica je neka dele- zalka vprašala, če je v občini sploh kakšen- stavek, in dodala, naj ne bi debatirali le o- starih stvareh. Odgovor je bil, da je ko- ravstvo obrt, ki propada, ker kovaču ne- onemogoča ekonomske varnosti, in da je v- občini okoli 500 konj. Zbdljivi Ribničani- temu dodajajo: »Tako je če za konje- krijo osli.«

KDAJ BOLJŠI ČASI ZA MRTVE — Pokopališče za območje Dolenje vasi in- kotice ne bo zgrajeno do leta 1990, am- pa šele po tem letu, je med drugim zapi- sano v osnutku sprememb družbenega- plana 1986 — 1990. Seveda je v tem do- kumentu še več predlogov za spremembe in večina je takih, da se njihova uresničev- prajaga po letu 1990. Se pravi, da se ne le- lepi časi šele po tem letu.

Trebanjske iveri

PODOBNOŠT — Ko so predstavniki- stanovanjske zadrage Sentrupert dali- pomoč Laškemu, ki ga je prizadelo neurje,- ziskil: »Kako boste Sentrupercani- pomagali Laškemu, ko pa je ravno Sen- trupert najbolj nastradal. Lašcan je imel v- prece, po starem Sentrupertu, Dolenjci pa- govedali zdaj veljavno ime svojega kraja.

NASLOVNIK (NE)ZNAN — Na tre- banjskih silih so dobili pošto pošiljko iz- vdom občinskim žigom in z naslovom- »Za takšno nenadkriljivo stopnjo na- stav je zaslužil poštar, je bil pravi, če- ravstvenih skupnosti«. Naslovnik, ki ga- ni v Sloveniji še vsaj nekaj ducatov- stvenih skupnosti. Vsaka čast spo- stvenim postarjem torej. Se dobro, da- menjeni delavci ni zavlačeval z oddajo- jstori. Srbren, kakršn po vsem so- ni, je bi si nesrečnej lahko izpulil lase in- nekaj brade povrhu, če bi hotel pismo- odlati kdaj pozneje v dogledni prihodno-

IZ NAŠIH OBČIN

Telefonija na psu

V Ribnici nova centrala

RIBNICA — Težko je dobiti tele- fonsko zvezo z Ribnico že iz bližnjega Kočevja. Še posebno so zaradi slabih zvez prizadeta ribniška podjetja, ki so praktično brez telefonskih in drugih zvez s svojimi poslovnimi partnerji. Zaradi tega je zastoj tudi pri računalniški povezavi in tudi na drugih področjih sveta. Predsednika občinskega izvršnega sveta Petra Levstka smo zato pred krat- kim vprašali, kako napreduje načrt razvo- ja telefonije v občini. Povedal je:

V Ribnici pa tudi Dolenji vasi, So- dražici in Loškem potoku so bile doslej končne telefonske centrale, zdaj pa bo v Ribnici vozna atomska telefonska centrala. Že v začetku minulega leta smo kupili potrebno opremo za preure- ditev ribniške centrale v vozno, za kar smo združili polovico potrebnega de- narja tudi s pomočjo ribniškega gospo- darstva. Nova centrala bo imela 3.000 priključkov (sedanja jih ima 900).

Po izjavi predstavnikov PTT naj bi bila te dni zaključena montaža centrale in montaža prenosnega sistema, da bi že v prvi polovici tega meseca začeli pri- ključevati na novo centralo sedanjih 900 naročnikov. Za priključitev novih naročnikov pa je potrebno preizgraditi krajeno kabelsko omrežje, ki bo popo- lnomoma dokončano v tretjem četrtletju prihodnjega leta, za nekatera območja pa že letos. Doslej se je za nove pri- ključke prijavilo in plačalo zahtevane prispevke nad 800 interesentov, ki pa bodo ob priključitvi plačali še dejansko ceno priključka. Predvideno je, da bo 3.000 priključkov zadostovalo za Ri- bnico do leta 2.000 in dalje. Nova ATC pa je taka, da jo je možno z manjšimi pose- gi razširiti še za 2.000 priključkov.

J. P.

NE DENARJA NE ZANIMANJA

ČRNO MELJ — Odkar so se pogoji za dodeljevanje kreditov iz sredstev hranilno-kreditne službe spremenili, za te kredite med kmeti v črnomaljski občini skorajda ni več zanimanja. Pa ne samo to, tudi denarja za dodeljevanje teh kreditov pri tej službi tako rekoč ni več. Tako so v celem letošnjem letu odobrili le dva kratkoročna kredita iz sredstev HKS pri črnomaljski kmetijski zadruzi, pa še od tega je en prosilec od kredita odstopil, drugi, ki ga je vzel za nakup kmetijske mehanizacije, pa ga je vrnil že po enem mesecu. Dolgoročne- ga kredita pa letos niso iz teh sredstev podelili nobenega in za ta kredit tudi ni bilo nikakršnega zanimanja.

VEČ PODPISOV TEMELJNE LISTINE

KOČEVJE — Čeprav je bilo podpi- sovanje Temeljne listine organizirano tako rekoč ilegalno, saj ni nihče natan- čno vedel, kje se podpisuje, je v zadnjih dneh, pred in po sprejemu ustave, za- di pritisok iz drugih delov Jugoslavije interes za podpis listine močno porastel. To smo zvedeli pri OK SZDL, kjer so tudi povedali, da je Temeljno listino možno podpisati v Kočevju na pošti, v Ljubljanski banki, Nami, krajevni skup- nosti in SZDL, na podežlju pa na sede- žih krajevnih skupnosti in krajevnih uradih ter nekaterih trgovinah. Podpi- sovanje bo trajalo predvidoma še do konca leta.

DELA Z MALEGA TABORA NA OGLED

NOVO MESTO — V avli novo- meškega Doma JLA je že več dni na ogled razstava likovnih del učencev iz osnovnih šol trebanjske občine. Ta dela so osnovnošolci ustvarili lani 1. oktobra na Čatežu pri Veliki Loki, in sicer na- malem taboru, ki sta ga organizirala občinska Zveza kulturnih organizacij in VIO iz Trebnjega. Letos bo mali ta- bor v soboto, 14. oktobra, v Mokro- nogu.

Pišče še ni preključevalo lupine

Opaznejša vloga obrti v trebanjski občini — Rast in razvoj obrtne zadruge Uni- tehna — Unitehna ni prodrla z zamisljo o valilnici novih podjetij

TREBNJE — Statistika kaže, da v občini Trebnje delež drobnega gospodar- stva v družbenem proizvodu raste, in pojasnilo za tako gospodarsko sliko je potrebno nemara poiskati tudi v registru družbenih obrtnih organizacij. Tam ima trebanjska občina med drugimi vpisano splošno obrtno zadrugo Unitehna, ki so jo kot delovno organizacijo drobnega gospodarstva ustanovili leta 1985.

»V zadnjih letih sledimo sorazmerno visoki rasti poslovanja in dohodka. Pri obojem smo dosegli tak obseg, ki zagotavlja našim članom in poslovnim partnerjem določeno varnost v poslova- nju,« ocenjuje stanje v Unitehni njen direktor Ciril Pevec. Kaže, da gre za po- slovni zamah, ki se ne bo ustavil ob iz- teku sedanjega poslovnega leta. O tem bržčas govori tudi napoved, da se bo Unitehna usposabljala za trženje na za- htevnih trgih in da bo tako med drugim sodelovala z avstrijsko firmo, s katero je

Od fotokopij do »letanja« po pisarnah

Verica Doltar ima za- sebnost pisarno

ČRNO MELJ — Pred kratkim je v Črnomlju Verica Doltar odprla za- sebnost pisarno, v kateri opravlja finančno-tehnične, administrativne in druge poslovne storitve ter fotokopi- ranje. Gre za prvo tako pisarno v čr- nomaljski občini.

»Poleg pisanja in prepisovanja raz- nih tekstov, od diplomskih in drugih nalog, tehnične dokumentacije ter raznih elaboratov (vse to tudi v an- gleščini in nemščini), sestavljam in pi-šem tudi razne vloge, prošnje, izpol- njujem obrazce, pišem pogodbe,« je povedala Doltarjeva.

Prej je Doltarjeva, po poklicu učiteljica razrednega pouka, več let dela-

Verica Doltar

la kot referentka na črnomaljski davčni upravi, tako da ima tudi na tem in drugih podobnih področjih obilo prakse. Ljudje, ki niso tega va- jeni, so jim zbiranje razne dokumen- tacije in drugi opravki po pisarnah v nadlego in muko. Tudi take posle opravlja Doltarjeva. »Cel kup dokumen- tacije je na primer treba zbrati za pridobitev obrtnega dovoljenja ali za uveljavitev beneficirane delovne dobe za zasebne avtoprevoznike. Vodim tudi poslovne knjige za samostojne obrtnike, zanje opravljam vsakome- sečni obračun prometnega davka in osebnih dohodkov ter podobne stvari.«

V slabih dveh mesecih, kar ima Doltarjeva svojo pisarno, ima največ dela s fotokopiranjem, pisanjem in pretipkavanjem raznih tekstov, tudi v tujih jezikih. »Čeprav sem v Črnomlju edino jaz uradno prijavljena za opravl- janje teh del, ljudje za to še ne vejo, zlasti ne, da opravljam tudi ta dobra dela, ki so marsikomu tako zoprna, kot je »letanje« po pisarnah in urad- nih.

A. B.

Plače tudi v resnici večje

Iz poročila SDK o gospodarjenju v kočevski in ribniški občini v prvi polovici letošnjega leta

KOČEVJE, RIBNICA — Industrij- ska proizvodnja v Sloveniji je v prvem polletju letos v primerjavi z istim ob- dobjem lani porasla za 104,6 odst.; v občini Kočevje je padla za 1,4 odst., v občini Ribnica pa kar za 10,7 odst. Iz- voz je v Sloveniji porasel za 10,3 odst., v Kočevju upadel za 0,1 odst., v Ribnici pa celo za skoraj 25 odst. Izvoz Sloveni- je na konvertibilni trg je porasel za 10,9 odst., v občini Kočevje za 0,5 odst. in v občini Ribnica za 3,9 odst., iz česar se jasno vidi, da klirinški izvoz upada in da se je najbolj zmanjšal v občini Ribnica.

Poročilo SDK ugotavlja tudi, da je sedanji obračunski sistem zapleten, na nekaterih področjih celo nesmiseln in tudi tak, da imajo podjetja precej mož- nosti poslovne rezultate prilagoditi svo- jim interesom. Zato naj povzamemo še del poročila, ki govori o izgubi. V občini Kočevje je skupne izgube za okoli 57,4 milijarde, v občini Ribnica pa za 14

IZ NAŠIH OBČIN

Olajšanje samo odlaga rešitev

Prispevno stopnjo za družbene dejavnosti so sicer povišali, a premalo

ČRNO MELJ — Občina Črnomelj ima eno najnižjih prispevnih stopenj iz bruto osebnega dohodka v Sloveniji. Od 65 slovenskih občin je prispevna stopnja nižja kot v črnomaljski le v sedmih, in še to v večini le za malenkost, na primer v sosednji metliški komaj za stotinko odstotka. So pa občine, ki imajo skoraj za cele 3 odst. višjo prispevno stopnjo kot črnomaljska.

Ta nizka prispevna stopnja je lep čas v črnomaljski občini povzročila precej- šnje težave, ki se še kopičijo in so vedno hujše. Zaradi nizke prispevne stopnje so družbene dejavnosti v črnomaljski obči- ni zašle v izredno težak položaj, tako in- teresne skupnosti kot izvajalske organi- zacije imajo že celo leto izgubo, zaradi neurejenega financiranja družbenih de- javnosti, ki povzroča likvidnostne teža- ve in izgube pri obračunih, pa je v zraku vseskozi še grožnja s stavko. Ker je čr- nomaljska prispevna stopnja v povpreč- ju nižja od povprečne prispevne stopnje v republiki, grozi še ena nevarnost, da bo ta belokranjska občina izgubila pravo- co do precejšnjega dela solidarnostnih sredstev, ki jih je kot dopolnjevana občina deležna sedaj.

Da bi se vsemu temu, zlasti pa izred- no težkemu položaju zdravstva, šolstva

in drugih družbenih dejavnosti izognili ali ga vsaj omilili, je črnomaljski izvršni svet pripravil predlog za povišanje pri- spevnih stopenj. Predstavili so tri mož- nosti: povišanje prispevne stopnje za 5,56 odstotnih točk, s čimer bi rešili ve- čino težav v družbenih dejavnostih; po- višanje za 2,66 odst. točk, s čimer bi te težave omilili, nikakor pa ne odpravili, ter še zadnjo, lahko bi ji rekli varianto obupa: da vse ostane tako, kot je. Na prvi seji izvršnega sveta, ko je tekla be- seda o tem, se niso mogli odločiti, člani iz združenega dela bi se še strinjali za minimalno povišanje prispevne stopnje za zdravstvo, za druge dejavnosti pa ne, češ da je gospodarstvo že tako pre- obremenjeno in da je samo nelikvidno. Na ponovljeni seji, na kateri so bili tudi predstavniki večjih delovnih organiza- cij iz občine, pa so se le odločili za povi-

šanje prispevne stopnje, a ne v prvotno predlagani višini 2,66 odst. marveč za 2 odst. točki iz bruto osebnih dohodkov in za eno odstotno točko iz dohodka. Višja prispevna stopnja pa bo veljala le za zdravstvo, izobraževalno skupnost in delno za skupnost otroškega varstva.

Jasno je, da to hudih težav teh de- javnosti ne bo rešilo, ampak le omililo in- da se bo, hočeš nočeš, vprašanje druž- benih dejavnosti v črnomaljski občini kmalu ponovno zastavilo. In to po vsa- kem delnem reševanju in odlaganju bolj ostro.

- A. B.

241 NEZAPOSLENIH

ČRNO MELJ — V začetku septem- bra je bilo na črnomaljski skupnosti za zaposlovanje prijavljenih 241 iskalcev zaposlitve, od tega je 140 žensk. 69 is- kalcev zaposlitve je brez poklica, 36 jih ima 3-letno šolo, 24 jih je končalo 4- letno srednjo šolo, z višjo izobrazbo je prijavljenih 10 ljudi in z visoko dve, obe sta kmetijski inženirki, sicer študentki črnomaljske Kmetijske zadrage. Med nezaposlenimi srednješolci je največ gimnazijskih maturantov.

Liku bodo pomagali Švedi

Z njihovo pomočjo do donosnejših programov

KOČEVJE — V Liku Kočevje so imeli letos izgubo, največ (preko 2,4 mi- lijarde) v tozdu Tovarna pohištva. Ugo- tavlja, da so glavni vzroki izgube po- manjkanje lastnega denarja, zaradi česar najemajo kratkoročna posojila, obresti zanje pa so ogromne. Prodaja in proizvodnja šolskega pohištva se je le- tos zmanjšala za okoli 70 odst., ker je investicijska gradnja močno upadla. Z izvozom v ZDA imajo v glavnem zgub- o, saj jim ta trg prizna za nekatere pro- grame celo le do 55 odst. proizvodne cene, razlika pa se z izvoznimi spodbu- dami ne da več nadoknaditi.

Te težave so skušali omiliti tako, da so zmanjšali število zaposlenih od 860 na 800. Najslabše donosne proizvodne programe so ukinili in prešli na enoi- zmensko delo. To je spet povzročilo pre- sežek delavcev, kar so reševali s preza- poslitvami znotraj podjetja, z zaposlo- vanjem v drugih podjetjih, nekaj pa jih je na tako imenovanem čakalju doma in prejemale 60-odstotne plače, ki pa so v Liku nizke.

Iščejo nove, donosnejše programe, da bi nadoknadili ukinjene. Izpad pri proizvodnji in prodaji šolskega pohištva bodo nadoknadili z novim programom furniranega pohištva za švedsko IKEO. Naročil je toliko, da bodo delali v treh izmenah. Hkrati bodo zmanjšali stroške

za 20 odst. in zmanjšali zaloge, iščejo pa še primerne oblike organiziranja. Bo- dočnost vidijo v mešanem podjetju. Za stole Trip-trap so že našli partnerje. Za posodobitev te proizvodnje bo prispe- val denar švedski kupec, denar za

• TEKSTILANA SE POSODAB- LJA — Še nedavni kočevski zgubar Tekstilana posluje vedno bolje. Zdj kar 70 odst. proizvodnje odej izvaž- na konvertibilne trge, kjer pa še ne dosega primerne cene. Zato prozi- vodnjo posodablja, da bodo proiz- vodni stroški manjši in se bodo pribli- žali tistim cenam, ki jih priznava mednarodni trg. Zaradi tega so letos že posodobili tkalnico z visokopro- duktivnimi statvmi, strižno linijo in strojem za izdelovanje resic. Prihod- nje leto bodo posodobili še predilni- co, in sicer z novo predilno linijo in strojem za polavtomatsko konfek- cioniranje odej. Vrednost nove inve- sticije bo znašala 8 do 10 milijonov DEM.

obratna sredstva Slovenijale, LIK pa prostore, kader in sedanjo tehnologijo.

J. P.

»Lovijo« turiste

Do kod v ponudbi?

TREBNJE — Trebanjci se zelo tru- dijo zaježiti turistično reko, ki se vali po- magistralni cesti Ljubljana—Zagreb. Gostinskoturistični delavci gredo do- tam, da turiste privabljajo z najemiki, ki imajo nalogo, da okrog Trebnjega lovijo goste in jim svetujejo, kam naj gredo jest ali spat. Malodane bodesedno tako so o trebanjski turistični ponudbi govorili na nedavnem sestanku trebanj- skega turističnega društva, in sicer pod posebno točko »kulturno sprejemanje gostov«.

»Lov« so obravnavali za tistem, ko so se pogovarjali o obvestilnih tablah o tre- banjski turistični ponudbi, posebno tuj- skih sobah. Udeleženci se glede tabel, ki so že postavljene in ki naj bi bile, niso mogli zadovoljivo sporazumeti o čem, bolje rečeno, o kom naj obveščajo. Za- taknilo se je, ker so udeleženci sestanka, ki so razen članov društva še gostinski delavci, želeli table take in tam, da bi go- ste usmerjale (tudi) k njim.

Če je torej pogovor o tej točki dne- vnega reda nakazal neslogo v trebanj- skem organiziranem turizmu, jo je raz- galila razprava o »kulturnem sprejema- nju gostov«. Razpravljali so po eni strani ocenili »lov« na turiste kot ne- okusno in vsiljivo početje, hkrati pa so v zvezi z njim odprli vprašanja, ki verjetno ne bodo mogla ostati brez odgovorov, že zaradi ljubelega miru ne. Pristojnim služ- bam bi kazalo preveriti, če trebanjski gostinci prijavljajo vse nočitve turistov. Na sestanku so menili, da ne. Verjetno bi bil potreben odgovor, kje v Trebnjem lahko stoji domnevni »lov« takist. Člani turističnega društva so bili prepri- čani, da zdajšnje takiststvo postajališče ni tisto, ki je zapisano v ustreznih dovo- ljenjih. Ali inšpekcijske službe bdijo nad dogajanjem v trebanjskem turizmu? Na sestanku so menili, da tega ne počno kljub namigom in pozivom.

Če so omenjene razmere v trebanj- skem turizmu na tej ali oni strani lepega in dopustnega, je eno. Drugo pa je, da mečejo slabo luč na vse, ki bi radi zaje- zili turistično reko, in sicer ne glede na to, kako podjetno se lotevajo te zaježitve.

M. LUZAR

Alojz Zupančič

Trebanjski servis za pogrebe

O delu A. Zupančiča

ROŽNI VRH — »Za prevoz po- kojnika v mrliško vežico na pokopa- lišču v Trebnjem poskrbijo ljudje ta- ko, kakor se pač znajdejo. Včasih ga peljejo s svojim avtom gasilci, včasih domači najamejo traktor, katerikrat pride prav za prevoz tudi tovornjak. Posebno mrliško vozilo imajo v No- vem mestu in s tem ga običajno ne vo- zijo, ker je predrago. Pri prevozih sem velikokrat zraven. Ob smrtih me ljude budijo ob polnoči in pol štirih zjutraj kličejo kadarkoli,« pripoveduje o svo- jem pogodbenem delu grobarja na trebanjskem pokopališču Alojz Zu- pančič z Rožnega Vrha.

V več kot dveh desetletjih je postal za ljudi od Zabukovja do Šentjanja pravi naslov za reševanje težav, ki so povezane s takimi in drugačnimi smrtni ljudi. V stiski se nanj obračajo kot na pogrebni zavod, saj posebne stalne pogrebne službe v mestu Treb- nje ni. »Ljudje vedo, da izdajam krste, da kopljem jame in prisrčnim ob po- grebu, zato se ob smrti bližnjih obrne- jo kar name in nič na Komunalno ali kam drugam. Poznajo me od blizu in daleč,« pravi Zupančič.

Za priseljence, ki ne vedo za Zu- pančiča, bi ob smrti svojcev res lahko nastopila zadruga, ko bi iskali pomoč pri trebanjski Komunalni izven delov- nega časa. Komunalna Trebnje, for- malni izvajalec pogrebne službe v Trebnjem, sicer zagotavlja, da zmeraj redno obvešča občane o svojih de- žurnih delavcih. Spisek le-teh, ki bi uredi- li tudi glede pogrebob ob dela prostih dnevih, je ob vstopu v poslovno stav- bo v Trebnjem in na trebanjski postaji milice. Stalna pogrebna služba se ne bi mogla financirati z razmeroma ma- loštevilnimi pogrebi.

Stroški so očitno glavni razlog tudi za to, da v Trebnjem ne kupijo lastne- ga mrliškega voza, potem ko so ne- kdanjega zaradi popolne dotrajanosti izločili iz prometa. »Da bi imeli avto in stalnega soferja, je predrago,« pravi tudi Alojz Zupančič.

M. LUZAR

Večer slikarjevih pesmi

Milorad Ljubisavljević, starešina JLA, se uveljavlja tudi kot slikar in pesnik — Dom JLA mu je izdal pesniško zbirko

NOVO MESTO — Novomeški Dom JLA sodi med tiste, lahko bi tudi rekli, izjemne ustanove, kjer se kultura nikoli ne počuti kot odveč, na kot desetina, ki mora prositi za vbojajme, temveč kot dobrodošla, vabljena in pričakovana gostja, ki sme vedno vstopiti skozi glavna, in se skozi vse leto in leto za letom to na stečaj odprta vrata. Nič koliko najrazličnejših kulturnih prireditelj, ki se skozi vse leto in leto za letom zvrstijo v avli pa v veliki in mali dvorani tega doma, to potrjuje. Tako rekoč nenehno se kaj dogaja v prireditvenih prostorih te hiše, ki jo obiskujejo vojaki in civilisti, če pa ni koncerta, folklornega nastopa ali denimo recitala umetniške besede, potem je v domu vsaj likovna ali kak druga razstava. Nekaj je prav gotovo tudi za čez dan.

Zadnja leta prireja Dom JLA kar pogosto pesniške večere slovenskih in drugih jugoslovanskih avtorjev, še posebej tistih, ki živijo v Novem mestu in okolici pa so bolj dosegljivi. Tudi promocije novih zbirk so že pripravili, od tega nekaj takih, ki jim je pomagal od izida Dom JLA. Zadnji taki promociji smo prisostvovali v sredo, 27. septembra, zvečer v mali dvorani tega doma, ko je izid svojega pesniškega prvenca slavil 34-letni Milorad Ljubisavljević iz Novega mesta, poklicni vojak, starešina, po notranjem klicu pa slikar in pesnik.

Kot slikarja smo Milorada Ljubisavljevića lahko že spoznali, saj že od leta 1983 sodeluje na skupinskih razstavah, samostojno pa se je do

zdaj predstavil na razstavah, ki jih je v zadnjih štirih letih pripravil v Novem mestu, Brežicah, Sevnici in Ribnici. Kot pesnika ga tokrat spoznavamo prvič, in sicer nam je to omogočil z izidom svoje pesniške zbirke, ki jo je sam naslovlil *Meta-morfoze*, izdajatelj pa Snovi, leto, samoča (*Sanje, poletje, samota*). Zbirka obsega štirinajst pesmi, ki jih je avtor razdelil na tri cikle in tako nakazal že tudi tematiko, ki jo obravnava. V prvem delu so upesnjeni spomini na šolska leta in mladostna doživetja s skušnjami, prvo resno ljubeznijo in kettejevskimi spoznanji. V drugem razdelku ta lirika (lahkotisti in tu in tam hudomušnih verzov) že globlje razpoda o večnih vprašanjih ljubezni oziroma o življenju. Če se zdi pesniku vse to nekakšen odmik od realnega življenja, zaplet v sanje, pa se v zadnjem razdelku spet vrača v stvarni življenjsko-bivanski položaj, ki ga imenuje *samota*. Samota pa je zanj ustvarjalna, Ljubisavljević v samotni slika z besedami in piše z barvami. V samotni se slikar in pesnik zlijeva v eno, a avtor nikoli ne ve, kateri od teh bo v njem prevladal. Največkrat je to tisti, ki ponudi močnejši, ustreznejši izraz za udejanjenje navdih.

To je bežen pogled na zbirko, ki jo je izdal novomeški Dom JLA in katere predstaviti smo lahko prisostvovali. Z njo se avtor nekako zaobljublja, da bo poslej še večkrat pojezdil svojega pegaza.

I. ZORAN

GOSTOVANJE JE PRIZNANJE — Takole se je trebanjski komorni pevski zbor, ki ga vodi Jure Teršar, predstavil na letošnji pevski reviji v Zagorju ob Savi. Zdajšnje gostovanje na češkoslovaškem mu pomeni veliko priznanje za kvalitetno delo in dosedanje uspehe.

Trebanjski zbor gre v Kromeriž

S tem gostovanjem na Češkoslovaškem vračajo Trebanjci obisk dekliškemu zboru kromeriške srednje pedagoške šole — Jure Teršar: »Češkemu občinstvu se bomo predstavili s slovenskimi in češkimi ljudskimi pesmimi

TREBNJE — Spomladi je tu in še v nekaterih krajih trebanjske občine nastopil dekliški pevski zbor srednje pedagoške šole iz Kromeriža na Češkoslovaškem, dobitnik zlate plakete na letošnjem mednarodnem mladinskem pevskem festivalu v Celju in sploh eden najboljših mladinskih zborov v Evropi. Med bivanjem v trebanjski občini je bil kromeriški zbor, ki ga vodi Jan Štěpánek, gost komornega zbora, ki deluje v okviru trebanjskega KUD Pavel Golia in dosega pod vodstvom Jureta Teršarja iz leta v leto lepše uspehe. Že takrat je bila beseda tudi o tem, da bi trebanjski pevci vrtili obisk kromeriškemu zboru oziroma gostovali na Češkoslovaškem.

Iz ČSSR je res prišlo prijazno povabilo in tako bo komorni zbor že jutri, 6. oktobra, odpotoval v Kromeriž v goste k zboru tamkajšnje srednje pedagoške šole. Trebanjci bodo na obisku pet dni, do torka, 10. oktobra. Gostitelji so pripravili zanimiv program skupnega bivanja s trebanjskimi pevci, goste bodo med drugim popeljali v Olomouc, kjer je bil svojčas na študijih slovenski pesnik in pisatelj Fran Levstik, pa v Prago, kjer si bodo ogledali kulturnozgodovinske spomenike in druge znamenitosti. Najpomembnejši pa je seveda program koncertov.

Predvideni so trije koncerti, na katerih bodo v Kromerižu nastopili Trebanjci. Prvi bo v soboto v kromeriškem domu kulture, na njem pa se bo predstavilo pet zborov. Nastopili bodo: moravski madrigalisti (polprofesionalni zbor), zbor Foerster iz Brna, zbor čeških zborovodij, akademski pevski zbor Moravan iz Brna in komorni zbor iz Trebnje. Na tem koncertu bodo Trebanjci nastopili kot prvi, in to s 15-

FILMSKI LIST ZA FILMSKE ČETRTKE

NOVO MESTO — Tukajšnji Dom kulture je začel prejšnji teden vpisovati abonente za filmsko gledališče v novi sezoni. Filmskemu abonmaju tokrat dva četrtka v mesecu in so ga poimenovali kar filmski četrtki. Številni ljubitelji dobrih filmov so prejšnji teden že prejeli prvi filmski list, v katerem so predstavljeni filmi, ki bodo na programu filmskega abonmaja od oktobra do decembra. V tem, prvem ciklu bo na sporedu šest izbranih filmov, svetovnih uspešnic v zadnjih dveh letih. Prvi filmski četrtki bo 12. oktobra, ko bodo ob 18. in 20. uri predvajali ameriški film *Bestseller* (Uspešnica) režiserja Johna Flynn.

Občinstvu je odigral odlomek iz monodrame *Beseda Miška Kranjca*, s katero med drugim že drugo sezono uspešno nastopa tudi v ljubljanskem Cankarjevem domu. Zdaj pripravlja podobno delo na temelju del Prežihovega Voranca in lahko upamo, da se bo predstavil tudi s tem delom. Njegovo predstavitev Kranjčeve besede je publika v Krškem sprejela izredno toplo.

J. SIMČIČ

RAZSTAVA AMERIŠKE SLIKARKE — V Galeriji Krško je na ogled 31 temper ameriške slikarke Kiraly — Moss. Ob otvoritvi se je v Krškem predstavil tudi dramski igralec Rajko Stupar z odlomkom iz monodrame po delih Miška Kranjca. (Foto: J. Simčič)

Jakac v Lamutovem salonu

Razstavo Jakčevih grafik iz obdobja 1921 — 1923 bodo odprli jutri zvečer v Kostanjevici na Krki

KOSTANJEVICA — Jutri, v petek, 6. oktobra, bodo ob 18. uri v Lamutovem likovnem salonu odprli razstavo grafik Božidarja Jakca iz obdobja 1921 — 1923. O akademiku Božidarju Jakcu, priznanem slovenskem akademskemu slikarju, grafiku in odličnem portretistu, ki letos obhaja 90-letnico svojega plodnega življenja, in o njegovem opusu ter grafiki bo govoril umetnostni zgodovinar dr. Milček Komelj, sicer eden najboljših poznavalcev Jakčeve likovne ustvarjalnosti.

Razstavo Jakčevih grafik v Lamutovem likovnem salonu prireja Ga-

lerija Božidar Jakac iz Kostanjevice in Dolenjski muzej iz Novega mesta. Slednji je julija, na rojstni dan Božidarja Jakca, priredil v Dolenjski galeriji razstavo grafik iz Jakčevega zgodnjega ustvarjalnega obdobja in s tem počastil 90-letnico mojstra, novomeškega rojaka, ki je tudi častni občan Novega mesta. Jutrišnje otvoritveno slovesnost bo s svojim nastopom popestril domači Kostanjeviški oktet, ki bo zapel nekaj slovenskih ljudskih pesmi.

Spet po Levstikovi poti

LITJA — Tukajšnji Center interesnih dejavnosti mladih bo letos na Martinovo soboto, 11. novembra, izvedel že tretji pohod po kulturnozgodovinski Levstikovi poti od Litije do Čateža. Pohodniki bodo šli na pot koli 7. ure, in sicer od litijske železniške postaje, nato pa skozi Šmartno, Bajernik, Jelše, Libergo, Grmado, Gobnik, Moravče, Tlako in Okrog do Čateža, kjer se bodo na koncu okoli 25 km dolge hoje udeležili osrednje prireditve s kulturnim programom in slavnostnim govornikom ter dobili spominske pripomočke. Spotoma bodo lahko videli vrsto starih ljudskih običajev, ki so v krajih ob Levstikovi poti še živi, in to vse od martinovanja do ličkanja koruze, trenja lanu, pletenja košar itd. Podobno kot na lanskem pohodu, ki se ga je udeležilo več kot 3000 ljudi od blizu in daleč, bodo tudi letos kontrole postojanke: prva bo že v Litiji, nato pa še na Libergu, v Moravčah pri Tonini hši in zadnja pred Čateško Elmo. Pohodniki bodo povsod dobili brezplačno okrepčilo, na Libergu in v Moravčah pa jim bodo postregli tudi z domačo hrano. Skupine, manjše od 10 ljudi, se bodo lahko prijavile na dan pohoda na samem startu, večje skupine pa prosijo, da se prijavijo vsaj pet dni prej. Pričakujejo, da bo odziv tudi letos vsaj tolikšen, kot je bil lani, če ne celo večji. Slovensko ljudstvo se je namreč že navadilo tudi tako častiti svoje pomembne može, da hodi po njihovih zemeljskih in duhovnih potih.

kultura in izobraževanje

Cvetje z Dolenjskega

Slike Vide Slivnik-Belantič bodo videli tudi v Kanadi

Akadska slikarka Vida Slivnik-Belantič je samosvoja likovna umetnica, ki skozi barvo in imaginacijo ustvarja poseben svet lepote. V zadnjem času so njeni motivi predvsem cvetje, ki ga podaja s čustveno intenzivnostjo, pri tem pa uporablja iz narave priključne barve — modro, zeleno, vijoličasto, belo in roza.

Vida Slivnik-Belantič se je uveljavila doma in na tujem. Odmevne razstave je imela v Kanadi, kamor jo ponovno vabijo, in v Nemčiji. Te dni se predstavlja s izbranimi deli, ki bodo spomlad potovala prek Atlantika, v Komposovi galeriji v Ljubljani. Ob slikah so razstavljeni tudi vzorci tkanin Dekorativne, ki jim je Slivnik-Belantič vdihnila svoje igri-ve, z vetrom pomešane motive.

Njen cikel slik z naslovom *Vrtovi* ima svoje korenine na Dolenjskem. Slikarka se s hvalečnostjo spominja svojih začetkov, ko je bila, čeprav še povsem neznan, topla in s spoštovanjem sprejeta tako v Krkini koloniji kot tudi na Labodovem ekstemporu. S cvetnimi motivi je začela na daljšem zdravljenju v Dolenjskih Toplicah.

Danes je cvetje Vide Slivnik-Belantič pojem intimnega razlošja, njena umetnost je v teh sivih časih kot glasen krik, ki krepi voljo do življenja in zaupanje v dobro in lepo.

L. J.

Likovni svet mladih

V Krkini galeriji razstava likovnih del učencev vseh novomeških osnovnih šol in dijakov SSPTNU

NOVO MESTO — V galeriji Krke v Ločni so minuli četrtki odprli razstavo Likovni svet mladih. Svoja dela, nastala v okviru likovne vzgoje, razstavljajo učenci vseh štirih novomeških osnovnih šol (Grm, Bršljin, Milka Šobar-Nataša, Katja Rupena) in dijaki srednje šole pedagoške in tehniško-naravoslovne usmeritve. Na otvoritveni slovesnosti so nastopili učenci iz šol, od koder so razstavljali, in izvedli pester kulturni program, v katerem so igrali na instrumente, prepevali, plesali in recitali.

Razstavo Likovni svet mladih, ki je na ogled v Krkini galeriji v Ločni, so v glavnem oblikovali pedagogi oziroma mentorji s šol, od koder so učenci razstavljali. To so: Branko Šuster (OŠ Grm), Ljubo Žagar (OŠ Bršljin), Mojca Rabič (OŠ Milka Šobar-Nataša), Valter Rabič (OŠ Katja Rupena) in Ana Guštin (SSPTNU).

O razstavi, ki bo na ogled do 25. oktobra, je govoril Niko Golob iz novomeške organizacijske enote Zavoda SRS za šolstvo. Poudaril je, da predstavlja razstava izbor in pregled tistega, kar so ustvarili učenci v urah likovnega pouka oziroma umetnostne vzgoje, seveda pod vodstvom mentorja, likovnih pedagogov. Dejal je tudi, da so na razstavi zastopane vse likovne zvrsti in

tehnike, v katerih se učenci preizkušajo pri likovnem pouku in pri samostojnem ustvarjalnem delu. To pa so risbe, slike, grafike in male plastike (v lesu, glini, umetnem kamnu in drugih materialih). Če so likovna dela učencev vedno plod sodelovanja med učenci in likovnimi pedagogi, kot je še podčrtal Niko Golob, potem je treba dodati, da na takšni razstavi vzbudi še posebno pozornost svet, ki je na teh delih upodobljen. Ta svet pa je vselej izpovedan neposredno in nepotvorbno, je svet resnice in ne laži.

Pobudo za to razstavo je dalo kulturno-umetniško društvo Krke, in kot sta povedala predsednica društva

Marija Žvegljč, predsednica KUD Krka: »Razstava Likovni svet mladih pomeni začetek trajnejšega sodelovanja našega kulturnega društva oziroma tovarne zdravil Krka z novomeškimi osnovnimi in srednjimi šolami na likovnem področju, zato upam, da ni prvna.«

Marija Žvegljč in predsednik galerijskega sveta inž. Janez Bernik, se z njo začneta novo in trajnejše sodelovanje tovarne zdravil Krka z novomeškimi šolami na tem področju.

I. Z.

MALI TABOR BO V MOKRONOGU

MOKRONOG — Občinska ZKO Trebnje bo skupaj z VIO Trebnje in drugimi spet priredila mali tabor. Likovno nadarjeni učenci iz osnovnih šol v trebanjski občini bodo letos ustvarjali v Mokronogu. Mali tabor bo v soboto, 14. oktobra, podoben pa bo lanskemu na Čatežu pri Veliki Loki. K sodelovanju bodo pritegnili tudi mokronoško Iskro.

Novomeška predstavitev

Predstavitev knjige Po Žumberku in Gorjancih v novomeškem Domu JLA

NOVO MESTO — Kot tretja knjiga Biblioteke Žumberak — Gorjanci, osnovane pri skupnosti spominskega območja Žumberak — Gorjanci, je že v prvi polovici letošnjega leta izšlo skupno delo slovenskih in hrvaških sodelavcev Po Žumberku in Gorjancih. Knjiga je natisnjena v nakladi 5.000 izvodov, od tega je 2000 izvodov v slovenskem, 3000 izvodov pa v hrvaškem jeziku. Izdala jo je Dolenjska založba, tiskali in vezali pa so jo v Tiskarni Novo mesto.

Bilo je že nekaj predstavitev tega dela, ki bralce strnjeno in pregledno seznanja z zgodovino, zanimivostmi, gospodarstvom in drugimi zadevami območja, na katerem so živeli Slovenci, Hrvati, Srbi in pripadniki narodov in narodnosti vedno med seboj prepletali svojo usodo, delili vse, dobro in slabo, še posebej pa jih je povezoval narodnoosvobodilni boj. To dokaj prostrano območje ni razvito, zato so se ljudje izseljevali in odšli za boljšim kosom kruha drugam. Razvojne načrte je območje dobilo šele pred leti, ko je začela delovati posebna skupnost.

Novomeška predstavitev knjige Po Žumberku in Gorjancih je bila minuli četrtki zvečer v Domu JLA. Tam so o pomenu tega temeljnega dela za seznanjanje z življenjem, problematiko in narčrni na območju Žumberka in Gorjancev govorili predsednik novomeške občinske skupščine Franc Šali, predsednik skupščine skupnosti spominskega območja Žumberak — Gorjanci Miroslav Falica, glavni in odgovorni urednik te knjige Lojze Čampa in drugi. V kulturnem programu, ki je tekel ob predstavitvi knjige, sta nastopila novomeška folklorna skupina Kres in ansambel Žuberški tamburaši, ki deluje v okviru KUD Žumberak.

I. Z.

Poldrugo stoletje

Svetlobnih slik

Letos je minilo poldrugo stoletje od tistokrat, ko so v Parizu v navzočnosti članov francoske vlade, Akademije znanosti in Akademije umetnosti slovesno razglasili izum Louisa Jacquesa Mandeya Daguerra. Imenovali so ga dagerotipija po izumiteljevem imenu. Šlo je za postopek, ki je omogočal trajno ustaljene svetlobne slike, kot so tistokrat izum pojasnjevali časniki po vsem svetu.

Človekova domiselnost je odkrila način, kako ujeti podobe vidnega sveta, kako ujeti minljivost igre svetlobe, človekovega pogleda. Izumitelj Daguerre se je zavedal pomena svoje iznajdbe, saj je odkritje označil kot »najbolj koristno in najbolj izjemno«. Danes mu seveda lahko pritrdimo. Brez fotografije, katere mati je bila dagerotipija, danes preprosto ne gre, saj jo tako ali drugače uporabljajo na vseh področjih človekovega dela, od znanstvenih raziskav do umetniškega ustvarjanja.

In ko svet praznuje 150-letnico fotografije, se lahko Slovenci s ponosom postavimo razvitemu svetu ob bok pri tej častitljivi obletnici. Prvim korakom fotografije v Evropi so sledili tudi bistri možje na slovenskih tleh. Ob imena slavnih pionirjev fotografije lahko zapišemo tudi našega Janeza Puharja in njegov izum fotografije na steklo.

Slovenci smo bili torej prisotni in dejavni v evropskem razvoju. Dandanes se s to vednostjo kljub vsiljivosti težen, da bi po mučnem ponovnem odkrivanju za nas edino pravih smeri razvoja krenili nazaj, lahko samo še s toliko večjo trdnostjo odločamo za Evropo, za tisti kulturni prostor, katerega del smo (bili)?

OD ARISTOTELE DO DAGUERRA

Daguerre pravzaprav ni bil zares prvi. Osnovni elementi tega, kar je njemu uspelo zadovoljivo združiti v trajno svetlobno sliko, so bili znani že davno pred njim, tako camera obscura, leča in na svetlobo občutljive snovi. Za camera obscura je vedel že Aristotel v 4. stol. pred našim štetjem, zamisel je oživil Leonardo da Vinci, slikarji in risarji 16. stoletja pa so napravili, ki projicirajo sliko zunanjega sveta skozi lečo v luknjici temne komore na nasprotno steno, s pridom uporabljali za

risanje portretov in naravnih motivov.

Nemški profesor anatomije Johann Schultz je okrog 1729. leta odkril občutljivost srebrovih soli na svetlobo. Anglež Thomas Wedgwood je najverjetneje prvi prišel na misel, da bi združil camera obscura in svetloobčutne snovi in tako dobil trajno sliko. Vendar mu dobljenih slik ni uspelo trajno ustaliti. To je uspelo nekomu drugemu. Francozu Josephu Nicéphoru Niepceu je leta 1826 po osemurni izpostavljenosti kositrne plošče, prevlečene s bitumnom, uspelo narediti prvo znano fotografijo. Vendar je šele Daguerre po srečnem naključju uspelo, da je odkril, kako na uporaben, praktičen način narediti in trajno ustaliti svetlobno sliko. Zato šele za Daguerrom označujemo rojstvo fotografije in od dagerotipije naprej štejemo leta njenega obstoja.

Ob Dagueru je treba zapisati še tri izumitelje, ki so odkrili bistvene fotografske postopke. Fox Talbot je oče prvega fotografskega negativa na papir, Hippolyte Bayard oče prvega pozitivna na papirju, naš Janez Puhar pa oče prve fotografije na steklo, ki pomeni osnovo za temeljni preobrat fotografije od unikatne k reproduktivni tehniki.

KAJ SE JE IZUMLJALO V METLIKI?

Janez Puhar, rojen 1814 v kamnoseški družini v Kranju, je v času, ko je prodrla novica o dagerotipiji in javni razglasitvi njenih skrivnosti, služboval kot kaplan v Metliki. Prav od tu se je 10. maja 1841 v časopisu Carniola oglašil poročevalec, ki je pisal o dagerotipiji in jo povezoval z nekim novim izumom, ki je nastajal v malem mestu Bele krajine. Novica je bila povezana s Puharjem. Kot piše poznavalec zgodovine slovenske fotografije Mirko Kambič v študiji Fotografija na Slovenskem 1939-1949, je bil Puhar prvi dagerotipist na Slovenskem. Kot redni bralec strokovnega časopisa se je seznanil z dagerotipskim postopkom, si nabavil potrebno opremo in se sam lotil izdelave dagerotipij. Postopek je obvladal že leto po slovesni razglasitvi v Parizu, se pravi 1840. leta. Ob poskusih, ki so bili spremenljivega uspeha, pa je bistri kaplan prišel na zamisel o lastnem postopku, ki bi bil lažji in cenejši. Za podlago je namesto kovinske plošče uporabil stekleno ploščo in ustrezal nov kemični postopek.

28. aprila 1843 je v Carniolii izšel Puharjev članek, v katerem je bralstvo seznanil s svojim izumom tako imenovane heliotipije (soncepisa) na steklo. Članek je le nekaj kasneje ponatisnil ugleden graški strokovni časopis. Oba članka sta dokaz, da je Puhar manj kot štiri leta po razglasitvi dagerotipije znal izdelati po lastnem postopku fotografije na steklo.

Žal so Puharjevi dosežki dosegli širši svet nekoliko pozneje. Pariz je zvedel za Puharjev postopek šele leta 1852. In to je bilo usodno za njegov izum. Zgodovinarji fotografije zaradi tega dajejo prednost pri izumu fotografije na steklo Abelu Niepceu de Saint-Victorju, bratrancu očeta prve fotografije sploh, ki je o svojem izumu obvestil javnost leta 1848, torej dejansko kasneje kot Puhar, vendar pa v osrednjih evropskih časnikih in ustanovah.

Ko je naš izumitelj, ki je medtem svoj postopek izpopolnil, zvedel, da so ga v Parizu prehiteli, je zaprosil za pomoč ugledne ljubljanske naravoslovce. Zbor znanstvenikov je na seji 14. septembra 1849 v Ljubljani razpravljal o Puharjevem izumu. Tistokrat so imeli v rokah tudi nekaj Puharjevih fotografij na steklo. Kaj dosti pa niso mogli narediti, kot priznati, da je izum uporaben in edinstven. Mlada Akademija znanosti na Dunaju, ki je bila ustanovljena le nekaj let prej, je izum evidentirala 1851. leta. Leto kasneje so izum potrdili s posebno diplomom tudi v Nacionalni akademiji v Parizu. Na diplomu piše, da je Puhar »inventeur de la photographie sur verre«, torej izumitelj fotografije na steklo. Žal je v obeh raziskovalcev zgodovine fotografije ta diploma manj vredna, ker Nacionalna akademija ne uživa takih pristojnosti, kot jih je imela pariška Akademija znanosti, na katero sta se obrnila Daguerre in Niepce. Puharjevo prvenstvo bo torej treba v svetu še zagotoviti in uveljaviti.

V NOvem MESTU DOLENC, V METLIKI MUCHA

Kaj kmalu po javni razglasitvi skrivnosti dagerotipije in hitrih izpopolnitvah fotografskih postopkov se je uveljavil nov poklic – fotograf. Ljudje, ki so znali delati svetlobne slike, so potovali od kraja do kraja in ponujali svoje storitve. Kaj kmalu so ustanovili stalne delavnice in ateljeje. Evropske prestolnice so imele številne fotografske ateljeje že pred letom 1860, medtem ko so manjša mesta imela le tu in tam kakšnega. Vsekakor je zanimivo, da je kranjska prestolnica dobila prvi fotografski atelje že leta 1859. Odprla ga je Ernest Pogorelec, ki danes slovi kot prvi slovenski poklicni fotograf. Njegov rod izvira iz Dolenje vsi pri Ribnici.

V Zasavju se je uveljavil Janez Arzenšek, ki je fotografiral od Trbovelj in Brezice do Novega mesta, v dolenski metropoli pa je znan kot prvi fotograf Johann Stalzer.

Novo mesto je dobilo pravega atejejskega fotografa s Hinkom Dolencem, ki se je sem priselil leta 1895. Dolenc izhaja iz Polja pri Ljubljani, za fotografa pa se je izšolal v ateljeju Pokorny na Dunaju. Nekaj

časa aje kot popotni fotograf delal skupaj s Hamptom in naredil nekaj zanimivih fotografij ob ljubljanskem potresu. Po preselitvi v Novo mesto se je uveljavil kot plodovit portretist in kronist novomeških dogodkov. Njegovo delo je nadaljeval sin Gvido.

Iz podatkov, ki jih je v katalogu 150 let fotografije na Slovenskem zbral Mirko Kambič, zasledimo z območja širše Dolenjske še nekaj ateljejskih fotografov za obdobja do prve svetovne vojne. V Metliki se je začel poklicno ukvarjati s fotografijo tamkajšnji trgovec Anton Mucha, Čeh po rodu. Fotografiral je verjetno že na prelomu stoletja, obrtno dovoljenje pa je dobil leta 1907. Mucha je postal vnet kronist metliškega življenja. Od leta 1911 je v Metliki deloval tudi Tomaž Kramer. V Kočevju je podobe someščanov ovekovečal Rudolf Verderber, v Brezicah je ustanovil fotografski atelje Josip Pelikan, v Višnji gori in okolici je deloval Josip Erjavec.

STOLETNIKA SLOVENSkih FOTOAMATERJEV

Z novimi fotografskimi izumi in postopki, predvsem pa z izumom suhe fotografske plošče (1878) je fotografija postala bolj dostopna in z njo se je lahko začel ukvarjati tudi nestrokovnjak. Iz poklicnih rok se je tako fotografska dejavnost preselila še v roke ljubiteljev, ki so se kaj kmalu začeli povezovati v amaterska združenja.

V naših krajih so navdušenci za tehniko sledili evropskemu dogajanju in kmalu smo dobili na Slovenskem prve fotografske amaterje: Ivana Šubica, veterinarja Josipa Sadnikarja in za nas posebej zanimivega železniškega uradnika Alojzija Knafelca. Knafelc je po rodu Novomeščan. Rodil se je 1859. leta v Žabji vasi, ki je zdaj del Novega mesta. Prve fotografije je naredil že leta 1888, pri tem pa velja poudariti, da si je kar sam naredil

kamero in si sam pripravljati tudi fotografski papir.

Prvo slovensko združenje amaterskih fotografov Klub amaterjev fotografov v Ljubljani je bilo ustanovljeno 17. julija 1889. Klub je bil med prvimi v Evropi, takoj za klubi na Dunaju, Pragi, Budimpešti in Rimu! Predsednik je bil Ivan Šubic. Od ostalih članov velja omeniti zaradi povezave s širšo Dolenjsko Luka Pintarja, filologa in slovstvenega zgodovinarja, ki je bil nekaj časa tudi profesor na novomeški gimnaziji, in Antona Trametala, kaplana iz Dobrepoli, ki je pisal tudi poljudne prispevke o fotografiji.

Še bi lahko naštevali imena in zanimive drobce iz prvih obdobij fotografije na Slovenskem, a že to, kar je nanizana, daje dovolj jasno sliko, da smo šli Slovenci v korak z razvojem fotografije v svetu, na ozemlju širše Dolenjske pa je fotografija prav tako znana že od njenega rojstnega dne naprej.

M. MARKELJ

Dobrote se ne da presaditi

V ponedeljek, 18. septembra letos, se je 36-letni Črnomalčan Alojz Klobučar drugič rodil. Tega dne so hudemu srčnemu bolniku Klobučarju na inštitutu za kardiovaskularne bolezni v Sremski Kamenici presadili srce mladeniča, ki si je zaradi nesrečne ljubezni sam vzel življenje. To zahtevno operacijo je opravila ekipa pod vodstvom priznanega srčnega kirurga prof. dr. Ninoslava Radovanovića. Že dva dni po uspešni operaciji je Klobučarja lahko obiskala njegova žena Jožica.

»V Kamenico smo šli štirje, dva predstavnika črnomalškega Goka, kjer je Lojze zaposlen že 19 let, Lojzetova mama in jaz. K njemu pa so spustili samo mater in mene,« je povedala Jožica Klobučar. Pa je prišlo tako, da je na tem prvem obisku več govoril Lojze, ki mu je takrat komaj dva dni v prsih bilo novo srce, kot močna in zdrava njegova žena Jožica. »Ko sem stopila v sobo, ga med vsemi tistimi aparati in zaradi razburjenosti nisem takoj opazila. Prej me je on zagledal in me poklical: 'Jožica, hodi k meni!' Stopila sem k postelji, dal mi je roko in rekel: 'Glej, zdaj pa lahko diham. Znaš, da mi doma ni bilo živeti.'«

Lojze in Jožica sta se poročila pred petnajstimi leti. Bil sta mlada, on 21, ona še ne 18 let, in vse življenje je bilo pred njima. Lojze, doma iz Tribuč pri Črnomlju, je bil sprva pri Goku – tedaj se je to podjetje imenovalo Beograd – zidar, kasneje pa se je prekvalificiral in bil zadnja leta pri istem podjetju šofer; Jožica pa je celih devet let delala v semiški Iskri, potem je zaradi dveh majhnih otrok službo pustila. Misli la je, da začasno a se ji to sedaj, ko jim je najtežje, hudo otepa. »Lojze je bil zdrav, močan in za vsako delo primeren in priročen mož. Živel smo v garsonjeri v bloku, a je bilo to za 4-člansko družino premajhno stanovanje in sva se odločila, da si bomo zgradili hišo v Lojzetovi domači vasi v Tribučah. Prav zato smo se tudi preselili

v sedanje stanovanje, ki je sicer večje, a mrzlo in vlažno, še za zdravega človeka neprimerno, kaj šele za takega bolnika, kot je Lojze. Takrat smo mislili, da bo le za nekaj let, dokler si v Tribučah ne sezidamo svoje hiše. Začeli smo delati pred sedmimi leti, leta 1985 pa je Lojze zbolel in takrat se je tudi gradnja ustavila. Od takrat je mož ves čas v bolniški, morda je vsega skupaj delal pol leta...«

Lojzeta Klobučarja je bolezen udarila povsem nenadano, tako rekoč brez noč. »Do tistega dne pred štirimi leti, ko ga je prvič zgrabilo, ni nikoli tožil, da bi ga bolelo srce, in nasploh je bil povsem zdrav. 86 kilogramov je tehtal, pred operacijo pa 62... Potem pa mu na lepem ni dalo dihati. Odpeljali so ga v novomeško bolnico, kjer je bil 12 dni v šok sobi. Srce mu je na hitro oslabevalo in vse slabše je bilo, vsak prehlad mu je stanje še poslabšal. V Novem mestu so ga zdravili leto dni, a ni bilo nič bolje; povedali so mi, da mu ni pomoči, da se to ne da ozdraviti. Potem je šel v Ljubljano, kjer je prišel k dr. Metki Zorc, ki ga je poslala na preiskave in zdravljenje v Kamenico. Prvič je Lojze v Kamenici ostal tri mesece; po zdravljenju se je dobro počutil in tudi zredil se je, da je bil spet pravi možak.« Potem je bil Klobučar še večkrat na zdravljenju v Kamenici, skupaj je na tamkajšnji kliniki preživel kar leto dni. Vseskozi pa je njegova požrtvovalna zdravnica dr. Marjeta Zorc, docentka na ljubljanski medicinski fakulteti, ki je bila z njim tudi v Kamenici in je bila v ekipi, ki je Klobučarju presadila srce.

Ko je bil letos spomladi v Kamenici, so ga spet malo spravili k sebi, ko pa je prišel domov, se mu je stanje vidno slabšalo, »se spominja Jožica. »Že prej nam je bilo jasno, da je zanj presaditev srca edina možnost. Tisti večer, preden so ga z rešilcem odpeljali v Kamenico, mi je rekel: 'Jožica, menj tak ni več živeti. Kar bo, bo. Če ne grem, bom gotovo umrl, če presaditev uspe, lahko še živim.' Čeprav sem tudi jaz vedela, da je presaditev srca zanj edina možnost, da še živi, ga nisem k temu nikoli nagovarjala, seveda ga pa od tega nisem odvrčala. To je tako odločitev, da jo je moral sprejeti sam...«

Na inštitutu v Sremski Kamenici je bilo za presaditev vse pripravljeno, starši nesrečnega mladeniča so dovolili, da srce njihovega sina presadijo v prsi drugega človeka. »Malo

pred operacijo, v ponedeljek ob treh popoldne, me je Lojze poklical. Po telefonu se je slišalo, da je jako slab. 'Jožica, srce je pripravljeno, operirali me bodo. Hrabra bodi in deco pozdravi.' Zvečer sem najprej klicala jaz, potem pa še Lojzetova sestra. Povedali so nam, da je Lojze presaditev dobro preстал, a da se še ni zbudil iz narkoze. Drugi dan dopoldne sem dobila Metko, ki mi je povedala, da jo je Lojze hvaležno prijel za roko. Metka je bila tri dni in tri noči neprekinjeno z njim, je pripovedovala Jožica in ni mogla skriti solz ganjenosti in hvaležnosti. Seveda Jožica od sosedov ali iz moževega podjetja vsak dan telefonira v Kamenico.

Jožica bi šla sedaj, ko se je tudi sama malo umirila, ponovno na obisk k možu v Sremsko Kamenico. »Če bi se dalo, bi rada ostala nekaj dni, a ne verjamem, da si bom to lahko privoščila...« Jožica ni mara denarja, da bi si lahko plačala pot in bivanje v Kamenici. »Odkar je mož bolan, to je štiri leta, živimo samo od njegove bolniške. Nazadnje sem z dokladami za dva otroka vred dobila 500 starih milijonov. Kako naj s tem živimo? Vsek dan znova moram misliti, kaj bom dala v lonec; kruha ne kupujem, ampak ga sama pečem, nič si ne privoščimo, otrokoma razen najnujnejšega ne morem nič kupiti; 15 milijonov sem morala dati samo za eno knjigo za starejšega sina, ki hodi v 8. razred. Niti drv še nimam in ne vem, kako bomo preživel zimo v tem vlažnem in mrzlem stanovanju. Bojim se pomisliti na to, kako bo, ko bo Lojze prišel domov. To stanovanje še za zdravega ni, kaj šele za takega bolnika. A ne mislite, da prosim miloščino, ne, rada bi službo, da bi zaslužila denar. Bila sem na socialnem pa so mi rekli, da oni niso za to, da iščejo službe, na zavodu za zaposlovanje pa sem prijavljena že več kot dve leti, a službe zame očitno ni. V Iskri v Semiču sem prej delala 9 let, pa me sedaj nečesto vzeti. Saj ne bi delala gneče po pisarnah, ampak bi delala v proizvodnji. Pri Goku, kjer je Lojze že vsa leta zaposlen, so potrebovali snazliko; dala sem prošnjo, a so vzeli drugo. Starejši sin hodi v 8. razred; zelo priden in nadarjen je, še posebej za matematiko in fiziko, na matematičnem tekmovanju je dobil Vegovo priznanje in tudi druge uči. Rad bi šel naprej v šolo, v računalniško. A kako? Nimam otrokom kaj dati jesti, kako naj jih šolam? Kaj nas bo mož s tujim srcem živel? Jaz, zdrava in močna, moram biti pa doma, ker ne dobim službe.«

In tako je v srcu Jožice Klobučar vse več skrbi, žalosti in obupa. V tem primeru presaditev srca ne bi pomagala. Dovolj bi bilo že nekaj človeškega razumevanja in dobrote. Ta pa se ne da presaditi.

A. BARTELJ

Naš novinar Andrej Bartelj se je z Jožico Klobučar pogovarjal v sredo, 27. septembra, 1. oktobra, pa je agencija Tanjug posredovala novico, da je zadnjega septembra zvečer Alojz Klobučar umrl; na kliniki za kardiovaskularno kirurgijo v Sremski Mitrovici, kjer je okrevljal po presaditvi srca, so mu nenadoma odpovedale ledvice. Javnosti bodo posredovali podrobnejše poročilo o smrti.

KRALJ NIKOLA IN MAGISTER MOMIR

Po sedmih desetletjih so v dvorni cerkvi na Cetinju pokopali posmrtno ostanke zadnjega črnogorskega kneza in kralja Nikole I. Petrovića, njegove soproge Milene in njunih dveh hčera Vere in Ksenije. Spektakularnega obreda se je udeležilo več deset tisoč Črnogorcev in številni gosti, med njimi mnoge evropske kronarne glave. Zgodilo pa se je tudi tisto, kar sprva ni bilo v načrtu, kralja so sprejeli z jugoslovanskimi državnimi častmi. O mrtvih vse dobro, še zlasti, če zgodovina in mit lajšata tegobno vsakdanjost.

Kralj Nikola res ni bil kdorkoli. Na čelo Črne gore je prišel kot 19-letni mladenič, potem ko so ubili njegovega strica Danila. Med njegovo dolgo vladavino (58 let) najprej kot kneza nato kot kralja je Črna gora po marsičem presegla balkansko zaostalost. Črna gora je dobila prvo radijsko postajo na Balkanu, progo med Barom in Virom, telefon, kralj je uvedel avtobusni promet in taksije. Velike so tudi zasluge Nikole Petrovića na področju šolstva, izobraževanja in kulture, skrbel je za dobre mednarodne odnose v državi, na njegovo pobudo so v Baru ustanovili katoliško nadškofijo, s čimer so bili krščanski podaniki izenačeni s pravoslavni. Muslimanom je dal zakon o zakonski zvezi in šoli, kamor je smel tudi kuran. Potem ko je Črna gora leta 1916 kapitulirala, je kralj Nikola zapustil domovino in se naselil v Franciji, kjer je ustanovil črnogorsko vladno izgnanstvo. Razočaran nad vsem je umrl leta 1921. Takrat so časniki zapisali tudi, da je umrl »tast Evrope«, kar sedem svojih hčera je Nikola oddal na evropske dvore, najvišje je segla Jelena, postala je žena italijanskega kralja Viktorja Emanuela Savojskega. Še danes velja, da so Petrovići

s svojim gorjanstvom, zdravjem in čistim umom oplemenitili mnoge že denegerirane evropske dvore. Kraljeva želja je bila, da bi ga pokopali v domovini. To dolgo ni bilo mogoče. Pa ga je njegova hči in italijanska kraljica Jelena iz Francije dala prepeljati v San Remo, kjer so kralj, njegova žena in obe neporočeni hčeri našli kot v ruski pravoslavni cerkvi. Po 68 letih izgnanstva je ladja italijanske vojne mornarice kralja in njegove prepeljala čez skupno Jadransko morje, Petrovićem se ne bo treba več potikati po svetu, mir so jim določili v dvorni cerkvi na Cipuru. Zakaj ta zgodba, ki je skoraj pravljica?

Zato, ker je sedanje stanje v Črni gori skoraj popolno nasprotje tistega, za kar se je zavzemal kralj Nikola. Črna gora ni po ničemer prva na Balkanu, morda le po tem, da ima štiri uradnike na enega delavca. Magister Momir Bulatović, najmlajši predsednik neke republiške partije, Slovincem, ki so sprejeli ustavo

po svoji meri, grozi z JLA, ne da bi ona vedela za to. Pri tem mu pomagajo delavci legendarnega Radoja Dakića, ki so izvedli prosrbski puč v Črni gori, tistega Radoja Dakića, ki se kljub številnim mitingom ni uspel izvleči iz izgube. Vedno jugoslovansko Oslobođenje je zapisalo, da so v protislovenskem mitingu prednjačili delavci, ki so odvrgli orodje, da bi zahtevali orožje. Kralj Nikola se je vrnil v bolj revno deželo, kot jo je zapustil. Črna gora je danes republika socialnih, mednarodnih (Plav) in medverskih napetosti, njeno vodstvo hrani ljudstvo z vedno novimi namišljenimi sovražniki. S Slovenci, Kučanom, Smoletom, Albanci, Villasijem, Markovićem, njegovo vlado itd.

Kralj Nikola I. Petrović je zato, da bi zložeje vladal, terjal od svojega naroda pamet, red, slovo in medsebojno spoštovanje, magister Momir pa kliče k nasprotnemu. Da bi laže in dlje vladali.

MARJAN BAUER

Revščina v vsaki deseti hiši

V novomeški občini, ki spada med večje v Sloveniji, živi dobrih 59 tisoč prebivalcev. V prvem polletju letošnjega leta je bilo v občini zaposlenih 26.475 delavcev. Po ustvarjenem čistem osebnem dohodku na zaposlenega se občina uvršča šele na 34. mesto v republiki. Zaostajanje osebnih dohodkov za republiškim povprečjem je v občini očitno že leta, trenutno je to zaostajanje okrog 10-odstotno. Že lani je bilo v organizacijah, ki so poslovale z izgubo ali motnjami, zaposlenih 16,4 odstotka vseh delavcev v občini, letos se bo delež zaposlenih z nizkimi osebnimi dohodki zaradi nadaljevanja negativnega trenda poslovanja še povečal. V občini je tudi še 13,2 odstotka kmečkega prebivalstva.

Ob tej izkaznici novomeške občine se ni čuditi podatku, da kar dobrih 11 odstotkov prebivalcev občine oz. desetina gospodinjstev prejema eno od trinajstih socialnovarstvenih pomoči. Čudimo se, da upravičencev ni celo več. Dohodkovni kriteriji za uveljavljanje pomoči so v sporazumu o uresničevanju socialnovarstvenih pravic oblikovani na podlagi povprečnih čistih osebnih dohodkov v republiki (ki so višji kot v Novem mestu), v številu upravičencev do pomoči pa občina vseeno zaostaja za republiškim povprečjem. Največja katastrofa pri vsem tem je, da je tri četrtine upravičencev do katere od socialnovarstvenih pomoči zaposlenih oz. izhaja iz »zaposlene« družine, pa si s slabimi plačili ne morejo zagotoviti niti minimalne življenjske ravni.

Varstveni dodatek k pokojnini prejema 1.842 upokojencev ali 23 odstotkov vseh v občini. Delež upravičencev se v zadnjih treh letih bistveno ne spreminja. Na skupnosti za

zaposlovanje je bilo julija prijavljenih 528 iskalcev zaposlitve. Denarno nadomestilo za brezposelnost je prejelo 70 upravičencev, 62 upravičencev pa denarno pomoč za brezposelnost. Štipendijo iz družinskih sredstev prejema 648 mladih, 442 upravičencev pa razliko h kadrovske štipendije. Z bistvenim povečanjem obveznosti uporabnikov pri doplačilu cen zdravstvenih storitev se je povečalo zanimanje za uveljavljanje oprostitve plačila participacije. V prvem polletju letos je enota za socialnovarstvene pomoči pri Centru za socialno delo, ki opravlja vse delo okrog socialnovarstvenih pomoči v občini, rešila 95 novih zahtevkov, avgusta je takšno pomoč skupaj prejelo 551 upravičencev. Število prejemnikov delnega nadomestila stanarine se v občini in republiki stalno zvišuje, je pa v novomeški občini delež nekaj odstotkov višji od republiškega. V občini trenutno prejema to pomoč več kot 12 odstotkov vseh imetnikov stanovanjske pravice v družbenem stanovanju oz. 475. V prvem polletju je enota rešila 135 novih zahtevkov, za 378 prejemnikov pa opravila preizkus upravičenosti. Pri tem je 34 prejemnikov izgubilo pravico do pomoči, 12 zaradi preseganja dogovorjene ravni socialne varnosti, 17 zaradi premoženja večje vrednosti, 3 zaradi preseganja standardne stanovanjske površine. Od 40 spornih novih zahtevkov so pravico do te pomoči priznali le 15 občanom, ostalim je bila zavrnjena zaradi preseganja standardne stanovanjske površine in dogovorjene ravni socialne varnosti ter zato, ker kljub izkazanim nizkim dohodkom ni bilo ugotovljeno, da bi družina živela v težjih razmerah. Seveda je pri ugotavljanju dejanskega socialnega stanja družine, ki je pomembno za pravično dodeljevanje pomoči, tako da ne bo očitkov o zlorabah, izrednega pomena sodelovanje delovnih organizacij in krajevnih skupnosti z enoto za socialnovarstvene pomoči. Prav zaradi dokaj naglega naraščanja števila prejemnikov subvencije stanarine vse bolj prodira prepričevanje o potrebi po diferenciranem stanovanjskem standardu, ki je sicer komaj

kakšno leto nazaj veljalo za bogokletno. Če dobe najboljše in najdražje stanovanja socialno ogroženi, je namreč že vnaprej jasno, da stroškov bivanja ne bodo zmogli.

Družbeno pomoč otrokom oz. otroški dodatek (ki ga v razvitem svetu prejemajo vsi otroci, pri nas pa le najbolj ogroženi, s čimer je dodatek že davno povsem izgubil funkcijo v oblikovanju prebivalstvene politike), je avgusta letos prejelo 2.011 družin za 4.549 otrok. Od tega na območju občine Novo mesto živi 1.249 družin, 640 družin v drugih republikah, 122 pa v drugih občinah.

Denarno pomoč kot edini vir preživljanja je v avgustu prejelo 89 upravičencev, pomoč kot dopolnilni vir preživljanja 142 upravičencev, 32 občanov začasne denarne pomoči, 128 enkratno pomoč, 23 rejinilo, 293 upravičencev pa plačilo oz. doplačilo oskrbnih stroškov v zavodu. Nadomestilo za del cene osnovnih živil (mleko in kruh), vpeljana letos, pa prejema 3.223 upravičencev, seveda pa 50.000 din skoraj ni omembe vredna pomoč. Na prvi pogled šokanten je pregled družbenih pomoči občanom po krajevnih skupnostih in ozidih, dejansko pa lepo zrcali pretekle zaposlovalno in razvojno politiko odzov in občine ter gospodarsko stanje ozdov. Družbeno pomoč (eno ali več, vsekakor pa le do določenega cenzusa, ki ne omogoča obogatitve) na primer prejema kar 38 odstotkov družin v mestni krajevni skupnosti Drska, z deležem še nad 10 odstotkov sledijo krajevne skupnosti Hinje, Dolž, Ločna, Mačkovec, Šmarjeta, Žužemberk. V enoti za pomoči ugotavljajo, da skupnosti s področja socialnega varstva kljub finančnim težavam še redno izvajajo valorizacijo pomoči. Če pa bi se število upravičencev bistveno povečalo (omenjajo stičaje), bo treba za zagotavljanje minimalne socialne varnosti predvideti in zagotoviti dodatna sredstva. Veliko odgovornost tudi pred zgodovino so si nakopali tisti, ki so pahili ljudstvo v tak položaj in ki bi to v tej državi kljub drugačnim besedovanjem še kar počeli.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Še so dobri ljudje

Nad območjem laške občine se je letošnje poletje kar petkrat razbesnela nevihta. Zarotil se je ponedeljek, saj so bile tri nevihte z dežjem in točo v juliju prav na ta dan (3., 24. in 31. julija), četrto neurje je bilo v torek, 8. avgusta, usodna pa je bila tudi sobota, 19. avgusta. Nad Laško občino, zlasti na območju manj razvitih krajevnih skupnosti Breze, Vrh nad Laškim in Marijo Gradec, se je neurje razbesnelo kmalu po 15. uri. Skozi na stečaj odprte nebeške zapornice se je zlilo toliko vode, da se je hudoourniška Lahomnica v nekaj trenutkih spremenila v en sam drveč vodni vrtnec, ki je odnesel vse, kar mu je bilo na poti. V vasi Tevče je voda vzela seboj več sto metrov asfaltirane lokalne ceste, poplavlila trideset stanovanjskih hiš in zalila trgovino. Pri izlivu v Savinjo je spodkopala del železniškega nasipa, sila deroče vode pa je odnesla s seboj vse, kar so imeli tamkajšnji kmetje na njivah. Prizorišče naravne katastrofe je bilo grozljivo. Z bližnjih vrhov so proti narasli Lahomnici drsli plazovi, ki so podrli in poškodovali več hiš in gospodarskih poslopj. Po prvih ocenah je bilo škode za

več kot 500 milijard dinarjev. Nesreča prizadetim ni vzela poguma in volje. Z rokami so reševali, kar se je rešiti dalo, hvaležno pa so sprejeli tudi veliko solidarnostno akcijo, ki jo je sprožil Rdeči križ Slovenije. Na njegovo pobudo je bila tudi sobota, 19. avgusta, nad Laško občino, zlasti na območju manj razvitih krajevnih skupnosti Breze, Vrh nad Laškim in Marijo Gradec, se je neurje razbesnelo kmalu po 15. uri. Skozi na stečaj odprte nebeške zapornice se je zlilo toliko vode, da se je hudoourniška Lahomnica v nekaj trenutkih spremenila v en sam drveč vodni vrtnec, ki je odnesel vse, kar mu je bilo na poti. V vasi Tevče je voda vzela seboj več sto metrov asfaltirane lokalne ceste, poplavlila trideset stanovanjskih hiš in zalila trgovino. Pri izlivu v Savinjo je spodkopala del železniškega nasipa, sila deroče vode pa je odnesla s seboj vse, kar so imeli tamkajšnji kmetje na njivah. Prizorišče naravne katastrofe je bilo grozljivo. Z bližnjih vrhov so proti narasli Lahomnici drsli plazovi, ki so podrli in poškodovali več hiš in gospodarskih poslopj. Po prvih ocenah je bilo škode za

narjev oblačil. Pomagali so še drugi, akcija pa seveda še ni končana.

Minulo sredo je prizadeto območje obiskala delegacija iz novomeške občine, predvsem da bi se prepričala, če je pomoč prišla v prave roke. Območje od naselja Marija Gradec proti prizadetim vsem Mala Breza, Tevče, Vrh in Olešče še vedno kaže strahovite posledice avgustovske ujme. Potok Lahomnica je danes žuboreč potoček, ki bi ga zlahka preskočil otrok, struga, ki jo je skopal ob neurju, pa bi zadostovala za pretok Save. Veliki kos asfalta ležijo daleč na opustošenih njivah, bližnji hribi so en sam velik plaz. Z vozili se je danes po mesecu dni mogoče le s težavo prebiti do najbolj prizadetih vasi, ne le zaradi močno načete ceste, manjkajo tudi mostovi, ki jih je odnesla pobesnela voda. Njive, kjer so spomladi posadili krompir in koruzo, so podobne makadam-skim cestam.

V sredo so prvič delili krompir, ki so ga zbrali kmetje iz novomeške občine. Osemdeset vaščanov Male Breze je zjutraj prišlo po darovano na

domačijo Ocvirkovih. Prihajali so z gajbicami in vrečami, vozički in traktorji. Že od daleč je bilo slutiti, da jim je nerodno. »Šram me je, da moram tu stati. Vedno smo imeli dovolj svojega krompirja. Tudi letos smo se trdo matrali zanj, pa nam je voda in toča pobrala vse. Bog naj tisočkrat poplača vsem dobrim Dolenjcem, ki so nam odstopili del svojega! Nikoli jih ne bom pozabila,« je s solzami v očeh povedala Marija Buček iz Male Breze. Njeno domačijo je močno poškodoval plaz, zemlja pa še vedno drsi in povečuje razpoke na zidovju. Justina Ocvirk še danes ne more pozabiti sodnega dne: »Bili smo v cerkvi na Šentpertu, saj smo se prav ta čas poslavljali od našega pokojnega župnika. V cerkvi smo se stisnili skupaj in molili. Bili smo prepričani, da se bliža naš konec. Pozno popoldan, ko smo krsto odnesli proti pokopališču, je bila pod nami ena sama reka, izpod vsakega grma je tekel potoček. Nismo se upali domov. — Vse se bo dalo popraviti, saj so še dobri ljudje na svetu, le da so življenja ostala!« Svojo zgodbo bi lahko

Justina Ocvirk

povedali tudi Zupancičevi iz Breze, ki jim vodna stihija in neurje odnesla vse, kar so imeli. Njihov dom je danes v župnišču, vsa Slovenija pa jim že pomaga postaviti novo hišo.

Rdeči križ je tista organizacija, ki prva pomaga ljudem. Tako je bilo tudi v Laškem. Sekretar OO RKS v Laškem Vlado Marot je že dober mesec

Vlado Marot

dni po ves dan na nogah, še posebej, ko prihaja pomoč. »V nedeljo zjutraj smo peš obhodili vse ogrožene vasi in še isti dan o katastrofi obvestili republiški odbor Rdečega križa in člani izvršnega sveta občine Laško. Takoj smo se dogovorili, da bomo poleg denarnih prispevkov, posteljnine, pohištva in obutve zbirali tudi ozirom. Do danes nam je uspelo zbrati 1.87 milijarde dinarjev prostovoljnih prispevkov, vrednost darovanega blaga pa je ocenjena na 1.18 milijarde. Akcijo z ozirom na bližnji končali čimprej, saj je zidma pred vrati, dvema družinam, ki jima je plaz odnesel dom, bi radi pomagali do novogradnje, saj imamo v naših skladiščih že tudi precej darovanega gradbenega materiala,« je o akciji povedal prizadeti Vlado Marot.

Na koncu lahko zapišemo, da je pomoč iz Dolenjske prišla v prave roke. Delegacije, kateri so bili Matjaž Verbič, sekretar OK SZDL, Lojzka Potrč, direktorica Doma starejših občanov, in Franc Čibej, aktivist Rdečega križa iz Dolenjskih Toplic, se je prepričala, da je pomoč prišla do tistih, ki so je najbolj potrebni. Vsaka ogrožena družina je dobila 60 kilogramov krompirja na osebo. Pri delitvi so vse skrbno tehtali in zapisovali. V naslednjih dneh bodo po seznamih delili tudi ostale poljščine.

J. PAVLIN

Telefaks: kliče 3ZZZ!

do polnoči na frekvenci 92,3 MHz in se imenuje »3ZZZ«.

Slovenski program je na vrsti vsak torek od 4. do 5. ure popoldne. Hrvatje imajo vsak teden tri ure programa, Makedonci in Srbi vsaki po dve uri, poleg tega pa oddaja postaja vsak teden še tri ure skupnega jugoslovanskega programa.

Radijska postaja 3ZZZ je neodvisna, nepridobitna ustanova, ustvarjalci programa pa so zavedni ljubitelji, ki za sodelovanje ne dobe nobenega plačila. Z vsebino spodbujajo narodno enotnost, družbeno zavest in kulturno sodelovanje med številnimi avstralskimi narodnostmi.

Da katerokoli narodnostno skupnost sprejmejo med članice radijske postaje 3ZZZ, mora zbrati vsaj 25 ljudi. Več kot ima taka skupina ljudi, več ur programa ji gre. Letna članarina znaša 10 dolarjev, z njo pa vsak član skupine pridobi pravico do odločanja o programu, ki ga lahko posluša v svojem materinem jeziku. »Z vašo podporo se bo naš radio razvil v močan in tehten glas, ki bo izražal vso pestrost raz-

ličnih mnenj v skupnosti.« pravijo v svojem propagandnem letaku.

Gospod Vinko Marn in sodelavci se zavedajo, da brez vesti iz stare domovine tak program ne bi bil tisto, kar ljudje želijo slišati v svojem jeziku. Vesti, ki bi jih lahko nabrali iz slovenskih časopisov, pa so, preden prijadrajo do Avstralije, že krepko zastarele. Fantje so se znašli in poprosili slovenska uredništva za pomoč pri zbiranju in pošiljanju kratkih gospodarskih in kulturnih novic — po telefaksu. Do zdaj sta se odzvali uredništvi Dolenjskega lista in mariborskega Večera, pomoč pa pričakujejo tudi od gorenjskega Glasa in Primorskih novic iz Kopra.

Prvič so novinarji Dolenjskega lista poslali svoje, dolenjske novice ta ponedeljek. Ko je pri nas ura poldan, je v Melbourne devet zvečer — ravno še pravi čas za zaključek redakcije slovenske ure za torek popoldne. In kaj mislite, katera je naša najpomembnejša novica tedna? Da smo začeli trgati zgodnje sorte! Nazdravje!

MARJAN MOŠKON

19/89 '89 07:38

61 3 3661295

U. HRRN

FACSIMILE TRANSMISSION

Date: 19.sept.1989.

No. of pages: 1

V. MARN, 1 Burns Avenue,
St. Albans, Vic. 3021.
Melbourne, Australia.
Fax + 61 3 366 1295

Uredništvu DOLENJSKI LIST,
Novo mesto, Slovenija.

Spoštovani!

Najprej se Vam predstavim: Vinko Marn mi je ime, stanujem pa že dolga leta v Melbourne, v Avstraliji.

V juniju tega leta je v Melbourne začela oddajati na ultra kratkih valovih Etnična radijska postaja 3ZZZ, ki oddaja tudi v slovenskem jeziku vsak torek od 4. do 5. ure popoldne.

Sestavljanje programov in tehnična izvedba oddaj je skrb pešiče prstovoljcev, slovenskega poretka seveda, ki to neplačano delo opravljamo iz ljubezni do slovenskega jezika, pesmi in kulture.

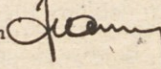
Na Vas se obračam s prošnjo za možnost Vašega sodelovanja in pomoči v obliki pošiljanja kratkih krajevnih novic s kulturnega in gospodarskega področja, preko telefaksa na mojo privatno številko.

Najprimernejši čas prenosov bi bili ponedeljek med 8. in 12. uro popoldan po Vašem času, saj bi tako poslali renose (eprežete pozno popoldan po avstralskem času), še vedno lahko vključil v torek radijski program slovenske oddaje radia 3ZZZ.

V upanju na Vaš hiter in pozitiven odgovor Vas pozdravlja in želi vse najboljše

Vaš

Vinko Marn

Obzorja

ANDREJEVA »BOMBA«

V zbirki Nova slovenska knjiga je pri Mladinski knjigi izšlo svojevrstno prozno delo, ki ga je težko opredeliti, saj bi ga lahko z enako točnostjo označili kot potepuški roman ali kot romansirano avtobiografsko pripoved, kot roman o drogah ali pa kot zapis toka zavesti skozi žlobudro spominov. Naj bo karkoli že, knjiga Andreja Moravice Bomba la petrolia je tu, z njo vred pa, če ne že kakovostno, pa vsekokor nenavadno, mestoma vznemirljivo branje.

Junak pripovedi je neprilagojen posameznik, ki izhaja iz totalnega individualizma. S takega položaja je seveda naravnani v spore z vsem, kar tako ali drugače omejuje svobodo posameznika, od družbenih norm do ustanov. Najbolj izražen je ta spor z armado, v katere kovačijo bratstva nikakor noče. V boju s to institucijo je pripravljen kot nekakšen svetnik povsem novega kova na skrajni asketizem, na stradanje in uničevanje last-

nega telesa. Povejmo, da na koncu junak zmaga in ga iz vojske izvržejo kot za služnje v JLA trajno nesposobnega duševnega bolnika. Samouničevanje, ki priplava na vrh v popolni svobodi junaka, da dela, kar mu je po volji in na voljo, junaku tudi sicer ni tuje, saj kaj naj bi bilo drugega omamljanje z drogo in spolnostjo, čemur se vdaja, ko se klati od Finske do Benetk, od Kopra do Avstralije, med družjenjem s tipi vseh vrst, zdaj na parketu meščanskega salona, zdaj v najbolj zanikrni luknji vele mestnega geta.

O vsem tem piše avtor povsem odkrito in prostodušno, tke v gosto tkivo pripovedi, ki je napisana v posebnem jeziku. Prepletenem s slangom in z značilnim antropomorfim izražanjem in primerjavami. Četudi branje Moraviceve Bombe zaradi tega ni prav lahko, pa se novost vseeno splača vzeti v roke.

M. MARKELJ

PET KLASIKOV

Zbrana dela slovenskih in pisateljev, ta klasična zbirka, so pred kratkim postala bogatejša še za pet knjig; skupno število se je tako povzpelo na 162, pri tem pa zagotovo ne bo ostalo, saj Državna založba Slovenije in glavni urednik zbirke France Bernik načrtujeta v doglednem času zakrožiti Župančičevo, Vorančevo in Finžgarjevo Zbrano delo, nedokončani ne bodo ostali Aškerc, J. Kozak in Gradnik, zbirko pa bodo kmalu polnile knjige Leskovca, Jarca, Kocbeka, Majcna in drugih klasikov.

Med tokratnimi knjigami kar tri prinašajo pisma. Slednja zaključujejo Zbrano delo Lojza Kraigherja. Dokaj naslovnikov je moral upoštevati urednik D. Moravec, da je v treh sklopih povzel korespondenco pisatelja, ki je imel za sodobnike pisce več generacij in je z njimi prek pisem razširjal raznovrstna vprašanja slovenstva. Dopisoval si je z Župančičem in Cankarjem ter drugim iz časa moderne, med vojnama tudi z Iz. Cankarjem F. in J. Kozakom in Bevkom, po zadnji vojni pa s Klopčičem, Vl. Levstikom in B. Župančičem. Po urednikovem mnenju še ni pravi čas za objavo na moč intimnih Kraigherjevih pisem ženi in sinu, politiko Borisu, pričujočo knjigo pa ob nepogrešljivih opombah dopolnjujeta še imensko in vsebinsko kazalo desetih knjig Kraigherjevega Zbranega dela.

Druga pisemska knjiga Otona Župančiča še zdaleč ni izčrpala te plati pesnikovega ustvarjanja, pisma raznim kulturnim delavcem, pisateljem in skladateljem imajo za izhodiščno šolo 1911. leto, potem, takem urednika J. Mahniča, ki je na predstavitvi izpostavil imenitni slog Župančičeve ko-

respondence, čaka še obilo dela.

V 11. knjigi Zbranega dela Prežihovega Voranca je uredniku D. Druškoviču uspelo priobčiti le slabo polovico od 444 enot pisateljeve korespondence. Tako bo v Vorančevo dopisovanje s številnimi za slovensko literarno in politično zgodovino pomembnimi osebnostmi v celoti razvidno šele po izidu naslednje knjige, ki bo s potrebnimi kazali zaključila Vorančevo Zbrano delo.

Anton Aškerc je bil med prvimi uvrščen v zbirko; po dveh knjigah je njegovo Zbrano delo zastalo za več desetletij, urednik V. Novak pa zdaj skuša nadoknaditi zamujeno. Tako četrta knjiga prinaša tri Aškercove pesniške zbirke, prvič objavljene v obdobju 1907—1909; to so Junaki, Jadranski biseri in Akropolis in piramide. V času nastanka omenjenih zbirk je Aškerc objavil veliko pesmi tudi v revijah, a ker jih pozneje ni uvrstil v svoje knjige, bodo znova dostopne v dodatku k eni od naslednjih knjig Aškercovega Zbranega dela.

Zbrano delo Juša Kozaka ureja in opombami opremlja J. Munda. Za drugo knjigo je urednik izbral prozo dvajsetih let, ko je pisatelj življenjsko in pisateljsko dozorel. V samostojni knjigi sta tedaj izšli povesti Beli macesen in Lectov grad, od preostalih enajst Kozakovih proznih besedil iz tistega časa pa jih sedem doslej še ni bilo deležnih ponatisa.

USPAVALNI PEKEL

Čeprav se je Cveto Preželj izšolal za elektrotehniko in si s tem poklicom že več kot dve desetletji služil kruh v črnuški tovarni transformatorjev, pa se je notranje že kot srednješolec opredelil za poezijo, ki jo od takrat ves čas tudi marljivo piše. S sedemnajstimi leti se je prvič predstavil širši javnosti v Sodobnosti, pet let kasneje pa je že ugledal svojo prvo pesniško zbirko Oči. Tej je sledila druga, Iz mojega sveta, in nato še tretja, Imenujem te. Potem je skoraj za desetletje in pol utihnil vse do letos, ko je izšla pri mariborskih Obzorjih v sodelovanju s tovarno, kjer je zaposlen, njegova nova, četrta zbirka Uspavani pekeli.

Kakšno poezijo prinaša najnovejša Prežljeva zbirka? Na to vprašanje nikakor ni moč odgovoriti v enem mahu, predvsem pa ne popolno. Splošnejši del je vsekakor zajet v spoznanju, ki pravi: kot da se je občutenje trpke strani sveta občutljivemu človeku pre-

Zabeleženo

LECTOVO SRCE

Pred kratkim je pri Mladinski knjigi izšla nova knjiga iz zbirke Sledi, ki skuša z besedili domačih avtorjev ohraniti polpretekle in pretekle čase kot zakladnico našega skupnega zgodovinskega spomina in kulturne dediščine. Kot peta je izšla knjiga Lectovo srce Iva Zorman.

V knjigi je 26 črtic, v njih pa so zapisani pisateljevi spomini na mladost v predvojnem Kamniku. Iz njih lahko razberemo tudi nekatere kulturno-zgodovinske značilnosti takratnega Kamnika, kot je npr. znamenito odkritje mamutovih kosti, kamničanka — prva kamniška parna lokomotiva in mit o lepi Veroniki, ki ga Kamničani zelo dobro poznajo. Nekaj teh zgodovinskih dogodkov in pomembnih zgodovinskih oboležij prikazujejo tudi priložene fotografije.

Pisatelj se v svojih črticah ni trudil, da bi bil dokumentaren, prislulnil je le svojim spominom.

J. ŽAGAR

točilo v verze! Res, Cveto Preželj je človek, ki se s svojo poezijo, s pesmimi Uspavane-ga pekla, dotika mnogih bivanjskih pojavov od rojstva človeka do njegovega prenehanja in položajev, ki jih določa človekovo vsakdanje pehanje po poligonih življenja in družbe, vse do iztrošenosti in zavrženosti v minljivem spominu. Pesniku je blizu svet podrejenih in zaslužjenih, to pa je svet vsakršnih navadnih ljudi, ki se zaveda nevarnosti, da se nenehno ponavlja in oživlja, kar je sicer že bilo opisano. Kajpak ta svet ni obsojen na nekakšno statičnost, ni podrejen že vnaprejšnji vdanosti v usodo, temveč se še kako krčevito upira, da ne bi bil to. To ni svet, ki bi ga določala trajna urejenost, slednja je lahko le navidezna, saj se pod krhko skorjo negibnosti nenehno nekaj dogaja in včasih tudi s pomočjo pesnikove ustvarjalne volje izbruhne na površje, čeprav sprevrženo v ironijo (npr. Podoba raja).

Prežljeva poezija je vsa prežeta z mikavnostjo, preprosto izpovedna in nezapletenega izrazja, ki pa zna biti izbrušeno in ustvarjati tisto nadgradnjo, ki bralcu ne le daje estetsko uživanje, ampak ga bogati tudi s snovjo za razmišljanje.

I. ZORAN

NEPLODNOST

Slovenska strokovna literatura je bogatejša za pomembno knjižno novost. Pri Cankarjevi založbi je izšla knjiga Neplodnost, ki jo je pod uredniškim vodstvom Helene Meden-Vrtovec napisalo 24 slovenskih medicinskih strokovnjakov.

Kot strokovni projekt in založniški podvig je knjiga pravi čudež, kot se je izrazil eden od udeležencev predstavljene tiskovne konference, saj je z njo tako imenovana ljubljanska ginekološka šola potrdila svojo vpetost v sodobne tokove stroke, hkrati pa je slovenski narod kot maloštevilna in zategadelj pri takih založniških projektih nedvomno precej omejena skupnost dokazal svojo intelektualno in ustvarjalno moč.

Knjiga je po svoji osnovni usmeritvi strokovna, torej namenjena medicincem in tistim, ki bodo to postali, vendar to ne pomeni, da je nedostopna tudi laičnemu bralstvu. Ker je problem neplodnosti vse bolj aktualen v sodobni družbi in ker knjiga vprašanja človekove reprodukcije, če temu tako rečemo, razvija od samih osnov, je vsekakor njena vrednost kljub vsej strokovnosti tudi širšega pomena.

Vsebinska knjiga je zasnovana tako, da začenja z obdelavo normalnih procesov, ki sodelujejo pri oploditvi, od anatomskih, fizioloških, genetskih, endokrinih do imunskih dejavnikov, nato pa se avtorji posvetijo patologiji teh procesov, diagnostiki in načinom zdravljenja. Besedilo spremlja obilje slikovnega gradiva, od skic in prikazov do diagramov.

MIM

IZBRISI

Na pesniški poti Nika Grafenauerja, kjer vsaka zbirka predstavlja novo postajo, kot je dejal pesnik sam ob predstavitvi svoje nove knjige Izbrisi, ki je pred kratkim izšla pri Državni založbi Slovenije, je bila s to zbirko postavljena peta postaja, če med mejnike pesnikove ustvarjalne poti seveda ne štejemo številnih pesniških zbirk za otroke. Po mnenju nekaterih poznavalcev Grafenauerjeve poezije je z Izbrisi zaznamovana pesnikova najprejlejša in doslej najboljša pesniška postaja.

V Izbrisih se je Grafenauer naslonil na klasično formo, elegijo, kot lahko razumemo iz označbe v podnaslovu zbirke. Seveda pa ne gre za to vrsto v klasičnem pomenu. Grafenauer ostaja bolj ali manj hermetičen poet, česar ne izbrise niti za pesniško zbirko dokaj nenavadno doatek — komentirane opombe z razlagami, kako razumeti nekatera dejstva, ki so v temeljih sporečila zbirke.

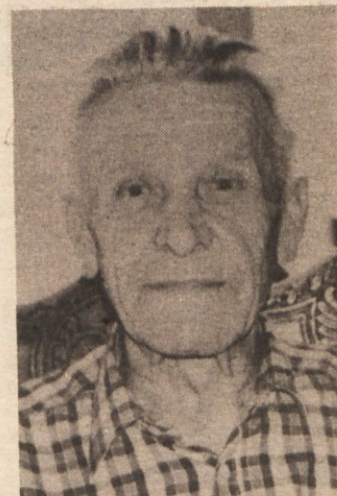
OBRAZI

Črni oblaki na jesenskem soncu

otrok nas je bilo,« se spominja Polde, »zato rok za delo ni manjkalo, bilo pa je tudi veliko lačnih ust in nog, ki jih je bilo treba ob prvem mrazu obuti. Poleti smo hodili bos, ko pa je bilo treba jeseni v šolo, smo čakali, da so starejši prišli domov, potem pa smo se v njihovo obutev spravili mlajši in stekli v šolo. Tudi v skledo nisimo gledali, kaj bo. Karkoli je bilo, je šlo v lačne želodce z najboljšim tekom.«

S Poldetom Šterkom, upokojenim krojačem iz Kočevja, sediva v njegovi bivši delavnici in jesensko sonce se poigrava na lepo očiščenih strojih, ki pod spretno mojstrovo roko sedaj le še poredko zabrnijo. Zunaj je sončna jesen, v jesen življenja krojaškega mojstra pa se kdaj pa kdaj prikrađejo temni oblaki. Prihajajo iz kupa časopisov, ki se šopiri na delovni mizi, pa s televizijskega ekrana ob steni. Polde, bivši krojač, internirane, partizan, zasebni obrtnik, predvsem pa zaveden patriot in garač, se živo zanima za dogajanje okoli sebe in marsikdaj v teh po-vojnih letih, zlasti pa zadnja leta in dneve, mu ne gre v račun. Vznemirjenosti in razočaranja ne more skriti. Zdi se, kot da ima občutek, da so se trdna tla, na katerih je gradil upe za svoje življenje, pa tudi za življenje svojih bližnjih, že zdavnaj spodmaknila.

In na čem je Polde gradil te upe? Predvsem na zvestobi in delu. Komaj je dobro pogledal iz šolskih klopi, že je šel v uk.

Krojaštvo ga je že od malega veselilo, zato se je pri krojaškem mojstru v Črnomlju izučil te obrti, potem pa se je odpravil v svet, s šivanko in nitjo v roki s trebuhom za kruhom. Ponikve, Senovo, Maribor, Zagreb, Split, to so bile postojanke, kjer je nabiral izkušnje, tešil svojo žejo po spoznavanju ljudi in razmer, predvsem pa povsod trdo delal od zore do mraka, da se je preživel in spravil še nekaj zaslužka v žep. Malo pred drugo svetovno vojno se je vrnil v Črnomelj, vendar ne za dolgo. Dva inštridesetega leta so ga prijeli Italijani in ga odpeljali v internacijo na Rab, potem pa na sojenje v Ljubljano. Tu je nekaj časa preživel v zaporu, potem pa so ga poslali na Reko in v Gonars, kjer je dočkal razpad italijanske vojske. Sledilo je dolgotrajno in nevarno pešačenje domov v Črnomelj, kjer je takrat že bilo osvobodeno ozemlje. Partizanski vojski je Polde Šterk dal svoje znanje in delovne sposobnosti. Ni se boril s puško v roki, njegovo orožje so bila šivanka in škarje, z njima pa je oblikoval uniforme in titovke slovenskemu glavnemu štabu. Z njim je delil svojo usodo v tistih najtežjih časih in tudi to je bil način za izkazovanje domoljubja.

Po vojni je Polde postal samostojen obrtnik. To v tistih časih ni bilo ravno zavidanja vredno. Bolj so bile čislane kolektivistične parole, tudi postavaštvo. Tisti, ki je delal na svoje, pa četudi dolgo v noč, po osemnajst ur na dan, je bil izven dčgajanj, dober le za eno stvar: »Ta pridno dela, tega je treba obdavčiti!« No, preživel se je, tudi družino je Polde spravil pokonci, bolj ga tare spoznanje, da se ista miselnost še vedno ohranja do današnjih dni, v širšem jugoslovanskem smislu, kjer tisti, ki nekaj dela in ustvarja, ni nič vreden, je le delaven konj, na katerem bi najraje jezdili vsi, zraven pa mu še ukazovali, kako naj dela, kako naj se obnaša in koliko naj daje v skupni koš, ki ne pozna nobene mere in dna. To so tisti oblaki, ki zatemnujejo jesensko sonce upokojenega krojača in rodoljuba Poldeta Šterka iz Kočevja pri Črnomlju.

TONE JAKŠE

Včasih pa je na teh kmetijah kar kipel od življenja. »Deset

Zakaj 17.000 mark ni 17.000 mark?

Novomeška gradbena afeta je z odločitvijo ljubljanskega temeljnega tožilstva, da odstopa od kazenskega pregona zoper obdolžene zaradi pomanjkanja dokazov, doživela svoj sodni konec. Kakršenkoli je že bil, je za večino prinesel olajšanje. Dvoletne negotovosti je bilo tako namreč konec, mnogi so pričakovali, da bodo s tem tudi dogodki iz predlanskega leta utočeni v pozabo. Toda domala isti dan, ko je bila znana odločitev ljubljanskega tožilstva, je bila javnost zasipana z očitki o montiranem procesu v Novem mestu, ki da je imel politično ozadje. Domala vsi klici k politični in moralni rehabilitaciji obtoženih so povezani s takšnimi namigi. Novomeška politika je svoje o njih že rekla, kaj pa o tem in dogodkih iz predlanskega leta pravi Niko Bricelj, temeljni javni tožilec iz Novega mesta? Njegovo ime je med takšnimi in drugačnimi zapisi v tisku pogosto omenjano, navsezadnje je bil gradbeni spis dolgo v njegovi pristojnosti. Deset vprašanj smo pripravili zanj, toda preden je nanje odgovoril, je opozoril na naslednje:

»Nekateri odgovori nemara ne bodo tako natančni, kot bi lahko bili. Prvič zato, ker se je afeta pričela sredi aprila 1987 in se s formalnim zaključkom preiskave končala decembra istega leta ali januarja 1988. Spis sem po končani preiskavi temeljito proučil, vendar je bila februarja 1988 zadeva po sklepu Višjega javnega tožilstva prenesena v reševanje ljubljanskemu tožilstvu. Od takrat je preteklo leto in pol, zato se vseh podatkov in podrobnosti ne spominjam. Drugič zato, ker je del spisa na ljubljanskem temeljnem tožilstvu in z njim ne razpolagam, tako da si ne morem osvežiti spomina. Tretjič pa zato, ker so bila nekatera obdobja procesa zelo intenzivna, druga pa spet manj in mogoče je, da kakšna časovna opredelitev dogodka ni povsem taka, kot se je spominjam.«

• **Očitki na račun domnevnega političnega obračuna v Novem mestu ne poenotajo, med najbolj glasnimi je bil Telen, ki je ne tako dolgo nazaj celo zapisal, da se je gradbena afeta pričela v tesni sponoviji občinskih ortodoksni politični sil, organov pregona in dela podjarmljenega lokalnega tiska. Kakšen je vaš odgovor na tovrstna namigovanja?**

»Trditve o pričetku afere v tesni sponoviji političnih sil, organov pregona in lokalnega tiska so, vsaj kar zadeva delo temeljnega javnega tožilstva v Novem mestu, brez osnove. Prav tako mi ni bilo in mi ni nič znano o kakšni sponoviji drugih organov ali organizacij, ki so jim prav tako bili ali so jim še namenjeni takšni očitki. Predstavnik UNZ Novo mesto me je v skladu z določbo zakona o javnem tožilstvu o sodelovanju med organi za notranje zadeve in tožilstvom dan ali dva pred prijetjem prvega osumljenega seznanil z njihovimi dotedanjimi ugotovitvami. Vse do takrat pa tudi nikoli kasneje od nikogar nisem šlihal, da se to imenuje »španovija«.

• **Ali ste pripravili komentirati odločitev o odstopu kazenskega pregona zoper udeležence gradbene afere?**

»V tožilski organizaciji obstaja več kot 10 let staro navodilo o notranji organizaciji in poslovanju javnih tožilstev v SR Sloveniji. In to navodilo v 39. členu izrecno prepoveduje tožilskim funkcionarjem, da bi pri stikih z občani in pri obvestilih izražali svoje osebno mnenje o pravilnosti odločitev ali dejanj, ali da bi dajali izjave o verjetnem izidu posamezne zadeve. Očitno so mišljene odločitve in dejanja drugih tožilskih funkcionarjev, pa tudi pravosodnih in drugih organov. Komentiram lahko le lastne odločitve, ne pa odločitve temeljnega javnega tožilstva v Ljubljani o odstopu od pregona.«

• **Ob takšnih in drugačnih odmevih v tisku ni bilo nikjer zaslediti tega zanimivega podatka: sodni izvedenec inž. Darko Maligoj je v svojem izračunu kot najmanjšo razliko med zneskom, zapisanim v pogodbi, in dejansko vrednostjo v pogodbi dogovorjenih del navedel 335 starih milijonov. V obrazložitvi ljubljanskega tožilstva za odstop od pregona piše, da ta znesek ne daje dovolj razlogov za to**

da so obtoženi storili očitano dejanje. Po takratni tečajni listi predstavlja ta znesek danes — reci in piši — 17.365 DM.

»Sodni izvedenec inž. Darko Maligoj je podal svoje mnenje in je v dopolnitvi preiskave, ki sem jo zahteval v novomeški fazi zadeve, mnenje dopolnil. Če se prav spominjam, je bil v zvezi s tem tudi enkrat ali dvakrat zaslisan in je nekatere stvari pojasnil. Izračunal je razliko med zneskom v pogodbi in vrednostjo opravljenih del, hkrati pa opravil nekatere druge izračune za različne variante. Spominjam se, da je naredil tudi izračun, ki je bil po mojem mnenju pomemben za celotno zadevo. Gre za razliko med pogodbeno ceno in ceno opravljenih del v okviru pogodbe, kot tudi razliko med plačanimi deli in vrednostjo vseh opravljenih del. Ena od teh izračunanih razlik je bila morda tudi v višini 335 starih milijonov. Lahko rečem le, da je bil tisti za zadevo pomemben izračun višji od 300 starih milijonov in manjši od 350. Lahko tudi, da je znesek 3.350.000 din v tistem času predstavljal vrednost 47.365 DM. Toda v obstoječi zakonodaji takšno vrednotenje ni dopustno, za potek vsakega kazenskega postopka velja cena iz časa storitve zatrijevanega kaznivega dejanja. To je sicer splošno znan problem naše kazenske zakonodaje, ki je še posebej aktualen ob sedanjih inflaciji, bil pa je aktualen tudi ob nižjih inflacijskih stopnjah. Toda tako pač je. Seveda pa lahko vsakdo med nami za svojo osebno informacijo prebrunava neko preteklo ceno v vrednosti marke, dolarja itd. V obstoječem kazenskem pravu pa valorizacija pretekle vrednosti ni dopustna.«

• **V javnosti je bilo slišati očitke — tako so govorili tudi nekateri časopisi — da so prvotni izračun, ki je govoril o 1,4 stare milijarde din razlike med pogodbeno in vrednostjo dejansko opravljenih del na eni stanovanjski hiši, skonstruirali uslužbenci UNZ Novo mesto. Je kasnejša preiskava potrdila takšne očitke?**

»Najprej moram reči, da se točnega zneska v zahtevku za preiskavo ne spominjam, je pa ta, ki ga omenjate, približno točen. Ni govora, da bi to številko skonstruirali kriminalisti UNZ Novo mesto. To, kako je bil ta znesek izračunan, sem pojasnjeval že v člankih, objavljenih v Delavski enotnosti, Teleksu, Mladini in 7D. Ker je dogajanje odmaknjeno, bom nekaj stvari ponovil. Pri gradnji obeh hiš je bila vodena gradbena knjiga, ki je bila zasežena. Po podatkih te knjige, ki jo je vodil eden od delavcev GIP Pionir, potrjeval pa nadzorni organ obeh investitorjev, so v GIP Pionir izračunali vrednost dela. Po gradbeni knjigi je ta za eno stanovanjsko hišo znašala okoli 16 milijonov din. K temu je bila prišteta še vrednost del, ki so bila prav tako opravljena, vendar v gradbeni knjigi niso bila beležena, prav tako je bila k znesku prišteta še vrednost nekih drugih del, ki se jih ne spominjam (točni podatki so v spisovni dokumentaciji). Seštevek vseh teh treh postavk je bil 21 milijonov din. Od tega zneska so bila odšteta plačila investitorjev, ki jih je bilo oko-

li 6.500.000, razlika med izračunano vrednostjo vseh opravljenih del in plačili je tako znašala 1,4 stare milijarde din za eno stanovanjsko hišo. Vrednosti za opravljena dela so v GIP Pionir povzeli iz nekega obračuna (iz spisa bi se dalo ugotoviti, katerega) ali podobnega dokumenta za gradnjo nekega bloka v Krškem v tistem času (poletje 1986). Med cenami za gradnjo v Krškem in Novem mestu so zagotovo obstajale razlike, vendar ne bistvene. Ne vidim torej nobenega razloga, zakaj naj bi o takem izračunu v tedanji fazi postopka (šlo je za ovadbo) dvomil, saj si cen niso izmislili kriminalisti, niti jih niso kar tako zapisali v gradbeno knjigo opisanih del.

Drugo pa je seveda vprašanje, ali so bile pri gradnji tistega bloka v Krškem zaračunane realne cene, kar bi bilo normalno moč pričakovati. To bi morala razrešiti sodna preiskava, prav tako tudi to, ali so bila vsa v gradbeni knjigi zapisana dela res opravljena. Preiskava ni nikoli zankala tega, da pri izračunu, ki je dal znesek 21 milijonov din, nista kot temelja služila gradbena knjiga in cene za blok v Krškem. Govor je bil o tem, da so cene iz krškega obračuna previsoke, prav tako sporne so bile količine, izmere in naveden delovni čas v knjigi. Nikjer pa ni bilo nobenih pripon, da bi si kriminalisti cene izmislili sami ali da bi morebiti za svoj izračun uporabili kake kasnejše cene.«

• **V javnosti je bil prav tako vržen očitke, zakaj je bilo sploh potrebno, da ste o pričetku preiskave obvestili javnost in tako sprožili val takšnih in drugačnih komentarjev po sredstvih javnega obveščanja.**

»Menim, da je to zelo zanimivo vprašanje. Za objektivno oceno o tem, kdo je sprožil val takšnih in drugačnih komentarjev v tedanji začetni fazi postopka, je potrebno le prebrati časopise iz tistega časa. Zlahka bi ugotovili, da to nisem bil jaz, niti kdo drug iz temeljnega javnega tožilstva v Novem mestu. O obveščanju javnosti obstaja v tožilski organizaciji SR Slovenije posebnost, ki jo je določila določba o fiksni ceni, medtem ko te v pogodbah z zasebnimi investitorji zanesljivo ni bilo. Nasprotno. Govorile so, da bo končna cena določena po dejansko opravljenih delih in vgrajenih količinah materiala in po cenah iz predračuna. V teh pogodbah je bila tudi določba o plačilu brezobrestnega avansa v višini celotne predračunske vrednosti. Rok tega plačila je bil določen do

Če sta napisala kaj več, potem sta podatke dobila drugje. Sicer pa je bila ta informacija, ki sem jima jo dal, posredovana kakih 5 do 7 dni po tem, ko so kriminalisti že prijeli enega od osumljenih. Kaj se je med obema datuma dogajalo v novomeški javnosti, je verjetno marsikomu znano. Trdim, da je bila tedaj, ko sem novinarjem dajal informacijo, že podana posebna pozornost javnosti. Kdo jo je vzbudil, je drugo vprašanje. Jaz s svojim ravnanjem zagotovo ne.

Od teh dveh informacij za javnost pa je potrebno ločiti tisto, ki sem jo samoiniciativno dal skupščini občine Novo mesto. Zanj je obstajal kazensko-procesni razlog, kajti dva od osumljencev sta bila delegata zborov občinske skupščine. Po 167. členu Ustave SRS se zoper delegata, če se sklicuje na imuniteto, ne more začeti kazenski postopek brez dovoljenja zbora, katerega član je. Ta člen določa med drugim, da sme zbor vzpostaviti imuniteto tudi delegatu, ki se nanjo ni skliceval, če je to potrebno za opravljanje njegove funkcije. Informacija ustreznima zboroma skupščine je bila dana istočasno, kot je bila zoper vse tedanje osumilence zahtevana preiskava. Vsebovala je le podatke v obsegu, kot jih dovoljujeta že prej omenjeno navodilo in opozorilo zboroma o njunih pravilih. Tožilstvo pač ni vedelo, ali bosta zbora uporabila svojo pravico, po drugi strani pa je obnašanje enega od osumljenih delegatov do kriminalistov utemeljevalo sklep, da bo do uveljavljanja imunitete prišlo.«

• **Omenjali smo že pogodbe. Za bralce bo zagotovo zanimivo vaše mnenje o tem, ali sta bili pogodbi, ki sta jih s Pionirjem sklenila Zajc in Kovačič, identični tistim, ki jih Pionir uporablja za vse stranke. Vključno s fiksno ceno, roki plačil, itd.**

»V spisu je bilo med dokaznim gradivom poleg obeh pogodb, ki jih omenjate, še več drugih, sklenjenih med GIP Pionir, tozdr Gradbeni sektor Novo mesto in ostalimi investitorji. Sedaj ne morem reči, ali so bile te pogodbe že priključene k ovadbi, najverjetneje ne, so pa ob koncu preiskave v spisu zagotovo bile. Pogodb je bilo več, vsaj dve z zasebnima investitorjema, ki se ju spominjam po primkih. In prav ti dve pogodbi sta bili sklenjeni v približno enakem časovnem obdobju kot pogodbi s Kovačičem in Zajcem, neka drugih je bilo sklenjenih z investitorji v družbenem sektorju. Pri pogodbah s slednjimi se je pojavljala določba o fiksni ceni, medtem ko te v pogodbah z zasebnimi investitorji zanesljivo ni bilo. Nasprotno. Govorile so, da bo končna cena določena po dejansko opravljenih delih in vgrajenih količinah materiala in po cenah iz predračuna. V teh pogodbah je bila tudi določba o plačilu brezobrestnega avansa v višini celotne predračunske vrednosti. Rok tega plačila je bil določen do

datuma, ko naj bi se gradnja pričela. V pogodbi je bilo tudi določilo, da se rok pričetka gradnje podaljša, če naročnik do roka ne izpolni svoje obveznosti. Te pogodbe so vsebovale tudi natančen predračun s količinami in cenami. Za razliko od teh pa pogodbi s Kovačičem in Zajcem takih določb nista imeli. Cena je bila fiksna, specifičiranega obračuna količin materiala in cen ni bilo, rok plačila je bil določen v dveh tranšah. Rok začetka in čas trajanja gradnje sta bila določena, ni pa bilo določbe, ki bi pričetek gradnje odložila, če investitorja ne bi do roka izpolnila svojih obveznosti. Sicer pa je to logično ob dejstvu, da Pionir v tem primeru ni zahteval plačila brezobrestnega avansa, prav tako so zanimive določbe o zapadlosti plačila. Če se prav spominjam, je bilo plačilo prvega obroka določeno mesec ali več po pričetku gradnje, medtem ko je drugo plačilo zapadlo v čas, ko bi morali biti gradnji glede na v pogodbi določen čas že končani. Ne motim se preveč, če rečem, da je bil datum plačila druge tranše določen na približno mesec dni po pogodbeno določenem roku trajanja gradnje.«

• **V čem so bili vaši glavni očitki izvedeniškemu mnenju Darka Maligaja, ki je potem dvignilo toliko prahu? Kot je znano, sodišče kasneje ni ustreglo zahtevi vaših ljubljanskih kolegov za dopolnitev preiskave in zamenjavo izvedenca. Tako novomeško kot tudi ljubljansko sodišče sta za to navajali enake razloge.**

»Izvedenec je v svojem prvem mnenju opravil izračun dejansko opravljenih del glede na določila obeh sklenjenih pogodb. Pri tem je tudi navedel, da ni opravil izračuna vrednosti nekaterih opravljenih del, ker po njegovem mnenju niso spadala v okviru pogodbe. Ta dela je tudi konkretno naštel. Prav zato je bila dana zahteva, naj opravi tudi ta izračun in to je potem storil. Ne spominjam pa se, ali je bila v pisni zahtevi za dopolnitev preiskave, ki jo je dalo naše tožilstvo in ki ji je bilo tudi ugodeno, postavljena zahteva, da se pojasnijo razlike v cenah, ki jih je izvedenec jemal za svoj izračun, in med cenami, ki so bile za nekatera istovrstna dela in materiale zaračunane drugim investitorjem. Če te zahteve v preiskavi ni bilo, so bila ta vprašanja izvedencu zastavljena ob nekem zaslišanju. Vendar po moji oceni te razlike niso bile dovolj pojasnjene, to bi lahko storili le ob sodelovanju izvedenca in predstavnikov Pionirja. Zahteve ljubljanskega tožilstva za dopolnitev preiskave pa ne morem komentirati, sicer pa lahko sklep navsezadnje naredite sami, glede na moje stališče o teh vprašanjih v tisti fazi, ko je postopek tekkel še v Novem mestu.«

• **Ne glede na zavrnjeno zahtevo se je tožilec v Ljubljani potem odločil in obtožnico vložil. Zaradi številnih pripomb mu je bila vrnjena. Zagotovo ste obtožnico videli, kakšen je vaš komentar k njej?**

»Res sem videl in tudi prebral obtožnico ljubljanskega tožilstva, vendar jo ob upoštevanju že omenjenega navodila ne morem komentirati.«

• **V Mladini smo lahko prebrali izjavo enega od udeležencev afere — šlo je za Mihaela Jalovca —, da so bili dnevi, prebiti v nacističnem logorju, prava malenkost v primerjavi s tistimi dvainštridesetimi dnevi, ki jih je preživel v novomeških zaporih. Tudi to je zapisano, da ste Jalovca namesto na objubljeni praznovanje 1. maja v krogu svoje družine nagnali nazaj v zapor, potem ko od njega niste izsilili priznanja. Ali dobesedno: »Bricelj je popenil, tresnil z blokom in napotil Jalovca nazaj v zapor.«**

»Po naključju mi je članek v Mladini, ki ga navajate, poznan, pokazal mi ga je znanec. Sicer sem po ustavitvi postopka spremljal članke in komentarje v Delu, Dolenjskem listu in Delavski enotnosti, drugi članki mi niso poznani. Iz Dela sem sploh izvedel, da je postopek v celoti ustavljen, sicer pa o tem niti pred ustavitvijo postopka niti po njej nisem govoril z nobenim tožilskim funkcionarjem, razen s svojimi namestniki.

Ne vem, ali je bil Jalovec v nacističnem logorju ali ne, res pa je, da je bil v priporu v novomeških zaporih. Ravnanje s priporniki ureja zakon o kazenskem postopku, nadzor nad priporniki je v rokah predsednika sodišča, v konkret-

nem primeru predsednika Temeljnega sodišča Novo mesto. Njegova zakonita dolžnost je, da mora vsaj enkrat tedensko obiskati pripornike, lahko pa za tak nadzor pooblasti katerega od sodnikov. Ob tem nadzoru je potrebno pripornike povprašati, kakšna je hrana, kakšna je oskrba z drugimi potrebščinami, kako se z njimi ravna. Če so za to razlogi, lahko predsednik sodišča zahteva pogovor s priporniki brez navzočnosti nadzornikov ali paznikov. Po zakonu sme biti pri teh obiskih navzoč tudi javni tožilec, vendar sam doslej na takšen obisk še nisem bil, niti nisem prošil za prisotnost. Kolikor mi je znano, predsednik novomeškega sodišča to nalogo redno izpolnjuje in jo je tudi v preteklosti. Če je imel Mihael Jalovec med priporom kakšne pripombe, potem bi jih lahko posredoval in dobil tudi ustrezna pojasnila.

Nobenega razloga ne poznam, da bi se z Jalovcem kot pripornikom ravnalo drugače kot z drugimi. Kolikor imam vpogleda v režim dela s priporniki (del prostorov novomeškega tožilstva je nad prostori zaporov), pa lahko povem le, da ne kaže nobene podobnosti z režimom v nacističnih logorjih, kot to poznam iz knjig, člankov in pripovedovanj. Lastnih izkušenj nimam. Toda če je to, kar trdi Jalovec o režimu v novomeških priporih in nacističnih logorjih res, potem imamo o slednjih jaz in še mnogi drugi popolnoma napačne predstave.

Spominjam se, da je pred 1. majem 1987 res prišlo do zaslišanja Mihaela Jalovca pred preiskovalnim sodnikom. Bil je to zadnji delovni dan pred prazniki, ura je bila blizu konca delovnega časa. To še zdaleč ni bilo prvo zaslišanje in Jalovca v tem postopku, iz dela članka v Mladini je razvidno, da je bilo zaslišanje v neki zvezi s priporom. In res je bilo tako. Pri tem je potrebno poznati nekatere določbe kazenskega postopka o priporu. Ena od teh govori, da sme biti obdolženec po sklepu preiskovalnega sodnika pridržan največ mesec dni od dne, ko mu je bila vzeta prostost. Druga govori o tem, da sme med preiskavo preiskovalni sodnik opraviti pripor le v soglasju z javnim tožilecem. Soglasje ni potrebno, če se pripor odpravlja zaradi preteka roka. Vendar za odpravo pripora s soglasjem javnega tožilca ni potrebno prav nobeno novo zaslišanje obdolženca. A je do tega vseeno prišlo. Zastavlja se vprašanje, zakaj. Kdo je dal pobudo za to zaslišanje, kakšni so bili motivi in razlogi tega? Jaz te pobude nisem dal, vem pa, od kod je prišla, zakaj in s kakšno obrazložitvijo. To je bilo znano tudi preiskovalnemu sodniku. Pobuda in razlog zaslišanja sta bila znana tudi Jalovcu in njegovemu zagovorniku. Menim, da nisem upravičen, da pobudnika in njegov razlog navajam. Če to želi, lahko to stori kdo od ostalih treh udeležencev zaslišanja. Najlaže pa bi to povedal javnosti Jalovec sam. Iz resničnega pojasnila bi bilo popolnoma jasno, ali sem izsiljeval kakršnokoli Jalovčevo priznanje. Nisem ga ne tedaj ne prej in ne kasneje. Tudi nobenega penjenja in treskanja z blokom ni bilo. Sicer pa tak opis morda komu zveni celo znano. Če mu, se ne moti. Tak opis je bil v zvezi z menoj že uporabljen, ne sicer v tej zadevi, pač pa v drugi, ki je s to na določen način povezana. Da sem Jalovca napotil nazaj v zapor. Takšnega pooblastila nima noben javni tožilec in tudi jaz ne. Pa tudi preiskovalni sodnik, ki — nekoliko zlorabljeno — pravico poditi ima, si te, kolikor se spominjam, ni vzel. Res pa je, da Jalovca napotil nazaj v zapor, ker z odpravo pripora nisem soglašal. Zakaj tega soglasja, ki je bilo v tesni zvezi z utemeljitvijo potrebe po zaslišanju, ni bilo, najbolje ve Mihael Jalovec.«

• **Ali je bilo po vašem mnenju delo pravosodnih organov in organov pregona, ki so sodelovali v tako imenovani gradbeni aferi od njenega odkritja pa do njenega konca, opravljeno tudi dovolj strokovno, preudarno in brez spodrsiljave?**

»Tudi na to vprašanje ne morem odgovoriti. Lahko odgovorim le zase, čeprav ne ocenjevanje lastnega dela ne hvala za zadeva: ob razpoložljivih podatkih v posamezni fazi postopka tudi sedaj ne bi ukrepal ali odločal prav nič drugače, kot sem.«

BOJAN BUDJA

Žreb je izmed reševalcev 36, nagradne križanke izbral T. BOŽICA iz Škocjana. Za nagrado mu je dodelil roman slovenskega pisatelja Franeta Tomšiča Kolobar, v katerem pisatelj obuja čas zatiranja Slovencev v Istri. Nagradjencu čestitam in mu želimo prijetno branje!

Rešite današnjo križanko in pošljite rešitev najkasneje do 16. oktobra na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 38.

REŠITEV 36. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 36. nagradne križanke je, brana v vodoravnih vrsticah, takšna: JAN, KRITIK, ME-ANCANA, EPIR, ARAK, RAMAN, TRI, VILENICA, ŠIK, STVARCA, KOKSAR, AOP, IT, ARAT, ION, AKRA, RAC, ASPIK, RIM, ADEPT, AJATOLA, SALDO, TATMAN.

Za rano oholega ni zdravila.

Biblija Srce trepeče samo v negotovosti; nesreča sama na sebi ni nič strašnega; strašno je nemirno pričakovanje in neplodno upanje.

I. CANKAR Samopašnost in nepravilnost sta prijetni in lahko dosegljivi.

PLATON

Kukavica v kraljestvu virusov

Raziskovalci virusov so odkrili nenavadno stvar, ki uporablja virus za svojo reprodukcijo — Je delta podobna prvobitni genski snovi?

Virusi, ti nevidni paraziti, ki »osrečujejo« človeški rod in sploh vse živo na svetu z najrazličnejšimi tegobami in boleznimi, so zares nekaj posebnega v naravi. Za razliko od vseh ostalih živih bitij, od najbolj zapletenih, ko je človek, do najmanjših in najbolj preprostih, kot so bakterije, jim ni potrebno jesti ne izločati, ni se jim treba ne gibati in ne namim razmnoževati, kar vse morajo sicer početi druge kreature, da se obdržijo pri življenju. Virusi so, lahko bi rekli, gola življenjska moč, ki ji niti živeti ni treba, dovolj je, da obstaja.

V osnovi so skupek genske snovi, ki ne more ne rasti in se ne razmnoževati sama. Če naj to doseže, mora virus vdreti v živo celico in tako reprogramirati njen reprodukcijski mehanizem, da celica neha ustvarjati nove celice in namesto njih začne proizvajati nove viruse ter tako opravi ta posel namesto njih samih. Žive celice po vsiljenih ukazih virusa ustvarjajo sestavine, potrebne za sestavo virusov, jih učinkovito združijo in izločijo, da se nove legije virusov podajo v napade na druge celice.

Zares peklenska mašinerija! Toda znanstveniki so odkrili nekaj izredno zanimivega. Našli so primitivni stvar, ki je na nek način še bolj učinkovit kot virus, saj izrablja viruse in njihove sposobnosti zase. Gre za tako imenovano delto, ki jo je prvi odkril italijanski virolog Mario Rizzetto.

Mož se je posvečal analizi jetrnih celic bolnikov s hepatitisom B. Med analizami je odkril v nekaterih jetrnih celicah nekaj, kar je bilo videti kot nov protein v celicnem jedru, zanesljivo pa ni bil del hepatitisa virusa, saj je spodbujalo delovanje protiteles, ki so povsem drugačna od tistih, ki napadajo virus hepatitisa. Jasno mu je bilo le to, da je odkril nekaj čudnega.

V naslednjih letih raziskav so Rizzetto in drugi virologi našli ključ do te skrivnosti v krvi hepatitisa bolnikov. V nekaterih vzorcih krvi so odkrili skupke genske snovi RNA, zavite v no-

NAGRADNA KRIŽANKA

DL	TUJE ZENSKO IME	OBROK POSUŠILA	VRSTA	VRBA	JACK LONDON	SESTAVIL J. UDR	SODOBNIM KRAJZEVNIK (CONRAD POTTER)	AVTORICA SCENARIJA	TEZA OVOJNE BLASA
RIM, PRED- DIVERJE 3. NEZNANKA V MATEMATIKI						NEM. FILOZOF (GEORG)			
KRŠČANSKO TUR. PODLOZ- NIKI					ANGL. POVR- ŠINSKA MERA LITURGIČNO POKRIVALO				
AZULSKI VELETOK NASTAVITEV					POPULARNA JUGO-POPEV- KARICA PRIVRŽENEC HILAZMA				
									JAP. ZNAMKA HI-FI
DL	UMETNIŠKI PLES	LETOPIS	ZENSKO IME RIM. DUH UMRLEGA		REKA NA PELOPONEZU BARVA KART		KEM. SIMBOL ZA RADU NASUTJE		
JUŽNO- AMERIŠKI LES					ZNANI SLOV. ARHITEKT (JOŽE) PTIČ IZ RODU VRAN				
FR. PISATELJ (ARJANA)					PRIPADNIK MUSLJANSKE SEKTE		JUDOVSKI KRALJ ČESKA PRITROJENICA		
BUDIŠČNI SVEČNIK					DEŠNI PRITOK VOLGE MANJŠI SRED- NEDALJ OTOK		MESTO V PIEMONTU KEM. SIMBOL ZA ERBU		
GEOL. IZPRAVINA									DL
NAKLADA					LOPA ZA SENO				DL
					SKUPINA				

tranzij plašč iz enakega proteina, kot ga je odkril Rizzetto v jedrih obolelih jetrnih celic. Najbolj presenetljivo je bilo to, da je bil protein vsidran v zunanji plašč, ki je pripadal hepatitisnemu virusu. To je bil znak, da je nekako vdrl v zaščitni plašč virusa in si ga prilastil. Na delu je bil torej stvar, ki se do virusa obnaša podobno kot virus do živih celic, je parazit in izrablja sposobnosti virusa v svoje namene.

Najnovejše raziskave so nekoliko odrgnile presenetljivo podobo dogajanja, v katero je vpletena skrivnostna delta.

Delta inficira samo celice, v katerih je že virus hepatitisa B. Preobčlena v zunanji plašč hepatitisa virusa, lahko vdre v celico in pri tem uporabi enak trik kot virus. Po vdoru odloži v jedro svojo gensko snov in nato se začne njeno razmnoževanje. Kako to poteka, še ni raziskano in ostaja skrivnost, vendar pa delti nekako uspe, da celični mehanizem razmnožuje njo, in ne virusa. Po vsej verjetnosti se vrine v proces, ki ga celici vsili virus, nato pa si razmnožene delte prisvajajo proteinske plašče, namenske virusom, ter opremljene z njimi izidejo iz celice na iskanje drugih z virusom okuženih celic in v novo razmnoževanje.

»Zares čuden ptič ta delta,« pravi raziskovalec Michael Houghton, ki je pred dobrima dvema letoma prvi izpisal delte gene. »To je kukavica v kraljestvu virusov. Zlorablja plašč virusa podobno kot kukavica gnezda drugih ptič.«

Kaj takega znanost doslej ni poznala. Domneva pa se, da so najbrž v naravi še kakšni podobni stvori, kot je delta, in da so morda odločilnega pomena pri nekatereh malo raziskanih boleznih.

Kako je delta nastala in od kod izvira, ne zna ta čas nihče pojasniti. Nekateri strokovnjaki iščejo odgovor v rastlinskem svetu, kjer so znani tako imenovani viroidi. To so izredno primitivna združenja genske snovi, goli cikli RNA, ki ne zmorejo ustvariti niti notranjega

proteinskega plašča. Kljub temu pa so lahko uničujoči, saj povzročajo nekatere bolezni rastlin. Ena od njih je bolezen kadang-kadang, ki je uničila na milijone kokosovih palm na Filipinih. Znane so tudi bolezni krompirja, avokada in kumaric, ki jih povzročajo viroidi. Po eni od teorij naj bi se takšen rastlinski viroid v nekem slučajnem procesu združil z delom RNA v živi celici in začel tvoriti lasten protein ter tako postal parazit, sposoben vseljevanja v proteinski plašč virusa hepatitisa B.

»V naravi je vse mogoče. Ko neka molekula že obstaja, so odprte možnosti, da pride do medsebojnega učinkovanja z neko drugo molekulo in nastane nekaj novega. To se dogaja,« pojasnjuje Houghton.

Raziskave delte in viroidov potekajo naprej. Za znanost so še posebej zanimive, saj raziskovalci upajo, da jim bo poznavanje in razumevanje sveta teh nenavadnih stvorov pomagalo pogledati v prvobitno delavnico življenja. Dosedanje ugotovitve so nekatere znanstvenike že spodbudile k razmišljanjem, da so morda delte in viroidi potomci prvobitne RNA izpred treh milijard let, ki bi utegnili biti prva genska snov v razvoju življenja na Zemlji.

MiM

(Vir: Discover)

Stran od sejma in slave se dogaja vse veliko.

F. NIETZSCHE

Pritlikava modrost ne bo prepričala z močjo same besede.

B. ZUPANČIČ

Bolje je, da spodrsne noga kot jezik.

ZENON

Opojni led

Nova droga »led« ima vse več privrženцев — Dolga omama

Domiselnost tistih, ki si služijo bogastvo na račun zasvojenčev z drogami in širjenjem tega zla po svetu, je očitno precejšnja. Podobno, kot velja sploh za vsako trgovanje in trženje, tudi trg z drogami oblikujeta povpraševanje in ponudba. In če povpraševanje upada, je treba izboljšati ponudbo. A ne samo z zadostnimi količinami drog, marveč velja ponudbo tudi popestriti. Tako prihajajo na trg nove in nove droge.

Pred časom je trg z drogami tako rekoč v naskoku zaval »crack«, zdaj pa nekaj podobnega objublja še ena nova droga, ki ji pravijo »ice«, po naše »led«.

Kot crack tudi led ni popolnoma nova droga, marveč preoblikovana že znana droga. Tokrat gre za kristalizirani metamfetamin, ki je bil najbolj priljubljen v šestdesetih in sedemdesetih letih. Takrat so si drogo vzbrigovali, z »ledom« pa je postala lažje uporabljiva, saj je »led« kristaliziran metamfetamin, ki se da kaditi.

»Led« se je najprej pojavil na Havajih, kjer je hitro postal droga št. 1. Doza je razmeroma poceni, okrog 50 dolarjev, zadošča pa za dvakrat. Omamljenost po »ledu« traja osem ur in več (crack daje le 30 minut omame). Sicer pa »led« zasvoji svoje žrtve prav tako kot kokain, posledice hlajenja z njim pa so resne.

Srečni človek je soliden in stvaren, a kogar tepe roka božja, išče veselje in zabave, uganja neumnosti, ukvarja se z malenkostmi.

I. CANKAR

Aids v deželi seksa za denar

Med turističnimi storitvami na Tajskem so tudi spolne avanture — Protiaidsov triletni program

Tajska slovi po svetu kot turistična dežela. Tamkajšnji turizem pa ne ponuja le udobnih hotelov, ogleda starodavnih svetišč in uživanja eksotike, marveč tudi tako imenovani spolni turizem. Z vseh koncev sveta letijo na Tajsko čarterski avioni, v njih pa se turisti z dovolj debelimi denarnicami peljejo zagotovljenim ljubezenskim avanturam naproti. Agencije, ki se ukvarjajo s tovrstnim poslom, poskrbijo, da vsakega turista čaka v deželi ljubkih orientalskih deklet majhna ljubezenska pustolovščina. Razčustvovanim ljudem denarnica ostaja odprta.

Zato je razumljivo, da so se tajske oblasti ustrašile aidsa kot hudič križa. Dolgo so tiščali oči zaprte pred nevarnostjo, ki se je razširila v svetu, in niso hoteli nič slišati in še manj govoriti o aidsu. Vendar je bolezen, ki se najbolj širi prav s prostitucijo, le naredila svoje. Če drugega ne, so na Tajskem morali razmisliti vsaj o varovanju lastnega ljudstva in preprečitvi, da bi se aids po zaslugi razvitega spolnega turizma nevarno ne razširil med domače prebivalstvo. Zaskrbelo pa jih je seveda tudi, da bi reka turistov ne uplahlila, če bi se število aidsarjev v deželi preveč povečalo. Prav letos se namreč obeta turistični rekord — 5 milijonov obiskovalcev.

Odločili so se za triletni nacionalni program proti aidsu, katerega namen je ljudi osvestiti in jih navaditi na varovalne navade. Tako so v orožarno akcije proti aidsu vključili izobraževalne programe, 43 milijonov kondomov in široko dostopne možnosti testiranja. Z vsemi temi ukrepi naj bi

v deželi cvetočega spolnega turizma leta 1991 zmanjšali ali vsaj obdržali število obolelih za aidsom pod 24.000.

To število je precej večje, kot je sicer uradno ta čas aidsarjev na Tajskem. Svetovni zdravstveni organizaciji je prijavljenih 9000 primerov okuženih in 30 umrlih zaradi aidsa. Vendar je pravo število verjetno že zdaj precej večje. Zanimivo pa je, da večino okuženih ne predstavljajo prostitutke, moškega in ženskega spola, marveč zasvojenči z drogami, v prvi vrsti uživalci heroína. Med okuženimi je namreč kar 85% zasvojenčev.

Niso pozabljene

Stare sorte jabolk postajajo zopet cenjene in iskane

Marsikdo se je že odpravil na krajši nedeljski izlet proti Hmeljniku in se peljal mimo starih jablan, ki so jih ob cesti zasadili še grajski. V njihovih krošnjah se še vedno najde kak sadež, droben, vendar posebnega okusa. To so jablane, ki jih ni potrebno škropiti in v kleti zelo dobro prezimijo: kosmačke, bobovci, voščenske, karavajke, mušketelčki, urhi, kresničke in rudelčki, kot jim pravijo tukajšnji ljudje.

Tako kot pri nas počasi odkrivamo stare dobre sorte jabolk, se tudi Američani, ki imajo velike in razvite plantaže jabolk, vse bolj zanimajo zanje. Že pred leti so jih odkrili in na mah so postala cenjena in iskana. Zopet so odkrili njihov omamni vonj in izraziti sladki ali kiselkasti okus. Toda zaenkrat jih lahko kupijo le na redkih stojnicah, kajti pridelava teh jabolk je bolj zapletena kot na plantažah. Tovrstna jabolka ne obrodijo tako obilno, pa tudi več časa preteče, da začnejo roditi. Ker pa je več ljudi, ki povprašujejo po njih, se tudi ameriški kmetje vse bolj odločajo za njihovo pridelavo.

V šestih ameriških državah pridelajo kar tri četrtine celotnega ameriškega pridelka jabolk, več kot polovico je rdečega in zlatega delišesa, le 0,5 odst. tega pridelka pa predstavljajo jabolka starih vrst. Njihovi pridelovalci ponujajo na stojnicah poleg jabolk tudi jabolčnik, jabolčni sok in kis.

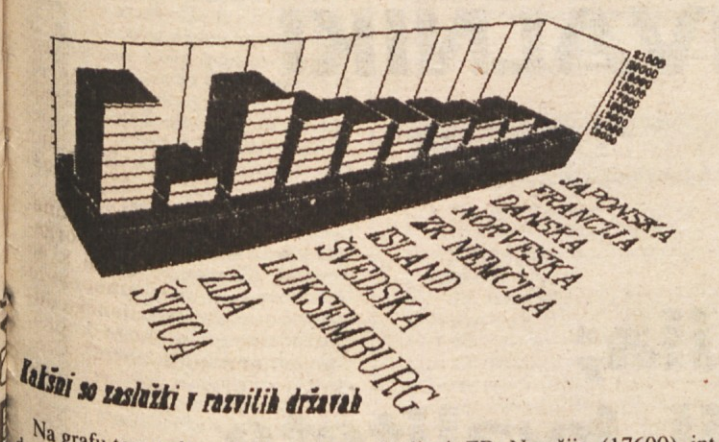
Čeprav je tudi pri nas že mnogo starih jablan izginilo pod motorno žago ali sekuro, pa je očitno, da so ljudje vse prežgodej to storili. Svet jih zopet odkriva in hvali njihov okus in vonj. Kaj pa mi, jih bomo dokončno zavrgli?

J. ŽAGAR

(Vir: Newsweek)

svet v številkah

PLAČE PO SVETU

Na grafu tega tedna si lahko ogledate kupčke denarja oziroma kako različni visoki so ti kupčki v nekaterih razvitih državah. Z njimi so predstavljene višine povprečnih letnih plač, preračunane v ameriške dolarje. Najvišji kupček denarja zasluži v Švicarji (20130 USD), sledijo Luksemburžani z 19600 USD, nato pa Švedi (17600), Islandci (17600), dr-

vaša zgodba

Kot sin nezakonske matere se je vedno počutil zapostavljenega in nezaželenega med ljudmi. Ko mu je bilo 19 let, se je odločil, da si bo srečo in kruh poiskal daleč od doma, v objubljeni deželi Ameriki, o kateri je slišal govoriti, da je dežela odprtih možnosti in bleščeče prihodnosti. Priprčan

je bil, da zaradi porekla v domačem okolju ne bo nikoli srečen.

Lepega dne je zapustil borno kajžo in v nji bolno mater. Obljubil ji je, da se bo vrnil s kopico zelenih dolarjev in z njimi kupil grunt. Ni mu branila, saj ga je razumela in vedela, zakaj beži od doma. S starim lesenim kovčkom, v katerega je zatlačil nekaj zakrpanih oblačil in popotnico, je odšel iz domače vasi. V svojem srcu je v svet odnesel le sovraštvo do nerazumevajočih domačinov.

Ko je po enomesečnem potovanju stopil na objubljeni ameriški tla, se je v hipu zavedel, da je v tuji deželi, kjer ne bo slišal slovenske besede, da bo povsod tujec, da ga čaka trdo delo. Toda pregнал je grenke misli s upanjem, da bo v tuji deželi dobro zaslužil in se bogat vrnil v domovino.

Prvo delo je dobil v jeklarni v New Jerseyju. Bilo je težko delo, v hudi vročini, brez zaščitne opreme, 16 ur na dan. Bival je z drugimi delavci v leseni baraki. Hitro je občutil, da ga domačini nimajo za njim enakega. Bil je priseljenec. Vodstvo jeklarne priseljenec ni maralo in so zato z njimi trdo ravnali. Ko je prišlo do nesreče, so

Trdi udarci usode

obtožili njega. Priseljenec je kriv, če-tudi je nedolžen. Moral je na ulico. In spet je bil osamljen in obupan. Nikogar ni bilo, ki bi ga razumel in ga imel rad. Mama pa je bila tako daleč.

Nato je odšel delat v rudnik antracita v Wymonško dolino pri Philadelphiji. Delo je bilo tu še težje in nevarnejše. Zbolel je na pljučih, bolezen pa so še poslabšale bivalne razmere v bednih rudarskih domovih. Spet je menjal delo. Odšel je delat v premo-govnik v Pennsylvaniji. Kruh enako trdo zaslužil, rezina enako tanka. Toda tu ga je dočakalo še eno razočaranje.

Zaljubljen se je v hčer svojega šefa. Domišljavemu dekletu se je mladi fant zdel zanimiv, zato ga je nekaj časa vlekel za nos, nato pa, ko se ga je naveličala, zapustila. Čeprav mož, je veliko bilo prejel. Hrepenenje po domu je nič vse močnejše. Toda tistega bogastva, ki ga je objubljal materi in se ga nadejal, ni bilo. Niti za vozovnico domov ni bilo dovolj prihranjenih dolarjev. Zato je vztrajal pri delu v rudniku.

Čez čas je spoznal delovno dekle, Poljakinjo po rodu. Prvič v življenju

se je počutil srečnega. Poročila sta se, čeprav nista imela svoje strehe nad glavo. Veselil se je dne, ko se bosta z ženo vrnila domov in jo bo predstavil materi.

Toda usoda je namenila drugače. Iz domovine je prišla žalostna vest: mati je umrla. Spoznal je, da je izgubil tudi dom. V domovini ni imel nikogar več. Sklenil je, da si bo dom ustvaril v Ameriki. Delal je veliko, preveč za skrhano zdravje. Posledice so se kmalu pokazale: zbolel je za tuberkulozo.

Nesreča pa še ni mirovala. Nekaj let po rojstvu sina, ko se mu je prihodnost ponovno kazala svetlejša, ga je doletela nova nesreča. Žena je umrla za kolero, ki se je širila med bednimi priseljenici. Za otroka je poskrbeli neka poljska družina, sam pa se je vrge v delo in pričel graditi hišo. Ko je še zamenjal službo in dobil delo v kovinarski tovarni, so se razmere obrnile nekoliko na boljše. Toda ponovno trd udarec usode: njegov sin, ki je medtem odrasel in se šolal, da bi imel boljše življenje, se je s prijateljevimi motorjem smrtno ponesrečil.

Tako je ostal povsem sam. Izgubil je vse, kar je ljubil. Počutil se je starega in odvečnega. Potrgega ga je hitro dokončala bolezen. Umrli je v bednih okoliščinah, sam, brez denarja, brez svojcev.

MAJA

dežurni poročajo

VLOM V KIOSK — Novomeški miličniki so bili 28. septembra dopoldne obveščeni, da je nekdo ponoči vlomil v kiosk na kolodvorski cesti, last TGT Slovenija-turista iz Ljubljane. Storilec je v kiosk splezal skozi okno, odnesel pa nekaj denarja, cigaret in žganje. Škode je za 550 tisočakov.

OKRADEL STROJE — Neznani storilec je prejšnji teden z delovnih strojev, ki jih je novomeško Cestno podjetje pustilo na parkirnem prostoru v Bučni vasi, odvil nekaj delov. Cestariji so oškodovani za 1.400.000 din, predzreza pa še iščejo.

V BIFEJU JE KRADEL — V bife Mojce Krevs ob magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom, v Selih pri Karteljem, je 26. oktobra zjutraj prišel neznani moški. Naročil je pijačo in jo počasi srkal, medtem pa se je Krevsova za hip oddaljila od tolične mize. To je neznanec izkoristil in ji zmaknil 950 tisočakov ter pobegnil neznan kam.

OB KOLO Z MOTORJEM — 29. septembra se je 16-letni Zoran Saje na kolesu z motorjem pripeljal v Mokronog; vozilce je pustil pri cerkvi in odšel na avtobus. Ko se je popoldne vrnil, motorčka ni bilo več. Rešila ga ni niti bližina cerkve. Zoran je vsaj ob 9 milijonov dinarjev.

**MILIČNIKI
MED POLHARJI**

KOČEVJE — Lov na polhe je odprt 25. septembra. Kočevski miličniki pa so bili že dan prej obveščeni, da skupina polharjev lovi v gozdu pri Trnovcu. Miličniška patrila je tam res dobila tri polharje, ki so ujeli že blizu 250 polhov. Zasegli so jim polhe in škatle. Polhe so nato oddali gojitvenemu lovišču Medved, škatle pa skupaj s prijavo zoper tri prezgodnje polharje (zaradi nezakonitega lova) temeljnemu javnemu tožilstvu.

Enaintrideset nalog za varnost

Čeprav je bilo v okviru akcije »-10 odstotkov« veliko narejenega, varnost ni boljša — Veliko obnovljenih cest v novomeški občini

NOVO MESTO — Že v prejšnji številki DL objavljeni podatki o številu prometnih neizpolnitvah na dolenskih cestah v prvem polletju dovolj zgovorno pričajo o tem, kako piči so rezultati 1. januarja letos pričete akcije »-10 odstotkov«. Resnici na ljubo pa ob tem vendarle ne gre prezreti, da je bilo za prometno varnost prav po zaslugi akcije veliko narejenega. Dokaz več pač, da bo treba za večjo varnost spreminjati tudi naš značaj za volanom.

Kajti če bi ocenjevali le tisto, kar je bilo v okviru akcije narejenega — pa najsi gre za delo po šolah z najmlajšimi, obnovljene ceste, povečan obseg preventivnega dela miličnikov itd. — potem bi številke morale slediti željam. Žal, še zdaleč ni tako. 33 mrtvih in preko 200 lažje ali hujše ranjenih oseb to potrjuje. So pa tudi taki, ki se sprašujejo drugače: ali te številke ne bi bile še bolj črne, če vseh teh aktivnosti ne bi bilo? Novomeški izvršni svet je minule dni opravil inventuro opravljenega dela. In tega ni malo: omenimo le obnovljeno cesto s pločniki v Dolenskih Toplicah, Partizansko cesto v Novem mestu, ce-

sto med Žabjo vasio in Cikavo, pločnika ob magistralni cesti v Ločni in ob regionalni cesti v Vavti vasi, pločnik do naselja Majde Silc v Novem mestu, obnovljena je bila cesta od Cvibljia pri Žužemberku do križišča z lokalno cesto proti Rebri, prav tako je bila obnovljena cesta do konca naselja Reber in še bi lahko naštevali. Ne nazadnje je tu tudi asfaltiranje regionalne ceste med Dvornom in Laščami, kar gotovo ne bo majhen zalogaj, vsaj po obsegu dela sodeč ne; prav tako poteka obnova na cesti med Dobruško vasio in Škocjanom. Tako dobivajo novomeške ceste naposled primernejšo podobo; ob tem naj

omenimo še obnovljeno prometno signalizacijo in še kaj. Sicer pa si je novomeški izvršni svet za triletno obdobje, kolikor bo akcija »-10 odstotkov« pač trajala, zadal kar 31 bolj ali manj konkretnih nalog, za njihovo izvedbo pa določil tudi nosilce. Še zdaleč ne gre zgolj za obnovo in posodabljanje cest, mreža nalog omenja tudi zagotavljanje brezhibnih vozil v prometu, boj proti vinjenosti za volanom, vzgojo voznikov traktorjev, organiziranje zdravstvene službe, preverjanje znanja voznikov, da ne omenjamo vsega. Kako in ali bodo te naloge zaživele tudi v našem vsakdanu, pa ni odvisno ne od izvršnega sveta ne od postavljenih nosilcev, pač pa predvsem od vsakega izmed nas.

B. B.

PREHITRO JE VOZIL

SEMIČ — 13-letni Martin L. iz Vavpč vasi se je 27. septembra peljal na kolesu z motorjem proti Semiču. Pri hiši št. 46 zaradi prevelike hitrosti ni mogel speljati desnega ovinka, pač pa je peljal kar naravnost v osebni avto, ki ga je nasproti pripeljal 38-letni Mirko Henigman iz Semiča. Martin se je v nezgodi hujše ranil in se zdravi v novomeški bolnišnici. Materialne škode je za 12 milijonov dinarjev.

Sostanovalko je treščil po glavi

Alojzija D. ima zlomljeno lobanjsko dno

TREBNJE — Na srečo se je spor, do katerega je prišlo 27. septembra med 27-letnim Francem P. in 56-letno Alojzijo D. na Račjem selu končal brez najhujšega.

Franc P., ki živi na Račjem selu v isti hiši kot Alojzija D., se je doslej s sostanovalko že nekajkrat sprl, najhujše zagotovo prav pred dnevi. Med preprirom je namreč v roke vzel napravo za mečkanje svinjske hrane in z njo Alojzijo treščil po glavi. Poškodbe, ki jih je s tem prizadejal, so bile hude, Alojzija ima celo ugotovljen zlom lobanjskega dna. Prepeljali so jo na zdravljenje v novomeško bolnišnico, zoper Franca P. pa bo podana kazenska ovadba tožilstvu.

VZORNI VOZNIK — Predsednik občinskega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Jelko Štojs je pretekli četrtek na razširjeni seji sveta izročil zlate, srebrne in bronaste značko republiškega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Značko z zlatim vencem so prejeli Jože Kolman, Anton Uranjek, Mirko Slemenšek, Alojz Golob, Zvonka Felician in Elizabeta Ernestl, značko s srebrnim vencem Kristijan Janc, Alojz Kovač, Nada Vodišek in Anton Jevševar, značko z bronastim vencem pa Anton Blažević. Na sliki: Lojze Udovč (na levi) z Malčevca, delavec baze AMZS na Otočcu, prejema iz rok Jelke Štojsa plaketo vzornega voznika. (Foto: P. P.)

KRONIKA NESREČ

NEPRAVILNO JE PREHITEVAL — 21-letni Zdenko Pandrič iz Županje se je 1. oktobra ob 18.40 peljal z osebnim avtom po magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom. Pri Prilipah je pričel prehitevanje tovornjaka, takrat pa mu je nasproti pripeljal še neugotovljen voznik osebnega avta. Da bi se izognil trčenju, je Pandrič zapeljal v levo s ceste, se zaletel v zemeljski vsek, nakar se je avtomobil prevrnil. V nezgodi se je hujše ranil sopotnik, 53-letni Mato Pandrič, ki se zdravi v brežiški bolnišnici.

PREHITEVAL V ŠKARJE — 28. septembra ob 16.00 se je 63-letni Dragutin Djurić peljal z osebnim avtom iz Ljubljane proti Zagrebu. Pri Ruhi vasi je prehiteval tovornjak pred seboj, takrat pa mu je nasproti s tovornim avtom pripeljal 23-

PO DOLENJSKI DEZELI

• Resda vest ne prihaja iz uradnih miličniških ali inšpekcijskih krogov, zato pa ni nič manj resnična. Novomeščan se je dalj časa pritoževal na prebavnimi težavami svojega psa. Pa je hiral zaradi hude driske. Možakarja psa zdravil zaradi zastrupitve, postopoma je gledal vse sosedine in jih sumil, da hočejo njegovemu štirinožcu vzeti življenje. Toda rešitev zapletene krminke je bila preprosta. Nekega dne je namreč spomnil in psa postregel s prekuhan vodo iz novomeškega vodovodnega omrežja. In glej ga, zlomka, driske ni bilo več. Pa se čudimo, da nad prebavnimi težavami tarmaristi z občutljivejšimi želodci, kot ima pes.

• Najcenejši hladilniki za polniške priklole so na voljo na carinskih rampi novomeškega Revoza. Dobili jih zastoj, če vas pri delu seveda ne zalotijo. Kot niso zalotili neznanca, je dva hladilnika, vredna okoli 16 milijonov dinarjev, zmaknil v času med 26. in 28. septembrom.

• 54-letna Olga Stariha iz Črnomlja je ostala brez pravega premoženja. Nekdo je namreč kdove kako in kako brskal po spalnici in ji iz predala omare zmaknil štiri zapetne ure in pet tih obeskov, vrednih 19 milijonov dinarjev. Starihovi svetujemo, naj si v dni ogleda razstavo »Varovanje našega premoženja« v novomeškem muzeju JLA.

letni Marko Pekolj iz Česnjeva pri Trnovcu. Prišlo je do trčenja, po katerem se tovornjak prevrnil, v Pekoljevo vozilo je trčil še 56-letni Danijel Krusič iz Odoščine. Djurić se je v nezgodi lažje ranil, materialne škode pa je bilo za 100 milijonov dinarjev.

Z MOTORJEM V AVTO — 16-letni Viktor M. iz Novega mesta se je 25. septembra ob 16. uri na kolesu z motorjem pripeljal po Partizanski cesti v Novem mestu iz bolnišnice. Na prehodu za pešce pri govinu Novotehne je obvozil skupino pešcev, ki je prečkala cesto; ko je bil z motorjem na sredi ceste, pa je nasproti s tovornim avtom pripeljal 44-letni Jožef Kregar iz Straže. Motorist je zadel v odbijalnik avtomobila, padel po cesti in se poškodoval. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico.

VELIKA RAZPRODAJA

SALON POHIŠTVA **novoles**,
Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 38,
telefon 068/25-091

**JEDILNICE, MIZE, STOLI, SPALNICE,
KUHINGE, KUHINJSKI POMIVALNIKI**
kolpa-ker

**Popust 40% za gotovinska plačila;
dodatni popust 30% za izdelke II. kvalitete**

Kluba prvakinj ni več

Konec z rokometom v Šentjerneju — Klub ni le izstopil iz lige, pač pa je razpadel

Še pred nekaj sezonami so bile republiške prvakinje, še lani so bile edini resni tekmeč Mlinotestu v boju za naslov prvakinj, danes pa rokometni klub Iskra iz Šentjerneja ne obstaja več. Tega marsikdo enostavno ne more razumeti. Še posebej, ker je bila Iskra pred pričetkom prvenstva omenjena kot eden glavnih favoritov v boju za najvišja mesta; nihče niti slutiti ni, da so se v Šentjerneju že takrat odločili, da v prvi republiški ligi ne bodo več nastopali. To navsezadnje dokazuje tudi to, da igralke za to tekmovalno sezono sploh nimajo potrjenih licenc. In kaj je bilo vzrok tej novici, ki je osupila slovenski rokometni svet?

Uradnega sporočila iz Šentjerneja ni, manj uradno govori o pomankanju denarja, o pomankanju ljudi, pripravljenih za delo, skratka o tem, da je klub ostal brez vodstva. Po cesti pa krožijo tudi drugače govorice. Že konec minule tekmovalne sezone je bilo slišati, da v šentjernejskem klubu ni vse tako, kot bi moralo biti. Igralke so se bojevali s tekem in treningov vračale v poznih večerih, da ne rečemo zgodnjih jutranjih urah, nekaterim staršem in fanom je bilo tega dovolj. Sicer pa to navsezadnje niti ni tako pomembno, pomembnejše je danes odgovoriti na vprašanje, kaj bo jutri s šentjernejskim rokometom. Ne le

da ni več članske vrste, ki je bila dolga leta med najboljšimi v Sloveniji, propad kluba je pomenil tudi konec izredno obetavne mladinske ekipe, ene najobetavnejših v republiki.

V novomeškem rokometnem klubu IMV nad novico iz Šentjerneja niso bili nič manj presenečeni. Čeprav ravno zaradi tega sestanka na to temo še niso imeli, je njihovo stališče jasno. Jože Bratkovič, predsednik kluba, razmišlja takole: »Vsem tistim igralkam, ki jim je do rokometa in dela, so vrata našega kluba na stečaj odprta. Pripravljene smo pomagati vsem, še posebej pa smo zaskrbljene nad usodo mladinske vrste. Z našim pokroviteljem, tovarno IMV, se bomo skušali dogovoriti, da bodo našli denar, s katerim bi to ekipo obdržali skupaj in še naprej delali z njo. Navsezadnje gre za prihodnost ne le šentjernejskega, pač pa dolenskega ženskega rokometa.«

Slednjega se v Šentjerneju očitno niso dovolj zavedali. Lahko je vreči puško v koruzo, veliko težje bo sedaj začeti znova, če seveda kdo danes sploh razmišlja o čem takem. Naj bo še tako težko in hudo, očitno se bo sčasoma potrebno sprijazniti s spoznanjem, da je šentjernejski rokomet izgubljen za dolga leta.

B. BUDJA

Vikend je prinesel tri naslove

Kolesarji Krke daleč najuspešnejši na državnem prvenstvu v gorski vožnji in dirki na kronometer — Prvaki Majde, Kranjec in Papež

ROGLA, KOZJE — Tri zlate medalje, štiri srebrne in ena bronasta, takšen je bil izkupiček kolesarjev KD Krka na sobotnem in nedeljskem državnem prvenstvu v gorski vožnji in vožnji na kronometer. Novomeščani so tako pobrali domala polovico vseh odličij in bili razred zase, še posebno odmeven je bil njihov uspeh v sobotni gorski preizkušnji na 14 kilometrov dolgem vzponu na Roglo.

Napovedi Novomeščanov, da bodo skušali osvojiti vse tri naslove v moški konkurenci, so se uresničile. Majde pri mlajših mladincih, Igor Kranjec pri starejših in Sandi Papež med člani so postali novi državni prvaki. Zanimivo je ob tem dodati, da so vsi trije tekmo dobili s precejšnjo prednostjo, še posebej Sandi Papež, ki je potrdil, da je znova v odlični formi. Kake 4 kilometre pred ciljem je namreč pobežal tekmečec, ki so ga nemoteno spremljali, kako si od metra do metra povečuje prednost. Skozi cilj je pripeljal z domala dvema minutama naskoka pred Valterjem Bončo, ogorčen boj pa je razvil za bronasto odličje. V finišu je prišlo

do prerivanja, v katerem je Rnjakovič iz Roga zrinil s ceste Novomeščana Glivarja, ki bi sicer bržkone posegel po bronastem odličju, tako pa se je moral na koncu zadovoljiti z osmim mestom.

REZULTATI — mlajši mladinci: 1. Majde (Krka) ... 5. Zupanc (Krško); starejši mladinci: 1. Kranjec (Krka), 2. Petek (Rog), 3. Bertonec (Sava); člani: 1. Papež (Krka), 2. Bonča (Sloga), 3. Melanšek (Merx) ... 5. Božič, 8. Glivar, 9. Šebenik (vsi Krka); ženske: 1. Hatala (Novi Sad) ... 5. Martina Sajevec, 6. Krnc (obe Krka).

Že v nedeljo pa se je prvenstvo nadaljevalo s posamičnimi preizkušnjami na kronometer. Novomeščani so bili na pragu

Slovensko prvenstvo — člani: 1. Papež (Krka), 2. Šmerc (Merx), 3. Robič (Krka); ekipno: 1. Krka 125 točk, 2. Merx 82, 3. Sava 67; starejši mladinci: 1. Fink, 2. Eržen (oba Krka); ekipno: 1. Krka 134, 2. Rog 86, 3. Sava 73; mlajši mladinci: 1. Majde, 2. Mervar, 3. Stangelj (vsi Krka); ekipno: 1. Krka 172, 2. Sava 70, 3. Videm Krško 53; skupni vrstni red: 1. Krka 431 točk, 2. Sava 210, 3. Rog 164 itd.

Pokal slovenskih mest — člani: Božič, 2. Robič (oba Krka); ekipno: 1. Krka 93, 2. Sava 65, 3. Merx 61; starejši mladinci: 1. Puš (Metlika), 2. Kranjec (Krka), 3. Sovinec (Sava); ekipno: 1. Krka 93, 2. Sava 92, 3. Metlika 47; mlajši mladinci: 1. Komar (Sava) ... 3. Jordan (Videm Krško); ekipno: 1. Sava 86, 2. Krka 75, 3. Pomurje 53; skupaj: 1. Krka 261, 2. Sava 243, 3. Rog 95 itd.

B. B.

TEOL SLOVAN—ELAN 4:0 (1:0)

LJUBLJANA — Kakih 300 gledalcev je videlo doslej najboljšo igro vodilne ekipe v slovenski nogometni ligi. Proti tako razigranemu nasprotniku so bili Novomeščani, novinci v ligi, seveda brez moči. Svojo priložnost so članovi izpustili iz rok v prvem polčasu, ko so nekajkrat nevarno ogrozili domača vrata, v drugem pa so jih slovanovci docela nadigrali. Da ni bil poraz Elana še večji, se mora zahvaliti svojem vratarju Rusu. Po nedeljskem šestem kolu so Novomeščani z eno zmago, tremi remiji in dvema porazoma zdrknili še za eno mesto — sedaj so deseti — priložnost, da točkovni izkupiček popravijo, pa imajo že to nedeljo, ko jim pride v goste enajsterica Pohorja.

TRENINGI KARATEJA

TREBNJE — Danes se bodo pričeli v dvorani OŠ Trebnje treningi za nove člane trebanjskega karate kluba. Pionirji bodo vadili ob torkih in četrkih od 16. ure do 17.30. Trening za člane bo ob torkih od 20. ure do 21.30 in četrkih od 17.30 do 19.30.

Klonili so šele v finalu

Drugo mesto odbojkarjev Pionirja na jubilejnim 15. turnirju za »Pokal Reke 89« — Prvenstvo vse bliže

REKA — Odbojkarji novomeškega Pionirja, ki so ta čas sredi priprav na start I. B lige, so minulo soboto in nedeljo nastopili na 15. jubilejnim tradicionalnem turnirju za »Pokal Reke 89«. Konec oktobra, ko se prvenstvo pričene, je vse bližje in temu primerno se stopnjuje tudi forma novomeških odbojkarjev.

Na Reki so bili na pragu končne zmage, utrujenost in nerazumljiv sistem igranja sta jih veljala pokal. Vsaka ekipa je na-

mreč igrala z vsako, v drugem krogu se je nato prvi pomeril s četrtem in drugi s tretjim, nekar sta sledili tekmi za prvo oziroma tretje mesto. Novomeščani so v prvem krogu z 2:1 ugnali gostitelje, ekipo Reke, nato z enakim izidom še italijanskega A 2 ligaša Belluno in na koncu bihaški Krajnametal. V nedeljskem delu programa so nato Novomeščani znova premagali Reko z 2:1 in se nato v finalu vnovič pomerili s Krajnametalom. Nasprotnik je za to srečanje očitno zbral več moči in ga tudi dobil z 2:0.

OČE IN SIN UGNALA VSE

NOVO MESTO — Jože in Sebastian Turk sta poskrbela, da je prekinjena serija Stokanovičevih zmag na letošnjih turnirjih novomeškega teniškega kluba. V nedeljo je bil namreč sklenjen turnir dvojic, na katerem sta zaslužno slavila oče in sin, Jože in Sebastian Turk, ki sta v nepozabnem in razburljivem polfinalu odpravila par Stokanovič-Zagorec. Prijeto sta tokrat presentila veterana Uhl in Spilchal, ki sta se prebila celo do finala. Rezultati — polfinale: Uhl, Spilchal—Sadec, Novakovič 6:4, 3:6, 6:1, Turk Turk—Stokanovič, Zagorec 6:7, 6:3, 7:6; finale: Turk, Turk—Uhl, Spilchal 6:3, 6:2.

ZA PREHODNI POKAL SOZDA MERCATOR

KRŠKO — V soboto, 7. oktobra, od 8. ure naprej bo na strelišču Trška gora pri Krškem lovska strelska tekma za prehodni pokal sozda Mercator KIT. Nastopili bodo lovci in člani strelskih društev iz Slovenije v disciplini »trap« in streljanju z malokalibrsko puško na tarčo srnjaka. Organizator prireditve je Zveza lovskih društev Posavje, pokrovitelj pa Mercator. Zmagovalec bo za nagrado prejel lovsko puško.

GREGORIČ POTUJE NA SP

SEMIČ — Zlatko Gregorič, znani tekmovalci v kontaktnem karateju, bo 1. novembra odpotoval na svetovno prvenstvo v ameriškem Atlantic Cityju. Gregorič, ki je na svetovnem prvenstvu nastopil že leta 1987 v Münchnu, ta čas trka na razna vrata in zbira potreben denar, kajti samo pot do Amerike bo veljala blizu 30 milijonov dinarjev. Gregorič pravi, da na črnomajski TKS zanj nimajo poslušala, tako mu ne preostane drugega, kot da vnovič poskuša srečo pri raznih obrtnikih.

V SOBOTO TRIMO TEK

TREBNJE — To soboto ob 13. uri bo v Trebnjem šesti Trimo tek, katerega start in cilj bosta pred Trimovo poslovno stavbo. Prijave bodo sprejemali še na dan prireditve do 12. ure na startu. Udeleženci tradicionalnega trebanjskega teka bodo lahko izbirali med maratonom na 42.195 km, malim maratonom na 21 km in 10-kilometrskim trimskim tekom. Organizatorji obljubljajo, da bodo organizirali avtobusni prevoz z železniške in avtobusne postaje na startno mesto.

SEPTEMBRSKI TURNIR POVŠETU

SEVNICA — Zmagovalec rednega mesečnega hitropoteznega šahovskega turnirja ŠK Milan Majcen za september je Povše, ki je zbral 10 točk, sledijo pa: Lazič 9, Kranjec 8, Mesojedec 7, Kolman 6 itd. V skupnem seštevku je stanje po devetih turnirjih takšno: Povše 78 (9 turnirjev), Kranjec 60 (7), Lazič 55 (9), Derstvenšek 48 (8), Šori 42 (6) itd.

J. BLAS

S tekmo manj na čelu lestvice

Inles Riko pri moških in Itas Kočevje pri ženskah sta vodilni ekipi moške oziroma ženske SRL — V soboto ženski derbi Itas—Burja

Čeprav sta ekipi ribniškega Inlesa Rika pri moških in kočevskega Itasa odigrali tekmo manj od nasprotnikov, sta vendarle na prvem mestu prvenstvenih razpredelnic. Razplet, kakršnega ni nihče pričakoval. Vse torej kaže, da imamo v ognju dve železi, ki se bosta potegovali za naslov prvakov. Ali si to lahko razlagamo kot napredok dolenskega rokometa ali stagnacijo republiškega, je vprašanje zase. Najprej k moškemu delu prvenstva.

INLES RIKO—TERMOPOL 23:21 (10:9) — Ribniški rokometaši so se v uvodnem srečanju pred domačimi gledalci predstavili z dobro igro, čeprav je bilo očitno, da imajo še precej rezerve. Igrali so pač toliko, kolikor je bilo potrebno za drugo zaporedno zmago. Predvsem po za-

slugi Mateta in Lesarja so v končnici razbili vse upe gostov na morebitno presenečenje.

Inles Riko: Lapajne, Šilc, S. Mihelič 2, Marolt, A. Mihelič 1, Lesar 4, Karpov 3, Tomšič 3, Mate 8, Fajdiga 2, Djokič, Gelze.

KRŠKO—USNJAR 26:27 (10:13) — Krčani po uspešnem startu igrajo slabo. Tokrat so praznih rok ostali doma proti Usnarjevi vrsti, ki si je očitno opomogla od hudega poraza pred štirinajstimi dnevi proti Inlesu. Če bodo Krčani hoteli obstati v ligi, bodo morali v prihodnje pokazati precej več.

Krško: Kuhar, Gorenc, Simončič, Kozina, Iskra 9, Bogovič 6, Keše 1, Zagar, Bernardič 1, Glaser 7, Voglar 2, Brodnik. LESTVICA PO 3. KOLU: 1. Inles Riko (tekma manj) 4, 2. Ormož 4 ... 10. Krško 2.

Krčani gostujejo v soboto pri vrsti Termopola, Inles Riko pa pri Jadranu.

ŽENSKA SRL — ekipi IMV Novo mesto in kočevskega Itasa sta bili v tem kolu prosti.

LESTVICA PO 3. KOLU: 1. Itas Kočevje (tekma manj) 4, 2. Ferrotehna 4, 3. Burja Centrocoop 4, 4. IMV Novo mesto (tekma manj) 4 itd.

V prihodnje mskolu igrajo Kočevke doma z Burjo Centrocoop, Novomeščanke pa potujejo v goste k ekipi Alplesa.

NOVOMEŠČANI DVAKRAT ZMAGALI

NOVO MESTO — V 3. in 4. kolu v 1. A slovenski ligi v namiznem tenisu so Novomeščani igrali v soboto doma z Novo Gorico in Kovino Olimpijo. Obe tekmi so dobili, in sicer z Novo Gorico z rezultatom 7:2 in z Olimpijo s 6:3. V obeh tekmah je bil za Novo mesto najuspešnejši Darko Jamšek, ki je premagal po tri nasprotnice igralce, po dvakrat pa je zmagal Darko Jakopčič.

V PONEDELJEK JESENSKI KROS

NOVO MESTO — Zveza telesnokulturnih organizacij Novo mesto je organizatorica tradicionalnega občinskega prvenstva v jesenskem krosu, ki bo v ponedeljek, 9. oktobra, ob 14. uri na stadionu Bratstva in enotnosti v Novem mestu. Tekmovanje bo posamično in ekipno, nastopajoča pa bodo razdeljeni kar v 14 kategorij, od mlajših pionirjev in pionirkin letnika 1977 do članov in članic. Pionirji bodo tekli na kilometer dolgi progi, mlajši mladinci in starejše mladinke ter člani na 2.000 metrov, mlajše mladinke na 1.000 ter starejši mladinci na 3.000 in člani na 5.000 metrov dolgi progi.

ŠAHOVSKI KOTIČEK

- Na hitropoteznem šahovskem turnirju ŠK Novo mesto za mesec september je zbral Robert Rudman 8 točk in osvojil prvo mesto. Drugi je bil z enakim številom točk Picek, prav tako 8 točk pa je zbral tudi tretjevrščen Škerj. Sledijo: Pucelj 6,5, Brajkovič 6 itd.
- Na avgustovskem hitropoteznem turnirju novomeškega kluba je zmagal Maks Rozman. Zbral je 8,5 točke, 7 jih je osvojil Kastelic, 6 Istenič itd.
- Na pred dnevi odigranem kvalifikacijskem turnirju za člansko prvenstvo Slovenije v Kranju je nastopilo dvajset šahistov, med njimi tudi trije člani ŠK GIP Pionir Novo mesto. Odigranih je bilo 9 kol po švicarskem sistemu, novomeška trojka Emil Luzar, Marjan Kastelic in Maks Rozman pa se je odlično odrezala. Poglejmo vrstni red: 1. Luzar 7,5 točke, 2. Truta 6, 3. Marinšek 6, 4. Kastelic 5,5, ... 10. Rozman 4 itd. Zmaga Luzarja je bila zelo prepričljiva in se je ta igralce zaslužno uvrstila na člansko prvenstvo SRS. Kastelic je to uvrstitev zgrešil le za las in je tako prva rezerva.
- Sicer pa se je člansko prvenstvo Slovenije že začelo. Prvo kolo je bilo odigrano v nedeljo, nastopa pa 12 igralcev, med njimi tudi Novomeščana Emil Luzar in Damjan Plešec, ki se je na prvenstvo uvrstil neposredno zaradi ratinga (2335 točk). Oba Novomeščana sta prvenstvo pričela z zmagama: Luzar je premagal mojstra Orla, Plešec pa Marinška.

V soboto začetek v II. ligi

S Tonetom Krkovičem, novim trenerjem LIK Kočevje, o možnostih njegovih igralrk

KOČEVJE — Le malo zatem, ko je Tone Krkovič od Tineta Knavska, ki svoje trenersko delo nadaljuje v Ljubljani, prevzel krmilo in vodenje odbojkarice LIK Kočevja, je že poskrbel za prijetno presenečenje. Na parketu domače športne dvorane mu je uspel veliki met: z ekipo se je uvrstil na polfinalni turnir za jugoslovanski odbojkarški pokal.

»Ne vem, kako bo potem, ko se prične prvenstvo v II. zvezni ligi, toda

zaenkrat lahko povem, da je veselje delati s to ekipo. Vzdušje v klubu je enkratno,« ocenjuje razmere vsega nekaj dni pred prvenstvenim startom (prvenstvo se namreč pričeneja v soboto — op. p.) trener kočevskih drugoligašic. Po vsej verjetnosti bo ekipa letos okrnjena za dvoje lanskih imen, Turkovo in Ahačevu, igralki, ki sta rasli s prvo ekipo in katerih odsotnost se bo še kako poznala. Ali to pomeni, da imajo kočevske odbojkarice za leto samo en cilj, obstanek v ligi? Kaj o tem pravi Krkovič?

»Vsaka napoved je nehalna, tudi ta. Jasno, da imamo cilj tudi prihodnjo sezono igrati v II. zvezni ligi. Mislim, da imamo dovolj kvalitetno ekipo za obstanek v ligi, še posebej, ker bo kvaliteta prvenstva letos nekoliko slabša. Menim celo, da bi se lahko v lanskoli postavi sedaj potegovali tudi za vrh lestvice.«

Kočevke so v pripravljalnem obdobju odigrale vrsto prijateljskih srečanj, na katerih so pokazale odlično formo, kar je pred startom v prvenstvo še kako pomembno. Ob izkušnih igralkah Brigiti Klun, Maji Ulan, Andreji Drobnič raste mlad obetaven rod, na katerega bo trener Krkovič lahko še kako resno računal tudi v prvenstvenih obračunih za tekme.

M. G.-č.

ŠPORTNE IZ RIBNICE IN KOČEVJA

• Za Sodražico in njene krajanje je vsekakor novo balinišče velika pridobitev. Še posebej, ker so Sodražani zanj prispevali veliko prostovoljnega dela, njihova tiha želja pa je, da se z baliniščem vključijo tudi v tekmovalne v republiški ligi. Sicer pa so bila prva poskusna srečanja odigrana.

• Tenis tudi v Kočevju dobiva vse več privržencev. Sedanja tri igrišča v športnem parku Gaj ne morejo sprejeti vseh, ki se za šport ogrevajo. Zato ljubiteljem tenisa sporočamo veselo novico: neutrudni člani kluba so se odločili, da pričnejo akcijo za izgradnjo novega kompleksa igrišč. Pri tem seveda računajo na lastne roke in skromno pomoč združenega dela regije.

• Za namiznoteniške igralce Kočevja bodo verjetno nastopili vedrejši dnevi. Pred kratkim sta namreč klub in delovna organizacija Melamin podpisala sporazum o sponzorstvu, ki bo članom uprave zagotovilo prihranil prenekateri siv las. Interes za podpis je bil obojestranski, klub bo imel zagotovljen denar, Melamin pa reklamno. Sedaj vsi čakajo le še rezultate.

• Kegljaci Rika se pridno pripravljajo za pričetek tekmovalja v drugi republiški ligi. V polletnem času so člani kluba obnovili keglišče doma JLA, na katerem naj bi letos dosegli rezultate, kot jih doslej še niso. Kaj bo iz teh želja, se bo kmalu pokazalo.

M. GLAVONJIC

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 6. X.

9.45 — 12.30 in 16.05 — 1.45
TELETEKST
0.00 VIDEO STRANI
0.10 MOZAIK
0.10 TEDNIK
1.00 MOSTOVI
1.30 ELLIS ISLAND, 5. del nadaljevanke
12.20 VIDEO STRANI
16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.50 MOZAIK, ponovitev
18.10 VIDEO STRANI
18.15 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.15 PRGIŠČE, PRILJUBLJENIH PRAVLJIC: ZLATA RIBICA
18.35 PIKA NOGAVIČKA, 3. del švedske nanizanke
19.00 RISANKA
19.17 NAŠE AKCIJE
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NA OBALI POSUŠENEGA OCEANA, dok. oddaja
21.00 KRIMINALNA ZGODBA, 17. del nanizanke
21.45 DNEVNIK 3
22.00 POGLEDI: POHIŠTVO
23.20 AMOR NA TLEH, francoski film
1.35 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 19.00 Videomeh (ponovitev) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zarišče — 20.30 Skupščinska kronika — 20.50 Koncert komornega orkestra Slovincum — 21.50 Kronika 4. mednarodnega bienala Video CD 89 — 22.20 Satelitski programi

SOBOTA, 7. X.

7.45 — 12.00 in 14.05 — 0.40
TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.10 OTROŠKA MATINEJA
8.10 RADOVEDNI TAČEK
8.25 PRGIŠČE, PRILJUBLJENIH PRAVLJIC: ZLATA RIBICA
8.45 GOVORICA TELESA: UJETI
8.50 ZBIS
9.05 PRAVLJIČAR, 5. del nanizanke
9.25 5. FESTIVAL OTROŠKE VEDRE PESMI KRŠKO 89
10.15 1000 IDEJ ZA NARAVOSLOVCE: VIŠINA IN STAROST DREVES
10.35 MLADINSKI PEVSKI FESTIVAL CELJE 89
11.10 IZBOR TEDENSKE PROGRAMSKE TVORNOSTI
11.50 VIDEO STRANI
14.20 VIDEO STRANI
14.30 VIDEOGODBA, ponovitev
15.15 PRIJATELJ ALI SOVRAŽNIK, angleški mlad. film
16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.50 RISANKA
17.00 ZAGREB: DP V KOŠARKI — CIBONA: JUGOPLASTIKA
18.25 VIDEO STRANI
18.30 NA PRAGU 21. STOLETJA, 4. del avstralske dok. serije
19.00 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3x3
20.30 VEČER Z GOSTI V PORTOROŽU
21.50 DNEVNIK 3
22.05 DELO NA ČRNO, 16. del nanizanke
23.00 TAKŠNA PRIDNA PUNČKA, angleški film
0.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

15.40 Videooč (ponovitev) — 19.00 Jugoslavija, dober dan — 19.30 Dnevnik — 20.10 Filmske uspešnice: Ciganka (ameriški film) — 22.30 Kronika 4. mednarodnega bienala Video CG 89 — 23.00 Satelitski programi

NEDELJA, 8. X.

8.25 — 22.45 TELETEKST
8.40 VIDEO STRANI
8.50 OTROŠKA MATINEJA: ŽIV ŽAV, PIKA NOGAVIČKA
10.05 SLOVENSKA KLAVIRSKA GLASBA, ponovitev 2. oddaje
10.40 DELO NA ČRNO, ponovitev 16. dela nanizanke
11.30 DOMAČI ANSAMBLI: ANSAMBL VINKA CVERLETA
12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 SASKI BLIŠČ IN PRUSKA SLAVA, 4., zadnji del nemške nadaljevanke

14.00 KOLO SREČE, ponovitev
15.40 ZABAVNOGLASBENA ODDAJA
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 ROLLY ŽVEČILNA KROGLICA, ameriški film
18.45 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 TOVARIŠICA MINISTRICA, 1. del nadaljevanke TV BG
21.05 ZDRAVO
22.35 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Danes za jutri (oddaja za JLA) in Vrnitev odpisanih (6. del nadaljevanke) — 13.00 Športno popoldne — 19.30 Dnevnik — 19.55 Da ne bi bolelo: Ortopedska obolenja — 20.25 Potovanja po velikih železnih svetov (angl. dok. serija, 3/7) — 21.25 Dokumentarne iveri — 21.40 Športni pregled — 22.30 Satelitski programi

PONEDELJEK, 9. X.

9.45 — 13.05 in 16.05 — 22.50
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK
10.10 UTRIP
10.25 ZRCALO TEDNA
10.40 TV MERNIK
10.55 OČI KRITIKE
11.25 DVOJNA PREISKAVA, 2. del ameriškega filma
12.55 VIDEO STRANI
16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 TV MOZAIK, ponovitev
18.25 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 G. Radovanović: BIZANC 88, drama TV Sarajevo
21.10 OSMI DAN
21.50 DNEVNIK 3
22.05 SLOVENSKA KLAVIRSKA GLASBA, 6/7
22.40 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 17.40 Jordanija, dežela večnosti — 18.15 Svet športa — 19.30 Dnevnik — 20.05 Zarišče — 20.35 Oblike človekove komunikacije: Obraz in oči — 21.05 Televizija (angl. dok. serija, 11/13) — 21.55 Druga godba

TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.30 Nedeljski program za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Izobraževalna oddaja — 13.00 Serijski film — 13.40 Nedeljsko popoldne — 16.30 Potopis — 17.05 Svetloba na koncu sveta (ameriški film) — 18.45 Risana serija — 19.05 TV sreča — 19.30 Dnevnik — 20.00 Igre brez meja — 21.30 Dnevnik — 21.55 Todo modo (italijanski film) — 23.25 Program plus — 1.25 Poročila

TOREK, 10. X.

9.45 — 11.45 in 15.35 — 23.00
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV
11.35 VIDEO STRANI
15.50 VIDEO STRANI
16.00 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV
17.45 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 TUJA KRI, ameriška nadaljevanke, 4/6
20.50 SLOVENSKA POMLAD, dok. oddaja
21.50 DNEVNIK 3
22.05 ROPOT
22.50 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: nogomet (mladi) YU:Norveška
17.00 Satelitski programi — 18.00 Be-

ograjski 1TV program — 19.00 Naša pesem — 19.30 Dnevnik — 20.05 Zarišče — 20.35 Žrebanje lota — 20.40 Umetniški večer

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 TV zloženka — 9.00 Šolski program — 10.30 Poročila — 10.35 Šolski program — 12.30 Poročila — 12.40 Prezri ste, pogledajte — 15.10 Poročila — 15.15 Program plus (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 TV zloženka — 18.05 Številke in črke — 18.25 Znanost — 19.30 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Žrebanje lota — 20.05 Igrani film — 21.40 Dnevnik 3 — 22.00 Signali (kontaktni magazin) — 23.30 Program plus — 1.30 Poročila

SREDA, 11. X.

9.45 — 11.15 in 16.05 — 23.05
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 TV MOZAIK
10.10 DOKUMENTARNE IVERI
10.25 OSMI DAN
11.05 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 TV MOZAIK, ponovitev
18.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA: ANGEL, angleški film
21.40 DNEVNIK 3
21.55 SVET POROČA
22.55 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: Nogomet YU:Norveška
17.00 Satelitski programi — 18.30 Studio Maribor — 19.00 Pred izbiro poklica — 19.30 Dnevnik — 20.05 Zarišče — 20.35 Balet, opera, resna glasba — 22.10 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Pika Nogavička — 9.00 Šolski program — 12.30 Poročila — 12.40 Prezri ste, pogledajte — 15.10 Poročila — 15.15 Program plus (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Pika Nogavička — 18.05 Številke in črke — 18.25 Dokumentarna oddaja — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Igrani film — 22.35 Dnevnik 3 — 22.55 Program plus — 0.55 Poročila

ČETRTEK, 12. X.

9.45 — 11.50 in 16.05 — 0.50
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV
11.40 VIDEO STRANI
16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 TV MOZAIK — ŠOLSKA TV
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 SOFIJA KOVALEVSKA, sovjetska nadaljevanke, 1/3
21.30 TEDNIK
22.20 DNEVNIK 3
22.35 RETROSPEKTIVA KOMEDIJE
0.40 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.00 Studio Ljubljana — 19.00 Narava čustvenih procesov — 19.30 Dnevnik — 20.05 Zarišče — 20.35 Plesni nokturno — 20.45 Oči kritike — 21.15 Slovenci v zamejstvu — 21.45 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Smogovci — 9.00 Šolski program — 12.30 Poročila — 12.40 Prezri ste, pogledajte — 15.10 Poročila — 15.15 Program plus (ponovite) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Smogovci — 18.05 Številke in črke — 18.25 Guldenburgovi (nadaljevanke) — 19.13 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Politični magazin — 21.05 Lestvica nadrealistov (zabavna oddaja) — 21.50 Dnevnik 3 — 22.10 Program plus — 0.10 Poročila

PONEDELJEK:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 13.30 Športna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 17.30 Železi ste, poslušajte! 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

TOREK:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 12.30 Novice, 13.30 Pogovarjamo se z ..., 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SREDA:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Prispevki iz gospodarstva, 12.30 Novice, 13.30 Glasbena ura, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Čestitke in želje naših poslušalcev, 17.00 Strokovnjak v studiu.

Idealne točke za vašo investicijo

na atraktivnih lokacijah v Novem mestu

INFORMACIJE:

GIP PIONIR, Kettejev dvored 37, 68000 Novo mesto
tel.: 068/21-826, telex: 35710 YU Pionir, telefax: 23-213

Naš ključ- vaša rešitev

BOGATA IZBIRA
STAVBNEGA POHIŠTVA

- okno INO-M
- okno VO
- polkna GN
- izolacijske omarice z roletto IROS
- garažna vrata, dvizna (daljinsko upravljanje)
- nadsvetlobe in stranske svetlobe
- mreža proti insektom
- sobna vrata, masivna
- sobna vrata, vezana
- vhodna vrata MD
- garažna vrata MD, dvokrilna

inles • RIBNICA

61310 RIBNICA
Tel.: (061) 861-411. Teleks: 31-262 yu.
Telefaks: (061) 861-603

ČETRTEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Studio D včeraj, danes, jutri, 12.00 Predstavitve Dolenjskega lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Vse manj je dobrih gostin, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

PETEK:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 12.30 Novice, 13.30 Športna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 17.30 Železi ste, poslušajte! 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SOBOTA:

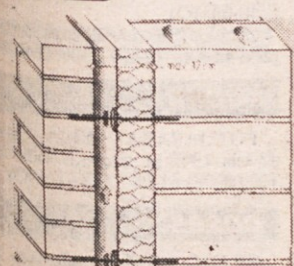
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Izbor pesmi tedna, 10.30 Novice, 10.45 Na sončni in senčni strani Gorjancev, 11.00 Lestvica novosti, 12.30 Pionirska oddaja, 13.30 Čestitke in želje naših poslušalcev, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Strizemo zastoj, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA:

8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem tedna, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika, obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Čestitke in želje naših poslušalcev

OPEKARNA — RUDNIK BREŽICE INDUSTRIJSKA PRODAJALNA

CENA DIN/KOS
BREZ PROMETNEGA DAVKA

SILIKATNI FASADNI BLOK 4/1	41.232
SILIKATNI FASADNI ZIDAK 1/1	41.202
BARVNI FASADNI ZIDAK 1/1	45.617
CEPLJEN ZIDAK V PLOŠČICE	CENA
DOLŽINA — ŠIRINA — DEBELINA	DIN/m ²
250 x 65 x 20 mm	218.764
250 x 65 x 30 mm	225.836
250 x 65 x 40 mm	301.028
250 x 65 x 60 mm	433.160
250 x 65 x 80 mm	588.432
250 x 120 x 33 mm	361.680
290 x 140 x 40 mm	436.103
190 x 140 x 40 mm	457.436

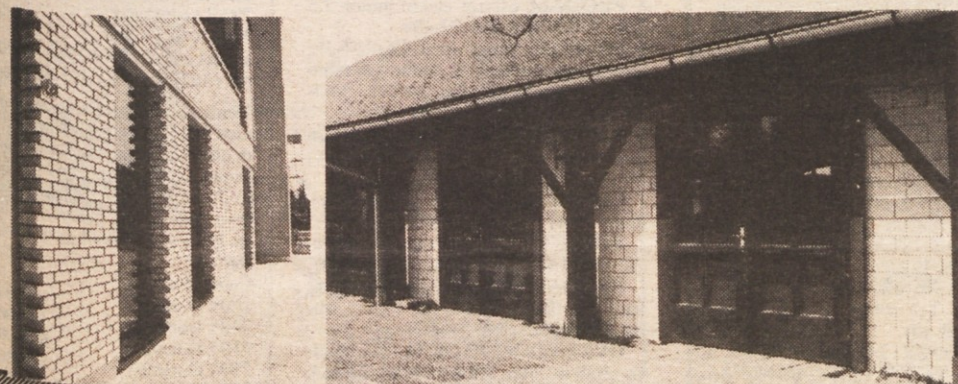
V ceni je zaračunana inštruktaža in dostava na dom do 150 km za minimalno naročilo 10 palet.

Vse izdelke nudimo tudi v barvah!

Za gotovinsko in avansno plačilo odobravamo kupcem 25% popusta.

Za virmanska plačila pa 20% popusta.

Zahtevajte informacije in prospekte v industrijski prodajalni tovarne po telefonu 0608/61-798, 61-222.

novoles

Lesni kombinat »NOVOLES«
n.sol.o., Straža, Na žago 6

objavlja naslednja prosta dela in naloge za nedoločen čas:

A. V TOZD STROJNA PROIZVODNJA IN OPREMA SIGMAT BRESTANICA: VODJA TRŽENJA PROGRAMA (1 delavec)

- Pogoji:
- VII. st. strokovne izobrazbe ekonomske, strojne ali druge ustrezne smeri
 - 5 let delovnih izkušenj pri opravljanju enakih ali sorodnih del in nalog
 - aktivno znanje angleščine (ali nemščine)
 - ZTR
 - 3-mesečno poskusno delo

B. V TOZD POLIMERI TREBNJE: IZMENOVODJA ODDELKA PROIZVODNJE PLOŠČ (1 delavec)

- Pogoji:
- V. st. strokovne izobrazbe — kemijski tehnik
 - dve leti delovnih izkušenj
 - 3-mesečno poskusno delo

C. V DSSS STRAŽA: 1. VODJA PFS (1 delavec)

- Pogoji:
- VII. st. strokovne izobrazbe ekonomske smeri
 - pet let delovnih izkušenj
 - 3-mesečno poskusno delo

2. FINANČNI ANALITIK (1 delavec)

- Pogoji:
- VII. st. strokovne izobrazbe ekonomske smeri
 - 3 leta delovnih izkušenj
 - 3-mesečno poskusno delo

3. SAMOSTOJNI STROKOVNI SODELAVEC ZA INVESTICIJSKE ELABORATE (1 delavec)

- Pogoji:
- VII. st. strokovne izobrazbe ekonomske smeri
 - 5 let delovnih izkušenj
 - 3-mesečno poskusno delo

4. TEHNIK V SLUŽBI ZA RAZVOJ KOLPA (1 delavec)

- Pogoji:
- V. st. strokovne izobrazbe — kemijski tehnik
 - najmanj 6 mesecev delovnih izkušenj
 - 3-mesečno poskusno delo

Vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati oddajo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: NOVOLES, lesni kombinat, kadrovsko-socialna služba, 68351 Straža.

O izbiri bomo kandidate obvestili v 60 dneh po objavi oglasa.

TOZD PUTNIK TREBNJE

Komisija za delovna
razmerja

razpisuje prosta dela in naloge

NOČNEGA ČUVAJA

Pogoja:
— III. stopnja turistične,
gostinske ali druge smeri oz.
KV delavec
— leto dni delovnih izkušenj

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v osmih dneh po objavi na gornji naslov.

POPRAVEK

VZGOJNO-VARSTVE- NA ORGANIZACIJA NOVO MESTO Ragovska 18

sporoča interesentom za razpisna dela in naloge

POMOČNIKA RAVNATELJA,

objavljena v Dolenjskem listu dne 28. 9. 1989, da je ROK PRIJAVE do 12. 10. 1989, in ne do 2. 10. 1989.

OBVESTILO

Samoupravna stano- vanjska skupnost obci- ne Krško objavlja

NATEČAJ

za zbiranje vlog za sestavo prednostne liste upravičen-
cev do solidarnostnih stano-
vanj v občini Krško.
Prosilci dobijo ustrezne ob-
razce in pojasnila v stro-
kovni službi Samoupravne
stanovanjske skupnosti ob-
čine Krško. Vloge spreje-
ma Samoupravna stano-
vanjska skupnost občine
Krško do vključno 20. 10.
1989.

Odbor za solidarnost

**SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA
SKUPNOST OBČINE ČRNOMELJ**
Odbor za graditev stanovanj
Datum: 5. 10. 1989

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE ČRNOMELJ — ODBOR ZA GRADITEV STANOVANJ

razpisuje
na podlagi pravilnika o pogojih in merilih za pridobitev posojil iz
združenih sredstev vzajemnosti v občini Črnomelj

XV. NATEČAJ

za posojila za zidavo stanovanjskih hiš v osebni lasti v
razpisni vsoti 600.000.000 dinarjev

Razpisni pogoji:
Delavec organizacije, ki združuje sredstva vzajemnosti iz či-
stega dohodka po samoupravnem sporazumu o temeljih plana
Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Črnomelj za ob-
dobje 1986 — 1990 in ima stanovanjsko hišo zgrajeno v IV.
gradbeni fazi, lahko dobi po pravilniku in na podlagi razpisanega
natečaja posojilo za zidavo družinske stanovanjske hiše v
osebni lasti.

Ob enakih pogojih se obravnavajo delavci, ki nimajo rešenega
svojega stanovanjskega problema:

- če namensko varčujejo za stanovanjsko gradnjo pri banki,
- če jih njihova delovna organizacija kreditira iz lastnih stano-
vanjskih sredstev.

Prednost za posojilo po tem razpisu ima delavec:

- ki ima nižji skupni dokazljivi dohodek na družinskega člana
(upoštevajo se vsi dohodki članov skupnega gospodinjstva
iz delovnega razmerja, štipendije, vajenske nagrade, otroški
dodatek, pokojnina, invalidnina, priznavalnina, ostali do-
hodki),
- ki zida družinsko stanovanjsko hišo v okviru določenega
stanovanjskega standarda,
- ki ima družinsko stanovanjsko hišo zgrajeno v IV. ali V.
gradbeni fazi,
- ki se ponovno prijavlja na razpis za pridobitev stanovanj-
skega posojila zaradi neuvrstitve na predhodnem natečaju,
- ki bo s preselitvijo v novozgrajeno hišo sprostil družbeno
stanovanje,
- mlada družina z večjim številom otrok,
- če oba zakonca združujeta sredstva vzajemnosti v občini
Črnomelj dalj časa
- če ima slabše stanovanjske pogoje.

Delavec lahko dobi posojilo po pravilniku v višini, ki jo
določi odbor z odplačilnim rokom do 10 let po 10-odst.
obrestni meri.

Minimalna anuiteta za odobreno posojilo znaša 10% povpreč-
nega čistega osebnega dohodka na zaposlenega delavca
(zadnji objavljeni podatek).

Anuiteta se po 1 letu od datuma prenosa posojila v odplačeva-
nje in nato vsako leto do odplačila posojila revalorizira v skladu
z rastjo čistega osebnega dohodka v SR Sloveniji v obdobju
zadnjih 12 mesecev.

Udeleženci prejšnjih natečajev, ki so posojilo za gradnjo, nakup
ali prenovo stanovanjske hiše prejeli, ne morejo kandidirati po
tem natečaju.

Obrazec za prijavo na natečaj in vsa podrobnejša pojasnila v
zvezi s pogoji natečaja lahko interese dobi na sedežu Sa-
moupravne stanovanjske skupnosti občine Črnomelj, Mirana
Jarca 3, Črnomelj, kjer se zbiraajo prijave z dokazili.

Vlogi za natečaj morajo kandidati priložiti:

- dokazila o vseh dohodkih članov skupnega gospodinjstva
za leto 1988,
- fotokopijo ali overjen prepis gradbenega dovoljenja,
- fotokopijo pogodbe o namenskem stanovanjskem varče-
vanju
- izjavo o že najetih posojilih za stanovanjsko gradnjo stano-
vanjske hiše ali nakup stanovanja v etažni lastnini.

Obrazec za prijavo mora biti v celoti izpolnjen z vsemi zahteva-
nimi dokazili.

Rok za prijavo na natečaj traja do vključno 20. oktobra 1989.
Nepopolne vloge in vloge, ki bodo prispele po tem roku ne bodo
upoštevane.

Samoupravna stanovanjska
skupnost občine Črnomelj
Odbor za graditev stanovanj

KOMUNALA

Na podlagi 5. člena zakona o družbeni kontroli cen (Uradni list
SRS št. 9/85), 3. člena odloka o družbeni kontroli cen v občini
Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list št. 9/88) in 5. člena
odredbe o dajanju soglasja k cenam (Skupščinski Dolenjski list
št. 8/89) je delavski svet DO Komunala Novo mesto v razširjeni
sestavi dne 29. 9. 1989 po predhodnem soglasju komiteja za
družbeni razvoj občine Novo mesto (št. 38-01-8, z dne 28. 9.
1989), sprejel

SKLEP
o cenah komunalnih storitev

	cena din
I. Proizvodnja in distribucija vode (din/m ³)	
— gospodinjstvo	11.770
— družbena dejavnost	13.840
— gospodarstvo	25.440
II. Prečiščevanje in odlaganje odpadkov (din/m ³)	
A. Kanalizacija:	
— gospodinjstvo	6.870
— družbena dejavnost	7.790
— gospodarstvo	9.130
B. Čiščenje odpadnih voda	
— gospodinjstvo	3.130
— ostali	4.450
III. Odvoz in odlaganje odpadkov (din/m ²)	
— gospodinjstvo	860
— družbena dejavnost	1.590
— gospodarstvo	3.770

V skladu s tehničnim pravilnikom o javni kanalizaciji (Skupščin-
ski Dolenjski list št. 7/87) se pri družbenem sektorju in obti pri
čiščenju odpadnih voda upošteva faktor onesnaženosti.

Navedene cene začnejo veljati s 1. 10. 1989.

560/40

CULTURA EUROPAEA

Pod strokovnim vodstvom poučujemo igranje na inš-
trumente za:

- zabavno glasbo
- narodnozabavno glasbo
- jazz
- klasično glasbo

Možnost začetnih, nadaljevalnih in visokih programov!
Informacije po telefonu (068) 25-179.

KOLINSKA, Ljubljana
PE Belsad, Črnomelj

Komisija za delovna razmerja

objavlja
prosta dela in naloge

KLJUČAVNIČARJA II

- Pogoji:
- KV ključavničar ali mehanik
 - dve leti delovnih izkušenj
 - delo je dvoizmensko
 - 2-mesečno poskusno delo

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim de-
lovnim časom.

Kandidati naj pošljejo pisne ponudbe z opisom dosedanjega
dela in dokazili o izobrazbi v 8 dneh na naslov: Kolinska, Ljub-
ljana, Kadrovsko-socialna služba, Šmartinska c. 30.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 10 dneh po odločitvi.

556/40

Obrtna zadruga
MAKRO
p. o. SEVNICA
Glavni trg 27

razpisuje prosta dela in naloge

direktorja obrtne zadruge

Pogoji: višja ali srednja izobrazba tehnične ali družboslovne
smeri in 3 ali 5 let delovnih izkušenj. OD po dogovoru. Kandidati
naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh
po objavi na gornji naslov. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh.

tedenski koledar

Četrtek, 5. oktobra — Marcel Petek, 6. oktobra — Bruno Sobota, 7. oktobra — Dan topništva Nedelja, 8. oktobra — Branko Ponedeljek, 9. oktobra — Abraham Torek, 10. oktobra — Zlatko Sreda, 11. oktobra — Milan

LUNINE MENE

8. oktobra ob 1.52 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 6. in 7. 10. (ob 20. uri) hongkonški karate film Ninja in 13 kondorjev. 6. in 7. 10. (ob 22. uri) ameriški erotični film Debbie osvaja Dallas. 8. (ob 18. in 20. uri) in 9. 10. (ob 20. uri) ameriška komedija Policijska akademija — IV. del. 10. in 11. 9. (ob 20. uri) ameriški ljubezenski film Ljubezni na šolski način.

ČRNOMELJ: 5. 10. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Maščevalec. 6. 10. (ob 19. uri) ameriški akcijski film 9 smrtnih Nindž. 8. 10. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Dokončen obračun. 10. 10. (ob 19. uri) ameriška komedija

službo dobi

HONORARNE ZASTOPNIKE za prodajo na terenu iščemo. Dobimo se v petek ob 18. uri v gostilni Paradiž (Straža) in v ponedeljek ob 18. uri v gostilni Prinovec (Šmarješke Toplice). Niso knjige. (P40-3MO)

DELAVCA v kovinskih stroki takoj zaposlim. Tel. 73-196. (P40-46MO)

ZAPOSIM natakario (lahko vzame del lokala tudi v najem). Tel. 65-440, ob delavskih popoldne. (3316-SD-40)

VARSTVO za 16-mesečnega fantka z 1. 2. 1990 iščem. Informacije dopoldan na tel. 21-434 ali na naslov Alojz Penca, Mala cikava 10a, Novo mesto.

DELAVKA za delo s plastiko sprejem. Pogoj: starost nad 18 let in končana osemletna. Tel. 42-318. (3264-SD-40)

NATAKARIO v manjšem lokalu v Krškem zaposlim. Tel. (0608) 33-549. (P40-11MO)

DEKLE za strežbo in DEKLE za kuhinjo dobita redno zaposlitev. OD visok, oskrba v hiši. Tel. (061) 866-002. (P40-17MO)

službo išče

KOVINOSTRUGAR — popoldanski obrtnik ima proste zmogljivosti na univerzalni strožnici. Tel. (0601) 81-359. (P40-1MO)

stanovanja

SOBO v Ribnici ali okolici oziroma starejšo hišo iščem. Tel. (061) 861-626, popoldne. (P40-29MO)

motorna vozila

R 4 GTL, december 1986, in motor CTX 80, nov, prodam. Tel. (0608) 61-526. (P40-41MO)

SIMCO CHRYSLER, registrirano do maja 1990, prodam. Tel. 27-841, popoldne. (3255-MV-39)

Impotenca.

KRŠKO: 5. in 8. (ob 18. uri) in 6. 10. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Rambo III. 5. 10. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Kobra. 6. 10. (ob 22. uri) ameriški erotični film Dober tek. 7. 10. (ob 20. uri) ameriški film Nearne igre. 10. 10. (ob 20. uri) ameriška drama Leto duhov. 11. 10. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Tatovi zlate kobre.

MIRNA PEČ: 6. 10. erotični film Bordelo — hiša vzhajajočega sonca.

NOVO MESTO — DOM JLA: od 6. do 8. 10. (ob 17. in 19.30) ameriški film Wall Strett. Od 9. do 11. 10. (ob 17. in 19. uri) ameriška komedija Klošar z Beverly Hillsa.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 5. 10. (ob 10., 18. in 20. uri) ameriška komedija Ženskar. 6. (ob 10. in 18. uri), 7. in 8. (ob 18. uri) ter 9. 10. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Mrtev hladen. Od 6. do 8. 10. (ob 20. uri) in 9. 10. (ob 10. uri) ameriška tragikomedija Rain man. Od 6. do 8. 10. (ob 22.15) ameriški erotični film Zdrav seks v zdravem telesu.

TREBNJE: 7. (ob 19. uri) in 8. 10. (ob 18.30) ameriški pustolovski film Super dekle.

Z 101 mediteran, letnik 1982, prodam.

Tel. 25-940 od 18. ure dalje. (P40-40MO) GOLF DIESEL S paket, letnik 1984, prodam. Gorenc, Mali Slatnik 25, tel. 26-884. (3281-MV-40)

ZASTAVO 750, letnik 1980, registrirano do 30. 9. 1990, prodam. Angelca Špiler, Čadraže 18, Šentjernej. (3282-MV-40)

GOLF DIESEL s štirimi vrati, letnik 1986, temno rdeče barve, prodam. Tel. 23-445, popoldne. (P40-25MO)

LADO 1300, staro tri leta, registrirano do septembra 1990, rdeče barve, ugodno prodam. Tel. 26-242. (P40-27MO)

LADO 1200 S, december 1985, prodam. Tasič, Šegova 14/22, Novo mesto. (3284-MV-40)

BMW 316 in 126 PGL prodam. Tramte, Velika Bučna vas 34, Novo mesto. (P40-38MO)

WARTBURG karavan, letnik 1985, odlično ohranjen, prodam. Marjan Žibert, Ul. Cankarjeve brigade 27, Trebnje. (P40-34MO)

R 18, letnik april 1987, registrirano do aprila 1990, prodam. Cena po dogovoru. Tel. (0608) 89-132. (P40-37MO)

VW 1200 J, letnik 1974, registrirano do marca 1990, dobro ohranjen, ugodno prodam. Stefančič, Vrhovska 22, Cerklje. (P40-32MO)

TOMOS CTX 80 in pony ekspres, ugodno prodam ali menjam. Tel. (0608) 62-066. (P40-39MO)

ŠKODO 105 L, letnik 1982, nujno prodam. Tel. 24-326. (3290-MV-40)

Z 750 LE, letnik 1984, dobro ohranjen, prodam. Jože Borjan, Hrušica 1, Novo mesto. (3292-MV-40)

R 11 diesel, letnik 1988, prodam. Tel. (047) 35-310. (P40-87MO)

APN 6, star 3 leta, generalno obnovljen, poceni prodam. (068) 46-532. (P40-84MO)

PRODAM Z 128 staro 18 mesecev. Tel. 27-487.

Z 128, letnik 87, prevoženih 25.000 km prodam. Tel. 26-416.

JUGO 55, letnik 1984, prodam. Gornik Andreja, Pod Trško goro 85, Novo mesto. (3324-MV-40)

Z 101, letnik 1976, registrirana do januarja 1990, prevoženih 71.000 km, prodam. Prodajni trossed. Tel. 26-380. (P40-56MO)

MOSKVIČ 1,5 SL, letnik 1987, ugodno prodam. Franc Resnik, Straža 11, Raka, tel. (0608) 75-543. (P40-57MO)

126 P, letnik 1980, ugodno prodam. Tel. 43-570. (P40-59MO)

R 4 GTL, letnik 1987, prodam. Tel. 25-821. (P40-62MO)

LADO RIVO, letnik 1988, in jugo 45, letnik 1988, prodam. Tel. (0608) 70-343. (P40-64MO)

PRODAM ali zamenjam BMW 315, letnik 1983. Jože Mahne, Ul. talcev 20, Kostanjevica na Krki. (P40-67MO)

JUGO 45 A, letnik 1986, in golf, letnik 1977, prodam. Tel. (0608) 69-242. (P40-8MO)

TOMOS AVTOMATIK A3MS, letnik 1986, prodam zelo poceni za 650 DEM. Darko Damjanovič, Drage 8, 68331 Suhor pri Metliki, tel. dopoldne 58-170. (P40-70MO)

DJEEP fiat, letnik 1976, registriran, prodam ali zamenjam za osebni avto. Tel. (068) 26-158. (3315-MV-40)

VISA 11 RE, letnik 1984, rdeče barve, brezhibna in dobro ohranjena, prodam za cca 45% vrednosti novega vozila. Tel. (0608) 33-222. (3318-MV-40)

VW, dobro ohranjen, registriran do julija 1990, prodam. Tel. 52-225. (P40-58MO)

JUGO 45, letnik 1981, prodam. Pero Matič, Slavka Gruma 42, Novo mesto. (3322-MV-40)

126 P, letnik 1980, prevoženih 64.000 km, dobro ohranjen, prodam. Tel. 86-109, popoldne. (3325-MV-40)

GOLF diesel, letnik 1986, prodam. Tel. (0608) 68-343. (P40-86MO)

ZASTAVO 128, letnik '86, prodam. Kostrevec Jože, Ratež 31. (P40-88MO)

Mini 1000, letnik 1976, motor skoraj nov, prodam. Telefon 068-23-611, popoldan 21-798. (MO-MM-89)

LADO 1300 S, letnik 1986, prodam. Božo Sušteršič, K Roku 82, Novo mesto, tel. 27-675. (3293-MV-40)

BMW 315, letnik 1983, dobro ohranjen, poceni prodam. Tel. 26-570 ali 27-720, popoldne. (P40-43MO)

VW, starejši letnik, obnovljen, neregistriran, prodam. Janez Čečelič, Regrač vas 29, Novo mesto. (P40-44MO)

KADET 16 D, letnik 1984, traktor Fordson (50 KS), CTX 80, letnik 1989, varilni aparat 260 A, mimi 1000. Janez Kump, Mirana Jarca 20, Novo mesto. (3296-MV-40)

R 4 GTL, prevoženih 40.000 km, prodam. Jerak, Dobrava 17, Škocjan. (3297-MV-40)

126 P, letnik 1987, prodam. Tel. 84-520, int. 25, dopoldne. (3298-MV-40)

ZASTAVO 850, letnik 1984, dobro ohranjeno, prodam. Tel. 43-748. (3302-MV-40)

PRODAM ali menjam urejen BMW 1602, letnik 1971. Tel. (0608) 67-432. (P40-50MO)

ZASTAVO 128 CL, letnik 1985, registrirano do 8. 2. 1990, prodam. Darko Kalem, Ljubljanska 21, Novo mesto, popoldne, ali telefon dopoldne 22-080. (čak-MV-40)

GOLF JX diesel, letnik marec 1986, dodatno opremljen, v odličnem stanju, prodam. Tel. (0608) 31-224. (P40-51MO)

LADO 1300 S, letnik 1986, prodam za 6200 DEM. Tel. (0608) 75-628. (3306-MV-40)

Z 101, letnik 1984, prodam ali menjam za starejši letnik. Robek, tel. 76-196. (3307-MV-40)

JUGO 45, letnik 1986, prodam. Fink, Irča vas 14, Novo mesto. (3308-MV-40)

JUGO 55 A, letnik 1986, prodam. Tel. 27-742. (3309-MV-40)

PRODAM ohranjen R 4, letnik 1970, ali menjam za cenejši golf diesel. Tel. 47-744. (3310-MV-40)

GOLF, letnik 1982, prodam. Virant, Stara vas, Škocjan. (3312-MV-40)

GOLF, letnik 1980, prodam. Nadu, Malkovec 1, Tržišče. (3313-MV-40)

Z 101 GTL, letnik december 1983, prodam. Nadu, Škocjan 66. (3313-MV-40)

JUGO KORAL 45, letnik 1988, ugodno prodam. Tel. 40-099. (P40-53MO)

APN 6, letnik 1987, prodam. Tel. (068) 26-150. (P40-52MO)

GOLF DIESEL S paket, oktober 1985, prodam. Tel. 56-612. (P40-54MO)

ZASTAVO 750, letnik 1981, prodam. Tel. 22-054. (P40-82MO)

GOLF JGL, letnik 1981, registrirana do junija 1990, prodam. Tel. 76-270. (P40-77MO)

Z 101, starejši letnik, pravkar registrirano, 77.000 km, ohranjeno, prodam za 35 M. Tel. (061) 851-404. (P40-78MO)

R 4 TL, letnik 1984, 50.000 km, ugodno prodam. Tel. (0608) 62-559. (P40-80MO)

JUGO 45 A, letnik 1986, 21.000 km, garaziran, registriran do oktobra 1990, z vgrajenim radiom in zvočniki, prodam. Tel. (0608) 32-479. (P40-75MO)

LADO KARAVAN, letnik 1986, dobro ohranjeno, prodam. Turnšek Dolenje Gradišče 2, Dolenjske Toplice. (3319-MV-40)

FIAT 126 P, letnik 1988, in 350-litrski sod za vino ugodno prodam. Tel. 84-588, popoldne, ali na naslov: Karel Lukan, Ob Krki 11, Straža. (P40-49MO)

LADO RIVO 1300, november 1986, prevoženih 31.000 km, prodam. Tel. (0608) 32-306, popoldne. (P40-47MO)

LADO SAMARO, letnik 1987, krem barve, prodam. Tel. 73-016. (3305-MV-40)

ZASTAVO 128 GX, letnik 1988, menjam za starejši jugo. Tel. 21-797. (3321-MV-40)

JUGO 45, letnik 1987, prodam. Tel. 65-492 ali 26-970.

R 4 GTL, marec 1988, prevoženih 8.000 km, prodam. Tel. 24-937. (3317-MV-40)

ZASTAVO POLY, letnik 1986, prevoženih 50.000 km, ugodno prodam. Vrščaj, tel. (068) 52-073. (3299-MV-40)

LADO NIVO, letnik 1986, prevoženih 32.000 km, ugodno prodam. Vrščaj, tel. (068) 52-073. (3299-MV-40)

OPEL KADET, letnik 1977, dobro ohranjen, fičko, letnik 1980, in harmoniko, 120-basno, Melodijo, prodam. Tel. 85-406. (3300-MV-40)

Z 750, letnik 1982, registrirano do septembra 1990, prodam. Tel. 21-767. (P40-23MO)

126 PGL, letnik 1988, prodam. Tel. 43-772. (3261-MV-40)

GOLF diesel, letnik 1986, z dodatno opremo, prodam. Tel. (0608) 75-664. (P38-49MO)

126 P, letnik 1982, prodam. Jenič, Vinja vas 26, Novo mesto. (3265-MV-40)

JUGO 45, letnik 1984, prodam. Tel. (0601) 63-378. (P40-6MO)

ZASTAVO 750, letnik 1980, prodam. Gunde, Groblje 15, 68310 Šentjernej. (3269-MV-40)

ZASTAVO 750, letnik 1979, prodam. Hočvar, Jelendol 7, Škocjan. (3269-MV-40)

R 4 GTL, letnik 1983, prodam. Tel. (0608) 32-544, zvečer. (P40-7MO)

BMW 202, letnik 1975 in CTX 80 prodam. Tel. (068) 42-247. (P40-8MO)

Z 101, letnik 1976, generalno obnovljeno, registrirano do julija 1990, prodam. Tel. (0608) 62-185. (P40-12MO)

NSU 1200, letnik 1971, vozen, neregistriran, z rezervnimi deli, ter manjši električni vital ugodno prodam. Tel. 44-944 v večernih urah. (P40-16MO)

Z 101, letnik 1979, prodam. Ogled po 15. uri. Kerin, Črešnjice 55, Cerklje ob Krki. (P40-18MO)

Z 101 GTL 55, letnik 1985, prodam. Miroslav Majkič, Prežihova 12, Brežice. (P40-21MO)

prodam

GROZDJE (šarnico) prodam. Ivan Ambrožič, Šentjošt 14, Novo mesto. (3278-PR-40)

PRODAM malo rabljena balkonska vrata in dve okni, vse zastekljeno in z roletami. Tel. 85-981. (3231-PR-39)

VIDEO REKORDER Tensai, japonski, nov, ugodno prodam. Tel. 84-455. (3279-PR-40)

GROZDJE prodam v Metliki. Tel. (061) 481-785, po 15. uri. (P40-28MO)

STREŠNO BETONSKO OPEKO prodam. Bračun — Božičnik, Veliki Kamen 34, 68282 Koprivnica, tel. 79-479. (3283-PR-40)

BARVNI TV televizor, ekran 51, prodam. Tel. (068) 25-382, popoldne. (3283-PR-40)

BETONSKI MEŠALEC Lisam, nov, prodam za 20% ceneje. Branko Jenič, Stranska vas 26 a, Novo mesto, tel. 43-568. (P40-33MO)

GROZDJE (zametna črnina) ugodno prodam. Prešeren, Šmarjeta 50, Šmarješke Toplice. (3286-PR-40)

SKORAJ NOVE stroje in orodje za popravilo in izdelavo čevljev ter stroja za ekspres izdelavo ključev prodam. Tel. 28-150. (P40-36MO)

PRODAM rabljen štedilnik Gorenje (2 elektrika, 2 plinjin pralni stroj Zopas, Milorad Mandič, Zagrebška 6 a, Novo mesto, dopoldne. (3291-PR-40)

KOPALNO KAD, novo, rjave barve, poceni prodam. Drago Foršček, Adamičeva 34, Novo mesto, tel. 23-260. (3294-MV-40)

Prodajni BTV ISKRA in MZ 250. Korrent Leon, Nad mlino 25, Novo mesto.

UGODNO PRODAM rabljeno zamrzovalno skrinjo (210 litrov) in rabljen plinski štedilnik. Tel. 42-232. (3273-PR-40)

GUMI VOZ (15 col), malo rabljen, prodam. Stane Ratajč, Kidričeva 2, Trebnje. (P40-2MO)

PRODAM dvosedež, aparat VAREX 160/210, dve mizici. Tel. (0608) 34-659. (P40-3MO)

OWERLOCK RIMOLDI 327, štirinisti, prodam. Tel. (0608) 33-805, (0608) 31-040 int. 18, Aleš. (P40-5MO)

MOTRNO žago Tomos 65 in plug Posavec (10 col), nov, prodam. Luštek, Ždinja vas 34, Otočec. (3272-PR-40)

KOMBINIRAN ŠTEDILNIK (plin-elektrika) ugodno prodam. Tel. (068) 45-090. (P40-9MO)

PRODAM večjo količino kvalitetne LICKANE KORUZE v storžih. Cena ugodna. Naslov v upravi lista. (P40-10MO)

KVALITETEN MOŠT prodam. Brank 126, tel. (065) 57-014. (P40-13MO)

OTROŠKO POSTELJICO z jogijem in zibelko prodam. Cena po dogovoru. Tel. 20-301. (P40-15MO)

STISKALNICO za grozdje ali sadje Gorenje Muta (50-litrsko) prodam. Tel. 25-800. (P40-20MO)

PLINSKO PEČ, skoraj novo, in baskitaro prodam. Informacije po telefonu 25-966. (čak-PR-40)

DVA KAVČA s fotelji in dva pograda ugodno prodam. Tel. 23-097. (3271-PR-40)

TELEFONSKO tajnico SANYO 3100 prodam. Informacije na telefon 58-544. (P40-24MO)

ZRAČNO puško WOSTOG ugodno prodam. Tel. 24-791 (po 19. uri).

PRODAM trifazni elektromotor 7,5 KW, 950 0/min. Tel. 23-499

PRODAM pralni stroj GORENJE, otroški jogi, štedilnik za etažno centralno in trajno žarečo peč. Tel. 24-878. (MO-SR-89)

RAČUNALNIK miz 700 z vgrajenim kasetarjem, star 2 leti, prodam. Tel. (068) 46-532. (čak-PR-40)

GROZDJE — refošk prodam. Tel. (066) 76-411, zvečer. (P40-83MO)

KORUZO za silažo ali v zrnu prodam. Tel. (068) 44-433, zvečer. (P40-76MO)

PRODAM tri komplet hraste z vejami (cel). Tel. (0608) 61-037, do 13. ure, Milan Klemenčič. (P40-79MO)

DVE DVODELNI OKNI, novi, ugodno prodam. Sitar, Šmihel 54, tel. 22-664. (3320-PR-40)

obvestila

ŽAGAM drva v Novem mestu in okoli. Tel. 21-360. (3205-OB-39)

JABOLKA za ozimnico vrste jabolko, idared, gloster prodam po ugodni ceni. Tel. (0608) 77-125, (0608) 77-306. (P40-63MO)

kmetijski stroji

TRAKTOR Aicher (24 KM) s hidraulično koso in 4 koze prodam. Tel. (0608) 5-761. (P40-26MO)

TRAKTOR TV 732, 4 glave za TAM 110 in bosch črpalko za TAM 110 prodam. Miro Banič, Dobruška vas 7 a, Škocjan, Tel. 76-129. (P40-30MO)

PLUG «Slavonac» prodam. Leopold Vidmar, Gumberk 4, Otočec. (3288-S-40)

TRAKTOR IMT 539 (1000 ur) in IMT 539 (100 ur) prodam. Marjan Gril, Lumanja vas 35, Straža, tel. 85-441. (3270-KS-40)

KOMBAJN ZMAJ 133, odlično ohranjen, prodam. V račun vzamem tudi traktor do 50 KS. Franc Perše, Zbure 30, (Olimarijske Toplice. (P40-48MO)

TRAKTOR TV 732 s koso in obrabljeno, malo rabljeno, zamenjamo za traktor IMT 539, tudi malo rabljen. Franc Jakš, Sentrupert 3. (P40-60MO)

TRAKTORJA IMT 539, IMT 533 ostriše za hišo prodam. Vidmar, Dolenja vas 7, Otočec, tel. 85-008. (P40-SMO)

razno

NUJNO iščem elektrificirano garažo delavnico na relaciji Krško-Senovno 6 mesecev. Anton Rebernik, CKO SM 0/8, Senovo, tel. (0608) 31-368, dolina. (3304-RA-40)

10. oktobra praznuje naša dobra in skrbna mama **ROZALIJA ROZMAN** iz Gor. Globodola 80. rojstni dan. Za ta jubilej ji čestitajo sin Ivan z ženo Ivanko, hčerki Ani in Mici z družinami, 6 vnučkov in 9 pravnučkov pa ji pošilja 80 poljubčkov. (ček-CE-4)

preklici

JUSTI TRŠINAR, Bijedičeva 7, Ljubljana, prepovedujem **ALOJZIJA MAVRIČ** iz Brezovice sekanje in prodajanje lesa iz svojih gozdov v k.o. Žaloviče. Kdor bo od nje kupal les, ga bom sodno preganjala. (3274-PK-40)

JERNEJ MEVŽE, Klenovik 31, Škocjan, prepovedujem vsem delanje kakršnekoli škode po mojem posestvu. Kršitelje bom sodno preganjal. (3267-PK-40)

FANIKA KOVAČIČ, Župjek 7, 68259 Bizelsko, opozarjam vse kupce, ki so kupili ali pa nameravajo kupiti premičnine in nepremičnine od **FRANCA KOVAČIČA**, Župjek 7, Bizelsko, naj prenehajo kupčevati z mojim možem, ker sem solastnica in premičnine in nepremičnine niso predmet za poravnavo dolgov. V nasprotnem primeru bom kupce sodno preganjala. (3268-PK-40)

KRVODAJALSKE AKCIJE

LJUBLJANA — Rdeči križ Slovenije bo oktobra organiziral po Sloveniji več krvodajalskih akcij, za katere bodo kot običajno prijave sprejemali v delovnih organizacijah aktivisti Rdečega križa in občinske organizacije RK. Občani bodo lahko darovali kri 16. oktobra v Žužemberku in Mokronogu, 17. v Trebnjem, 18. na Mirni, 19. in 20. v Sevnici, 24. in 25. v Brežicah, 26. v Krškem 27. oktobra na Senovem itd.

Specializirano podjetje za industrijsko opremo TOZD IKON KOSTANJEVICA NA KRKI Krška cesta 6

objavlja dela in naloge

- 1. VODJA PRODAJNO-PROJEKTIVNE ENOTE
- 2. VODJA TEHNIČNO-PROIZVODNE ENOTE

Kandidati morajo poleg splošnih, z zakonom predpisanih pogojev izpolnjevati še naslednje:

Pod 1:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo strojne smeri
- da ima 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj, ki so dokazane z delovnimi uspehi, doseženimi z večletnim uspešnim opravljanjem del in nalog na tem ali podobnem področju
- da ima organizacijske in vodstvene sposobnosti
- da aktivno obvlada en svetovni jezik

Pod 2:

- da ima višjo ali srednjo izobrazbo strojne smeri
- da ima 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj, ki so dokazane z delovnimi uspehi, doseženimi z večletnim uspešnim opravljanjem del in nalog na tem ali podobnem področju
- da ima organizacijske in vodstvene sposobnosti
- da aktivno obvlada en svetovni jezik

Pod 1 in 2 traja mandat 4 leta

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisanih pogojev v 15 dneh po objavi na naslov:

SOP KRŠKO TOZD IKON, Kostanjevica na Krki Krška cesta 6 68311 KOSTANJEVICA NA KRKI

O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

569/40

KRKA, tovarna zdravil, p.o., Novo mesto KOMISIJA ZA CENITEV IN ODPRODAJO

razpisuje

javno licitacijo za odprodajo rabljene lekarniške opreme (police, omare, delovni pult in drugo)

Prodajali bomo vgrajeno opremo. Demontažo opravijo kupci na svoje stroške. Licitacija bo v prostorih bivše lekarne na Cesti komandanta Staneta 16 (vhod z dvoriščne strani) v ponedeljek, 9. 10. 1989, ob 9. uri.

561/40

OSMR TNICA

Zaspal je naš

ANTON TESTEN

Pokopali smo ga 25. septembra na šmihelskem pokopališču. Zahvaljujemo se vsem, ki ste mu kdaj naredili kaj dobrega.

NJEGOVI

O smrti, kako dober je tvoj sklep za nesrečnejša in tega, ki je opešal v močeh.

(Sir 41,2)

ZAHVALA

Ob bolečem slovesu od naše ljube mame, babice, prababice, sestre, svakinje in tašče

FRANČIŠKE SEKULA

rojene Golob

iz Regrče vasi 28

se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, znancem, kolektivu trgovskega podjetja Dolenjka, ZCD DSSS za izraze sožalja, darovano cvetje in spremstvo pokojne na zadnji poti. Posebno smo hvaležni vsem, ki so naši mami v Domu počitka zadnje leto življenja lajšali bolečine. Hvala gospodu kaplanu za častitljiv pogrebni obred.

Vsi njeni

Ljubezen, delo, skrb in trpljenje, draga mama, tvoje je bilo življenje.

ZAHVALA

V 58. letu nas je nepričakovano zapustila draga žena, mama, hčerka, stara mama in teta

MARIJA PETAN

iz Dolenje vasi 2

Najlepše se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so se poslovlili od nje, ji darovali cvetje, nam izrekli sožalje ter pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo sosedom Zorko-Kolar, DO Kostak Krško, DO Labod-tozd Libna Krško in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: mož Franc, mama Antonija, sinova Franci z družino in Jože

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 78. letu starosti zapustila draga mama, stara mama in prababica

CILKA KOSEC

iz Koroške vasi 13

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so nam kakorkoli pomagali, darovali vence, cvetje in nam izrekli iskreno sožalje, ter gospodu župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube mami in babi

CJATE ŠOLMAJER

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje in jo s cvetjem pospremili na zadnji poti. Hvaležni smo kolegicam učiteljicam z OŠ Grm, še posebej tov. Francki Dular za tople poslovilne besede in njenim prijateljicam tov. Inki Lamutovi, Mariji Rotarjevi in Marici Šramlovi. Hvala vsem, ki bodo njeno življenje in delo ohranili v prijaznem spominu.

Žalujoci: Polonca in Tomaž z družinama

ZAHVALA

V 84. letu starosti je odšel k večnemu počitku mož, oče, ded, praded, brat, stric, bratranec

JOŽE LEVSTIK

iz Podgore 5, Straža

Iskreno se zahvaljujemo za lepo opravljeni obred župniku Jožetu Matetu, nadškofu mag. Alojziju Turku, vsem duhovnikom ter dekanijam Novo mesto, Grosuplje, Ribnica. Obenem se zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, nam darovali vence in cvetje ter pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi sindikalnim organizacijam in sodelavcem, GG Straža, IGP Pionir, Novoteksu, Opekarni Zalog, Novolesu TDP, TSP, Kemični čistilnici Labod Ljubljana, GD Prečna, Straža ter govorniku Francu Mesojedcu.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Po dolgi bolezni nas je v 67. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

MARIJA JERAJ

iz Kettejevega drevoreda 49, Novo mesto

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom ter vsem, ki ste našo drago mamo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence, cvetje, ter za denarno pomoč. Zahvaljujemo se Cestnemu podjetju in Novoteksu tozd IVS ter Avto Kočevju za podarjene vence in izrečena sožalja. Naša iskrena hvala velja Kliničnemu centru Ljubljana-Polje za zdravniško nego ter g. proštu Lapu za opravljeni pogrebni obred. Iskrena hvala vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in svak

JANEZ TURK

s Sel pri Zajčjem vrhu

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali pokojnemu venci in cvetje in ga pospremili na zadnji poti. Posebna hvala DO Krka — Zelišča, DO Labod, DO TOB, DO Pionir, Francu in Alojzu Hočevanju iz Nemčije, pevcem za zapete žalostinke in gospodu dekanu za lepo opravljeni obred. Še enkrat hvala vsem!

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je po dolgi bolezni zapustil naš dobri stric in svak

JANEZ ŠUŠTARŠIČ

iz Hruševca

Zahvaljujemo se sorodnikom in vaščanom za vso pomoč, podarjeno cvetje in izrečeno sožalje ter vsem, ki ste pokojnega spremili na zadnji poti. Hvala Domu starejših občanov za skrb in nego ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 62. letu starosti nas je zapustil mož, oče in stari ata

IGANC STARIČ

Velika Loka 43

Iskreno se zahvaljujemo za vsestransko zdravniško pomoč osebju bolnice Novo mesto. Hvala vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, OŠ Jože Slak-Silvo, VVO Trebnje in pokojnikom nekdanjim sodelavcem za podarjeno cvetje, GD Velika Loka za opravljen pogrebni spoved in poslovilne besede ter trebanjskemu oktetu za zapete žalostinke.

Žalujoci: žena Dani, hčerki Branka in Darja za družinama

ZDENKO PICELJ

gače smo delali tedaj. Bil je večji red in večja disciplina. Ampak tudi sedaj delamo dobro. Mi starejši prispevamo izkušnje, preudarnost, mladi pa nas vedno znova prese- nečajo z znanjem. In če ne bi de- lali dobro, bi bile razmere v tovar- ni drugačne, kot so. Tako pa se doslej v tovarni še ni zgodilo, da bi imeli zgrešene investicije. »Mi smo od tovarne prav obsedeni. Vsak med nami zunaj najprej po- gleda na tovarniški dimnik. Če se iz njega kadi, potem je dobro. Pa za to nimam samo jaz zaslug, am- pak tudi Škafar pa Vidmar, Kova- či, lahko bi naštel še veliko ve- liko imen.«

V zgodnjih šestdesetih letih je bil član CK ZK Slovenije in je bil skupaj s svojimi štirimi tovariši prvi partijski kader, ki ni bil v parti- zanih. Danes pravi, da je bil že skrajni čas, da je Slovenija spreje- la take ustavne amandmaje, ka- kršne je. »Kdor vidi vse to divja- nje, vse te napade na Slovenijo, potem bo pritril mojemu mne- nju.« Potem ga vprašam, če je bil kdajtihi kritik partijske linije, ko pa se sedaj zavzema za več strank, za več demokracije. Reče mi, ne da bi se kaj dosti izvijal, da so bile pač take zakonitosti časa. Ampak zdaj ga je zaradi vse te politične kuhinje v Jugoslaviji sram pred lastnimi otroki. To skrb, ogorče- nje je čutil tudi, ko kot predsed- nik občinskega komiteja ZK Kr- ško vodi seje.

Že dolga leta je šef kuharje in belilnice v celulozi, ki pravzaprav nadaljuje polstoletno tradicijo Bonačeve celuloze. Včasih je to delo opravljal tako rekoč po občutku, danes mi pri tem poma- gajo računalniki. Toda za stroji so še vedno ljudje, med njimi so tudi kmetje, ki kdaj pa kdaj po- trebujejo dopust zaradi nujnih kmečkih del. Zdenko Picelj pri- sluhne njihovim težavam, pro- blemom in zato se v svojem delo- vanju ne pozabi na svojemu člo- veku. Zdenko Picelj je bil vedno na- jem okolju počuti več kot dobro že celih 35 let.

»Včasih ne spim vso noč. Bili smo pred izrednim stanjem, kaj naj bi to skrival. In sploh nisem optimist zaradi vseh teh dogod- kov. Na tihem pa upam, da moj pesimizem le ni povsem upravičen in bom potem, ko bo pri nas spet drugače, še bolj vesel,« pravi Zdenko Picelj.

J. SIMČIČ

DIŠI PO ŽGANJU — Karel Budič (levo) kuha žganje zdaj le še doma. (Foto: B. Dušič)

Potujoči mojster za slivovko

Zdaj Karel Budič destili- ra le še doma

ČATEŽ — Letos, ko so slive dobro obrodile, bodo pri Budičevih na Čatežu izpod tristolitskega kotla natočili pre- cej žganja. Karel Budič se je z žganjeku- ho začel ukvarjati v šestdesetih letih. Takrat se je od tega dalo tudi živeti.

»Opazil sem, da ljudem primanjkuje časa za kuhanje žganja, zato sem si dal narediti velik kotel. Na koleh sem ga prevažal od vasi do vasi, tudi po 15 ki- lometrov daleč. Kuhl sem za vso vas, najpogostejše noč in dan, od ponedeljka do sobote. Stranke so morale biti zra- ven in marsikdaj je bilo precej veselo,« pravi Budič.

Prepričan je, da dajo slive najboljše žganje, če jih pustimo, da povsem dozo- rijo. Takrat, ko se lepo otresajo, dajo največ žganja in tudi najbolj okusno je. Slivovka ima po njegovem najlepšo aromo, če se skuha takoj, ko odvre. Če takrat za kuhno nimamo časa, shranimo slive v dobro zaprtih posodah.

»V letih, ko ni bilo sliv, sem kuhl žganje tudi iz jabolk, trpin in hrušk,« pravi Budič. Vendar ni bil zadovoljen s tem, večkrat pa tudi iz manj običajnega sad- ja, kot so gozdne češnje, maline in bez- gove jagode. Čeprav je trenutno pri nas najbolj modna viljamovka, menim, da je slivovka, seveda uležana, bila in bo ti- sta, po kateri nas pozna po svetu. Ker smo doma ob avtocesti, se pri nas ustav- ljajo mnogi tuji. Večina jih ni še nikoli videla naravne destilacije, zato vpraša- jejo, fotografirajo in radi tudi poskusijo jugoslovansko slivovko. Seveda jim rad ponudim in tako naredim malo rekla- me,« se nasmehne Budič.

B. DUŠIČ

Le s helikopterjem do hiše

Jože Katič že 16 let čaka gradnjo dovozne poti

KRŠKO — Šestnajst let je že odkar sva z bratom spravila pod streho svoji hiši, a še sedaj nimava dovozne poti. Ali si bova morala kupiti helikopter, da bo- va lahko normalno prišla do hiš?« je vprašal naš bralec Jože Katič z Lapajne- tove ulice v Krškem po dežurnem tele- fonu Dolenjskega lista.

Takih in podobnih klicev zaradi ne- urjenih dovoznih poti, težav s parcelami in podobnega je iz Krške občine veliko, zato smo se to pot odločili, da opišemo vsaj en tak primer. Jože in Franc Katič sta pred 16 leti delala v Nemčiji in lepe- ga dne sklenila, da si v rodnem mestu zgradiata hiši. Parcelo sta dobila, prav tako je šlo hitro s pridobivanjem loka- cijske in gradbene dokumentacije, tako

HIŠA BREZ DOVOZNE POTI — Jože Katič na spodnjem delu parcele kaže, do kod bi morala voditi pot. V ozadju je bratova hiša, ki pa je brat zaradi zapletov s potjo niti ne more prodati. (Foto: J. S.)

KONCERT ZA MLADINSKI KLUB

GRADAC — V petek, 13. oktobra, ob 17.30 bo v kulturnem domu v Grad- cu koncert, na katerem bodo nastopili ansambli: Polska malca iz Krškega, Mama Dolores in Abadoni iz Črnomlja in La Grande Britanya iz Metlike. Gre za solidarnostni koncert teh ansamblov, dohodek pa bo namenjen za ureditev mladinskega kluba v Črnomlju.

V pozabo vpete Klunove toplice

Pomemben naravni in kulturni spomenik je premalo zavarovan in raziskan — Zsebna lastnina ne bi smela biti ovira, da ne bi zanj kaj ukrenili

BUŠEČA VAS — Še pred vojno so bile Klunove toplice zelo znane po Slo- veniji in ni bilo redko, da se je od njih razpisalo časopise. Toplice imajo za- nimivo preteklost, saj je bilo kopalnišče, ki še danes stoji v Bušči vasi, zgrajeno

DOBRODELNA KONCERTA ZA OBOLELE OTROKE

SEVNICA, KRŠKO — V petek, 6. oktobra, bo ob 19. uri tudi v Sevnici dobrodelni koncert Tria Novina, ki je pod geslom »Samo življenje za druge je vredno življenja« izjemno uspel že v Brežicah in Ljubljani. V Brežicah je ostalo pred vrati mnogo večje dvorane, kakor je kulturna dvorana GD Sevnica, kjer bo sevniki koncert, blizu 100 po- slušalcev, oziroma tistih, ki so želeli s plačilom vstopnice prispevati za pedi- atrično kliniko Univerzitetnega klinič- nega centra v Ljubljani. Izkupček vseh treh dobrodelnih koncertov Tria Nova- na je namreč v celoti namenjen za po- moč otrokom, obolelim za rakom, za nakup dragih in dragocenih naprav za zdravljenje otrok, ki so zboleli za to ta- ko težko ozdravljivo boleznijo. Organi- zator dobrodelnega koncerta v Sevnici je tukajšnja krajevna organizacija Rde- čega križa, vstopnice pa bodo prodajali tudi v podjetjih.

V soboto, 7. oktobra, bo ob 18. uri dobrodelni koncert Druženjskega tria Novina tudi v Delavskem kulturnem domu Edvarda Kardelja v Krškem.

Na Mirni že prvi pasji »Pokaži, kaj znaš!«

V nedeljo, 15. oktobra

MIRNA — Potem ko je Kinološko društvo Mirna opravilo letošnjega 28. marca ustanovni zbor, je zdaj napovedalo za 15. oktober kinološko prireditvev na mi- renskem nogometnem igrišču. Tam bodo pred gledalci in ocenjevalci pokazali zna- nje štirinožci iz mirenskega društva ter iz republiškega centra za šolanje psov v Podutiku in psi iz novomeške Uprave za notranje zadeve, in sicer bo nastop zaje- mal vaje poslušnosti, reševanje izpod ru- ševin, odkrivanje mamil, vodenje slepih, napad in obrambo itd.

Napovedana prireditvev nedvomno go- vori o resnem delu 37-članskega mirenskega kinološkega društva pod vodstvom predsednika Janeza Kukca in podpred- sednika Ivana Stariča. Tako delo se je la- ho začelo in nadaljevalo v precejšnji meri zavoljo tega, ker je v društvu nekaj po- kljinskih vodilnih službenih psov in ker gre mirenskim kinologom močno na roke KPD Dob. Medtem ko člani društva se- stankujejo v prostorih mirenskega društva upokojencev, trenirajo pse na vadbah površinah, ki jim jih velikodušno »posoja« Dob. Dosedanje šolanje, za katero so v društvu zadolžili Zorana Remica, je po- menilo v glavnem pripravo za izpit A, ki bo predvidoma letos jeseni, s tem da so ga psi poskusno že opravili in na tem ne- uradnem preverjanju pokazali dobro zna- nje. V sklop priprav sodijo še pravkar or- ganizirani začetniški in nadaljevalni tečaj urjenja psov in napovedana vadbja za do- datne zahtevnejše izpite.

L. M.

BOŠTANJSKI FANTJE IŠČEJO TENORISTA

BOŠTANJ — Oktet Boštanjski fantje je ravno letos, ko praznuje sre- brni jubilej, ostal brez priljubljenega tenorista Slavka Pfeiferja. Fantje sku- šajo pred novimi nastopi jeseni in po- zimi izpopolniti svoje vrste, zato vabi- jo vse može in fante, ki imajo veselje in smisel za petje, da se oglasijo pri Jožetu Pfeiferju ali Francu Pernovšku v Boštanju. Seveda oktet ne pričakuje, da bo novi dirigent tenor že lahko sode- loval na koncertu 14. oktobra v Boš- tanju, ko bodo Boštančani in sevniš-

ka Zveza kulturnih organizacij gostili združeni moški pevski zbor sloven- skih združenjskih društev »Simon Jen- ko« iz Nürnberga in »Miško Kranjec« iz Erlangena. Zdomci vračajo obisk oktetu Boštanjski fantje, ki jih je ob- nedavni 5. obletnici združenega moš- kega pevskega zbora v Nürnbergu na- ravnost očeval.

J. S.

že 1806. leta. Njegov lastnik je bil grol Auersperg, sicer tudi lastnik gradu v Leskovcu, so po njegovi smrti kopalnišče prodali. Kupil jih je vaški kovač Klun in jih pozneje dal hčerki za doto.

Klunove toplice, nekateri jim pravijo tudi Bušeške, imajo vrelce z okrog 27 stopinj Celzija toplo vodo, ki slovi kot zdravilna. Domačini vedo povedati, da se je med drugimi kopalci tu namakal tudi sam France Prešeren, kar niti ni ta- ko malo verjetno, saj vemo, da je bil vzgojitelj enega od Auerspergov. Ter- malna voda v Bušči vasi vsebuje precej žvepla in je tudi radioaktivna. Ze stari zapisi govorijo o tem, da pomaga zoper živčne, kostne in želodčne bolezni.

POJASNILO

Pod naslovom »Morilcu grozijo z maš- čevanjem« smo v zadnji številki Dolenj- skega lista objavili zapis o sojenju Branku Grahku, ki je letošnjega julija na metliš- kem Trgu svobode ustrelil Janeza Pertnar- ja. Obravnava je bila preložena, pa ne za- radi pomanjkanja časa, kot se je dalo razbrati iz zapisa, pač pa zato, ker bodo sodniki na prihodnjem sojenju zaslišali še izvedenca, kot je predlagal obtoženec zagovornik.

RACEŠE NE ZMRZUJEJO, LJUDJE PA

KOČEVJE — V Kočevju je več dni mrzlo, da zmrzujejo ljudje predvsem še v stanovanjskih stavbah, kjer jim niti dimnikov niso zgradili. Zato je seveda precej prehladov in drugih bolezni. Že po tradiciji v Kočevju vključijo central- no ogrevanje na določen datum oziro- ma, kot pravijo stanovalci, šele takrat, ko na Rinži zmrzne nekaj rajc. Pa kljub temu Komunalna le pogreje stanovalce. Tako so oni dan obvestili občane, ki plačujejo ogrevanje preko trajnikov, da so jim za julij, avgust in september pri banki za ogrevanje premalo odtegnili in da jim bodo tistih malenkostnih 1,3 milio- nina dinarjev ali pa še več kmalu odrga- li. Pohvalno pa je, da so se za napako v svojem imenu in imenu banke vsaj opravičili, kar pri nekaterih drugih ni navada in tudi očitne napake (naprimer izmere površine stanovanja) tudi leta in leta ne odpravijo.

V KOČEVJU PA NIČ

KOČEVJE — V Kočevju sta propa- la že dva poizkusa za uvedbo kableske televizije. Pri prvem je bilo zahtevano za priključek 1.000 DEM, pri drugem (ob preurejanju Kidričeve ulice) pa spet ni bilo financiranja. Pred kratkim pa nam je prišel v roke dopis o uvedbi KATV v Ljubljani, in sicer v stolpnici Na jami 7, s katerim so bili obveščeni stanovalci, da jih bo veljala uvedba KATV 7 zemeljskih programov (po dva TV Ljubljane, Zagreb in Avstrija ter Koper), šestih sa- telitskih programov in radijskega ste- reo programa (sistem pa omogoča še uvedbo enega internega TV programa) samo 84 DEM, preračunano po veljav- nem dnevnem tečaju v dinarje. Poja- snjeno je, da je s tem denarjem pokrit strošek celotne antenske naprave, ka- blov in šestih ojačevalcev. Niso pa vra- čunani stroški za morebitni interni raz- vod po hiši. Končni rezultat: v tej stolpnici KATV že dela. Uredili so jo v nekaj dneh. V Kočevju pa še nič!

Voda izpod skal pod cesto priteče notranjost kopalniščne zgradbe, ki pregrajena v dva dela, in odteče v za- njjo pregrado. Ta je bila nekoč ograj- na z lesom in tudi nadkrita s teraso, ki se kopalci sončili. Temu zunanjemu lu- so nekoč pravili sončne kopeli. Tudi notranja bazena sta bila visoko ograj- na. Vsak je imel svoj vhod, svojo sla- nico in stopnišče do vode. Kopalci so- njaju prišli po lepo izdelanih lesenih balkonih z ograjo.

Iz zgradbe se voda izteka v zunan- ni bazen, včasih pa se je v mlako, kjer vaščanke prale. Na lepi kamen z vje- no rogovi, ki je izginil med vojno, ženske obešale prejo. Pred kopalniš- čem so bile kamnite mize, od katerih je bila ohranjena samo še ena.

Danes je lastnica kopalnišča kovač- vnkinja Roza Klun, ki vzdržuje me- vojno obubožano kopalnišče po svo- jih močeh. Novi zunanji bazen, v katerem se namakajo v glavnem domačini, omogoča, da skrbi za stavbo vsaj to- lako da je čista in da se ne podre.

Na Zavodu za varstvo naravne kulturne dediščine Novo mesto pravi- mo, da se Klunove toplice nedvomno u- čajo med najpomembnejše naravne dišičine Slovenije. Razen tega, da imo zanimivo preteklost, imajo tudi pre- posebno sestavo in z zanimivimi pre- valci. Pravijo, da so votlini našli tu- človeško ribico. Vsekakor pa prostori, katerega priteče voda in se pod ska- razširi v votlino, ni dovolj raziskan.

B. DUŠIČ

USPEŠEN ZAČETEK SULČJE ZONE — Prvi dan (1. oktober) leto- snje sezone na Krki je bil zelo uspe- šen, ker so ljubitelji »kraljevskega ribol- uplenili dva trofejna sulca. Znamo vomeški ribič Franc Tičar je v So- lči uplenil 14 kilogramov težkega in 19 centimetrov dolgega sulca ter tako ka- zal, da utegne biti letošnja sulčja so- zona zelo uspešna. Lanska je bila ve- piškava, saj so domačini in tuji ribiči li vsega štiri sulce, lahko bi jih dvaj- st. Na sliki: srečni ribič s trofejo, ki mu prva, verjetno pa tudi ne zadnja. (Foto: Slavko Dokl)

NOV MLADINSKI KLUB

ČRNOMELJ — Črnomaljski mla- dinski klub na Gričku ni nikdar prav zaživel in mladi mislijo, da tudi zaradi neposrečeno izbrane lokacije za mla- dinski klub. Sedaj naj bi mladi dobili nove prostore, gre za bivše prostore občinske strelske zveze v središču me- sta. Seveda bo treba te prostore primer- no preurediti, za kar računajo tudi na denar iz občinskega proračuna, zaveda- jo pa se, da bodo morali precej potreb- nega denarja zbrati sami. Črnomaljski mladinski klub bo, obljubljam, odprt za vse, ki bi radi v okviru občinske mladinske organizacije sodelovali s kakšnim projektom, in ne samo za mlade. To tu- di ne bo, poudarjajo, samo prostor za zabavo, ampak tudi za kulturno-umet- niško delovanje.

KOČEVSKO JEZERO NA PREGLEDU

KOČEVJE — Občinski štab Civilne zaštite Kočevje je s pomočjo gasilcev vzel v novem Rudniškem jezeru več vzorcev vode in to iz različnih globin. Vso vodo, skupaj 50 litrov, so nato po- slali v analizo Inštitutu za ekologijo pri »Inženerju Štefanu« in Ljubljani. Ugotovili naj bi, kaj je res in kaj ne v zvezi z raz- nimimi govoricami o jezeru (da je voda radioaktivna itd.).

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sode- lovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje tele- fonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz do- mačih krajev. Prisluhnilni vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgo- vor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas la- hko vsak četrtek popoldan, med 19. in 20. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežur- nih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

NAJEDLI SO SE SEJ IN SESTANKOV

Mali zve veliko novega s pomoč- jo televizijskega ekrana.

— Ate, kajne da so v Afriki otroci lačni?
— Pa ne vsi, več.
— Veliko pa jih je lačnih?
— Pa ne samo v Afriki. Tudi v Indiji.
— Kje pa je Indija?
— O tem se boste učili v šoli.
— Tudi umirajo od lakote?
— Veliko otrok umre, ker nima

kaj jesti, da.

— Pa jim kdo pomaga?
— Na svetu je več organizacij, ki pošiljajo hrano in drugo pomoč najbolj potrebnim.
— Pa so vseeno lačni, kajne?
— Ne morem ti razložiti teh stvari. Vse je preveč zamotano, vmes je veliko politike, predsodkov, vsega.
— Pa pri nas?
— Si bil že kdaj lačen?
— Ne pri nas doma, v Jugoslavi-

ji. So tudi ljudje lačni?

— Nekateri že.
— Zakaj?
— Nimajo denarja, da bi kupili hrano.
— In zakaj nimajo denarja?
— Ja, eni ne delajo. Ne dobijo zaposlitve. Drugi premalo zaslužijo.
— Delajo, pa nimajo denarja?
— Tudi takšni primeri so.
— In kdo skrbi za takšne ljudi?
— Socialistična zveza za sindi-

— Jim pošiljata hrano? Denar?

— Ne.
— Kako jima potem pomagata?
— Na sestankih se zavzemata za revne ljudi.
— Pa so zato ljudje siti?
— So.
— A kruha, mleka, salame pa mesa?
— Ne, pač pa sestankov.

TONI GAŠPERČ